

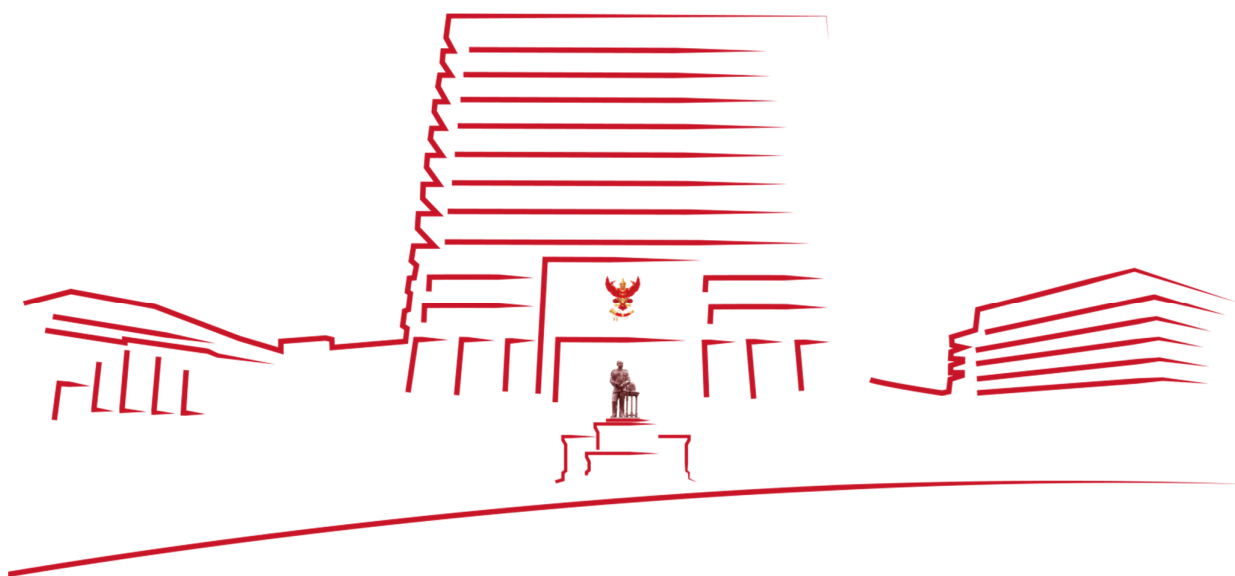

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ

ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓
(พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

และ

ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคม
พื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

พฤศจิกายน ๒๕๖๔

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม

๘๗ ถนนพหลโยธิน ซอย ๘ (สายลม) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

e-mail : saraban_2412@nbtค.go.th

เว็บไซต์ : www.nbtค.go.th

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและเหตุผลความจำเป็น	๒
ส่วนที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๔
ส่วนที่ ๓ สรุปสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙).....	๗
ส่วนที่ ๔ สรุปสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไป สนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒).....	๙
ส่วนที่ ๕ ประเด็นในการรับฟังความคิดเห็น	๑๑

ภาคผนวก

- ก ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)
- ข รายงานวิเคราะห์แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมฉบับที่ ๓
(พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)
- ค ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการ
โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)
- ง แบบแสดงความคิดเห็น

ส่วนที่ ๑ : ความเป็นมาและเหตุผลความจำเป็น

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) และ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา และเหตุผลความจำเป็น

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เห็นชอบให้สำนักงาน กสทช. ดำเนินการจัดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปเพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาประกอบการพิจารณาก่อนออกประกาศที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและเกี่ยวข้องกับการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO)

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักงาน กสทช. จึงเห็นสมควรรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปต่อ ร่างประกาศ กสทช. จำนวน ๒ ประกาศ ได้แก่

๑. ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

๒. ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

ส่วนที่ ๒ : กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) และ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

ส่วนที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๗ ให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑๒) กำหนดมาตรการให้มีการกระจายบริการด้านโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ตามมาตรา ๕๐

(๒๔) ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ กสทช.

มาตรา ๒๘ ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไปเพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาประกอบการพิจารณาก่อนออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและเกี่ยวข้องกับการแข่งขันในการประกอบกิจการหรือมีผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ โดยต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา เหตุผล ความจำเป็น และสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่จะรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนประเด็นที่ต้องการรับฟังความคิดเห็น ทั้งนี้ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเร่งด่วน กสทช. อาจกำหนดระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นให้น้อยกว่าระยะเวลาที่กำหนดได้

ให้สำนักงาน กสทช. จัดทำบันทึกสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นที่ประกอบด้วยความคิดเห็นที่ได้รับมติหรือผลการพิจารณาของ กสทช. ที่มีต่อความคิดเห็นดังกล่าว พร้อมทั้งเหตุผลและแนวทางในการดำเนินการต่อไป และเผยแพร่บันทึกดังกล่าวในระบบเครือข่ายสารสนเทศของสำนักงาน กสทช.

มาตรา ๕๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม ให้ กสทช. กำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม โดยในแผนอย่างน้อยจะต้องกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ พร้อมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว

การจัดทำแผนตามวรรคหนึ่ง ให้ กสทช.หารือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยต้องสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา

ให้ กสทช. ประกาศกำหนดจำนวนค่าใช้จ่ายที่จะเรียกเก็บจากผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเพื่อนำไปใช้ดำเนินการสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงรายได้ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตได้รับจากการให้บริการโทรคมนาคม

ให้ กสทช. ประกาศกำหนดจำนวนเงินจากกองทุนตามมาตรา ๕๓ (๔) ที่จะนำมาสนับสนุนผู้ได้รับใบอนุญาตเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดให้มีบริการดังกล่าวได้

ในการดำเนินการตามแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมตามวรรคหนึ่ง ให้ กสทช. มีอำนาจมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วนแทนได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ กสทช. โอนเงินที่เรียกเก็บได้ตามวรรคสาม และที่กำหนดไว้ตามวรรคสี่ให้แก่กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อดำเนินการต่อไป

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) และ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

๒.๒ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๖๒ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ รวมทั้งการขยายบริการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และให้มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในท้องที่นั้น

(๒) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสำหรับสถานศึกษา ศาสนสถาน สถานพยาบาล และหน่วยงานอื่นที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

(๓) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสาธารณะในบางลักษณะหรือบางประเภทตามที่คณะกรรมการกำหนดแก่ผู้มีรายได้น้อย

(๔) จัดให้มีการให้บริการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ เด็กคนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

(๕) จัดให้มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงหรือประโยชน์สาธารณะ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประกาศตามวรรคสองไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตได้ทราบขอบเขตการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่งก่อนยื่นคำขออนุญาตด้วย

การกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามมาตรานี้ต้องไม่ทำให้เกิดภาระเกินสมควรแก่การลงทุนของผู้รับใบอนุญาต และต้องให้มีการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันในระหว่างผู้รับใบอนุญาตที่ประกอบกิจการโทรคมนาคมในลักษณะและประเภทเดียวกัน

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใดไม่สามารถจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๗ ได้ หรือในกรณีที่เห็นสมควรให้ผู้รับใบอนุญาตมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตนั้นต้องจัดสรรรายได้ที่ได้รับจากการให้บริการโทรคมนาคมให้แก่กองทุนพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อนำไปดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามมาตรา ๑๗

๒.๓ ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม

ส่วนที่ ๓ : สรุปสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง
แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและ
บริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙)

ส่วนที่ ๓ **สรุปสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙)**

ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙) ประกอบด้วย ๔ ส่วนหลัก ได้แก่

๑. คำปรารภ บทอาศัยอำนาจซึ่งสอดคล้องกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙) ประกอบด้วย
  - ๒.๑ หลักการสำคัญของแผน USO
  - ๒.๒ ความหมายของบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน
  - ๒.๓ วัตถุประสงค์
  - ๒.๔ เป้าหมายและตัวชี้วัด
  - ๒.๕ ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ
  - ๒.๖ ประมาณการค่าใช้จ่าย
  - ๒.๗ ความสัมพันธ์กับรัฐบาล
  - ๒.๘ กลไกการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล
๓. ภาคผนวก ก ประกอบด้วย การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙)
๔. ภาคผนวก ข ประกอบด้วย ประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ

ร่างประกาศ กสทช.
เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙)
ปรากฏตามภาคผนวก ก

รายงานวิเคราะห์แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง
และบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙)
ปรากฏตามภาคผนวก ข

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) และ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

ส่วนที่ ๔ : สรุปสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

ส่วนที่ ๔ สรุปลสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้ เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

องค์ประกอบของร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒) ประกอบด้วย ๔ ส่วนหลัก ได้แก่

๑. คำปรารภ บทอาศัยอำนาจ ซึ่งสอดคล้องกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. การกำหนดให้ร่างประกาศใช้บังคับ
๓. การปรับปรุงบทนิยาม “แผน”
๔. การกำหนดอัตราการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO

ร่างประกาศ กสทช.
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการ
โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)
ปรากฏตามภาคผนวก ค

ส่วนที่ ๕ : ประเด็นในการรับฟังความคิดเห็น

ส่วนที่ ๕ ประเด็นในการรับฟังความคิดเห็น

๑. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) ดังนี้

๑.๑ ความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ภายใต้แผน USO ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

- (๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการทางการศึกษา
- (๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริการ USO เพื่อการสนับสนุนบริการสาธารณสุข
- (๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพื่อประโยชน์สาธารณะ
- (๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้าน ICT

๒. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

๒.๑ การปรับปรุงบทนิยามคำว่า “แผน” ในข้อ ๓ ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๒.๒ การกำหนดอัตราการจัดเก็บค่า USO จาก “ร้อยละ ๒.๕๐” เป็น “ร้อยละ ๒.๒๕” ต่อปีของรายได้สุทธิ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

๓. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะอื่น ๆ

๓.๑ การประกาศใช้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓

- ๑) ควรจะมีความต่อเนื่องเพื่อมิให้แผนเกิดช่องว่าง หรือไม่ อย่างไร
- ๒) ควรขอให้ กสทช. ชุดใหม่เป็นผู้พิจารณา หรือไม่ อย่างไร

๓.๒ การประเมินผลแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม เพื่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และประยุกต์ปรับปรุงแผน ควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ หรือไม่ อย่างไร

๓.๓ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ของแผน USO ฉบับที่ ๓ ควรกำหนดภารกิจหรือหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนในการสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร รวมถึงการจัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคงเหตุฉุกเฉิน หรือไม่ อย่างไร

๓.๔ งบประมาณเป็นสัดส่วนกับเนื้อหาของแผน USO ฉบับที่ ๓ ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในยุคใหม่ หรือไม่ อย่างไร

๓.๕ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย USO อื่น ๆ ที่สมควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อปรับตัวและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมภายใต้สถานการณ์โรคระบาด บริบทสังคม และการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และรูปแบบการให้บริการ USO ในอนาคต

๓.๖ การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการอื่น ๆ และการนำ USO ไปใช้ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น cloud, big data เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

๓.๗ ประเด็นอื่น ๆ ...

แบบแสดงความคิดเห็น
ปรากฏตามภาคผนวก ง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ร่างประกาศ กสทช.

เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและ
บริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙)

ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓
(พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

ตามที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ประกาศใช้บังคับแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยกำหนดให้มีระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป แผนดังกล่าวจึงครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมให้เป็นที่ไปด้วยความต่อเนื่อง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑๒) และ (๑๔) และมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๘/๒๕๖๒ เรื่อง มาตรการแก้ไข ปัญหาความต่อเนื่องของกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ รวมทั้ง การขยายบริการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) รายละเอียดตามแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับมีกำหนด ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่

พ.ศ. ๒๕๖๔

พลเอก

(สุกิจ ชมะสุนทร)

กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
ทำหน้าที่ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม อันประกอบด้วยพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ พร้อมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) ในพื้นที่ชนบท พื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ พื้นที่ที่ยังไม่มีผู้ให้บริการ หรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยบริการการศึกษา ศาสนสถาน หน่วยบริการทางการแพทย์ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม รวมถึงการจัดให้มีบริการ USO สำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. หลักการสำคัญของแผน USO

- ๑.๑ แผน USO ต้องมีความเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ๑.๒ อาศัยกลไก USO สนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายให้สามารถเข้าถึงบริการฯ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
- ๑.๓ ใช้เครื่องมือ USO อย่างเป็นธรรม ไม่ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่อสร้างดุลยภาพให้แก่ภาคโทรคมนาคมของประเทศ
- ๑.๔ มุ่งเน้นการนำทรัพยากรโครงสร้างพื้นฐานและบริการโทรคมนาคมที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ๑.๕ บริหาร กำกับ และติดตามประเมินผลในทุกขั้นตอน เพื่อให้การบริหารทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ๑.๖ สร้างความร่วมมือ รับผิดชอบ และการยอมรับร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของบริการโทรคมนาคมและบริการอื่นที่อาศัยบริการโทรคมนาคมสนับสนุนการดำเนินภารกิจ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ ทั้งระดับบุคคล ชุมชน สังคม และสาธารณะ

๒. ความหมายของบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน

“บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน” หมายความว่า “บริการโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ต บรอดแบนด์ รวมถึงสนับสนุนการจัดให้มีอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และหรือส่วนประกอบอื่น ตลอดจนการจัดให้มีการส่งเสริมและเพิ่มทักษะความรู้แก่ กลุ่มเป้าหมาย สามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมให้ได้อย่างทั่วถึงภายใต้แนวทางการขับเคลื่อนแผน USO”

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ พัฒนา ขยาย และกระจายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากรของประเทศอย่างยั่งยืน

๓.๒ ส่งเสริม สนับสนุน และต่อยอดการนำโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน (Network and Internet service) ที่ติดตั้งแล้วเสร็จและเปิดให้บริการแล้ว ในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Horizontal Linkages)

๓.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตในแนวตั้ง (Vertical Linkages) ให้ครอบคลุมการพัฒนาภาคการศึกษา สาธารณสุข และบริการภาครัฐ

๓.๔ พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เข้าถึงและใช้งานบริการโทรคมนาคมตลอดจนมีทักษะ รู้เท่าทัน และมีความปลอดภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

๔. เป้าหมายและตัวชี้วัด

๔.๑ จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่หน่วยงานภาครัฐ หน่วยบริการการศึกษา ศาสนสถาน หน่วยบริการทางการแพทย์ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ จุดบริการ

๔.๒ จัดให้มีบริการศูนย์อินเทอร์เน็ตสาธารณะจำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ แห่ง

๔.๓ จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย USO ไม่น้อยกว่า ๓ กลุ่ม

๔.๔ พัฒนาทักษะความรู้ด้าน ICT แก่ประชาชน จำนวนไม่น้อยกว่า ๗๐๐,๐๐๐ คน

รายละเอียดเกี่ยวกับกรอบแนวทางการกำหนดพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย และประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ปรากฏตามภาคผนวกของแผน USO

๕. ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๑ ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคม

๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริการ USO เพื่อการสนับสนุนบริการสาธารณสุข

กลยุทธ์ที่ ๑ ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพบริการสาธารณสุขผ่านระบบโทรคมนาคม

๕.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ บริการ USO เพื่อประโยชน์สาธารณะ

กลยุทธ์ที่ ๑ สนับสนุนภารกิจของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อกลุ่มเป้าหมาย USO

กลยุทธ์ที่ ๓ จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้าน ICT

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างการรู้เท่าทันด้าน ICT

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาการองค์ความรู้และทักษะด้าน ICT

๖. ประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) เป็นเงินจำนวน ๓๗,๕๐๐.๐๐ ล้านบาท

๗. ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

ในการดำเนินการตามแผน USO ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา

๘. กลไกการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผน USO เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติและการติดตามประเมินผลไว้ ดังนี้

๘.๑ กสทช. แปลงแผน USO ไปสู่การปฏิบัติ โดยให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ กิจกรรมของสำนักงาน กสทช. ที่สอดคล้องกับแผน USO และจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งให้มีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

๘.๒ กสทช. พิจารณาวិธีการในการคัดเลือกผู้ดำเนินการจัดให้มีบริการ USO ที่เหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยยึดหลักความโปร่งใสเป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้

๘.๓ สำนักงาน กสทช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน USO และรายงาน กสทช. เพื่อทราบ

ภาคผนวก ก
การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย
ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓
(พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

๑. กรอบแนวทางการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย

แนวทางการกำหนดพื้นที่เป้าหมายสำหรับการจัดให้มีบริการ USO จะจำแนกตามหลักการ Zoning Concept โดยได้กำหนดนิยามของพื้นที่เป้าหมายในแต่ละลักษณะ ดังนี้

Zone A: พื้นที่ที่มีบริการ หมายถึง พื้นที่ที่มีบริการโทรคมนาคม ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวสามารถได้รับบริการภายใต้สภาพตลาดการแข่งขันเสรี ทั้งในเชิงจำนวนผู้ให้บริการ คุณภาพ และราคา

Zone B: พื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์แต่ยังขาดแคลนบริการ หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมยังมีไม่ทั่วถึง แต่คาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะมีศักยภาพและโอกาสในเชิงพาณิชย์ที่จะปรับเปลี่ยนไปสู่พื้นที่ที่มีบริการ (Zone A) ได้โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการแข่งขันและมีมาตรการกำกับดูแลที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่มาใช้อย่างเหมาะสม

Zone C: พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานยังมีไม่ทั่วถึง และคาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่มีศักยภาพและโอกาสในการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ภายใต้สภาพตลาดและปัจจัยแวดล้อมในปัจจุบัน

Zone C+: พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ ไม่มีบริการ และยากต่อการเข้าถึง หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานยังมีไม่ทั่วถึง และคาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่มีศักยภาพและโอกาสในการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ อีกทั้งยังมีอุปสรรคทางด้านกายภาพในการเข้าถึงและอุปสรรคในการวางโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้พื้นที่ Zone C และ C+ เป็นพื้นที่เป้าหมาย USO

๒. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

๒.๑ ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือห้องที่หนึ่งห้องที่ใดที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในห้องที่นั้น

๒.๒ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยบริการการศึกษา ศาสนสถาน หน่วยบริการทางการแพทย์ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

๒.๓ ผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

ภาคผนวก ข
ประมาณการค่าใช้จ่าย
ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓
(พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการทางการศึกษา (รวม ๙,๐๐๐ ลบ.)	กลยุทธ์ที่ ๑ : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	๖,๕๐๐	จัดหาและติดตั้ง 					- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - จัดให้มีบริการศูนย์อินเทอร์เน็ตสาธารณะ
	กลยุทธ์ที่ ๒ : เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคม	๒,๕๐๐	จัดเตรียมระบบ 					- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย USO
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข (รวม ๗,๐๐๐ ลบ.)	กลยุทธ์ที่ ๑ : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	๒,๐๐๐	จัดหาและติดตั้ง 					- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กลยุทธ์ที่ ๒ : เพิ่มประสิทธิภาพบริการสาธารณสุขผ่านระบบโทรคมนาคม	๕,๐๐๐	จัดเตรียมระบบ 					- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย USO

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) และร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : บริการ USO เพื่อประโยชน์ สาธารณะ (รวม ๑๗,๕๐๐ ลบ.)	กลยุทธ์ที่ ๑ : สนับสนุนภารกิจของหน่วยงาน ภาครัฐและหน่วยงานบริการ ประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร	๗,๕๐๐	จัดเตรียมระบบ			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคม พื้นฐาน แก่หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง
	กลยุทธ์ที่ ๒ : จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อ กลุ่มเป้าหมาย USO	๒,๕๐๐	จัดเตรียมระบบ ให้บริการต่อเนื่อง			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคม พื้นฐาน แก่กลุ่มเป้าหมาย USO
	กลยุทธ์ที่ ๓ : จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความ มั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	๗,๕๐๐	จัดเตรียมระบบ			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคม พื้นฐาน แก่กลุ่มเป้าหมาย USO
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากร ด้าน ICT (รวม ๔,๐๐๐ ลบ.)	กลยุทธ์ที่ ๑ : สร้างการรู้เท่าทันด้าน ICT	๑,๐๐๐				ดำเนินการ		- พัฒนาทักษะด้าน ICT แก่ประชาชน
	กลยุทธ์ที่ ๒ : พัฒนาองค์ความรู้และทักษะด้าน ICT	๓,๐๐๐						- พัฒนาทักษะด้าน ICT แก่ประชาชน
รวมประมาณการค่าใช้จ่าย		๓๗,๕๐๐ ล้านบาท						

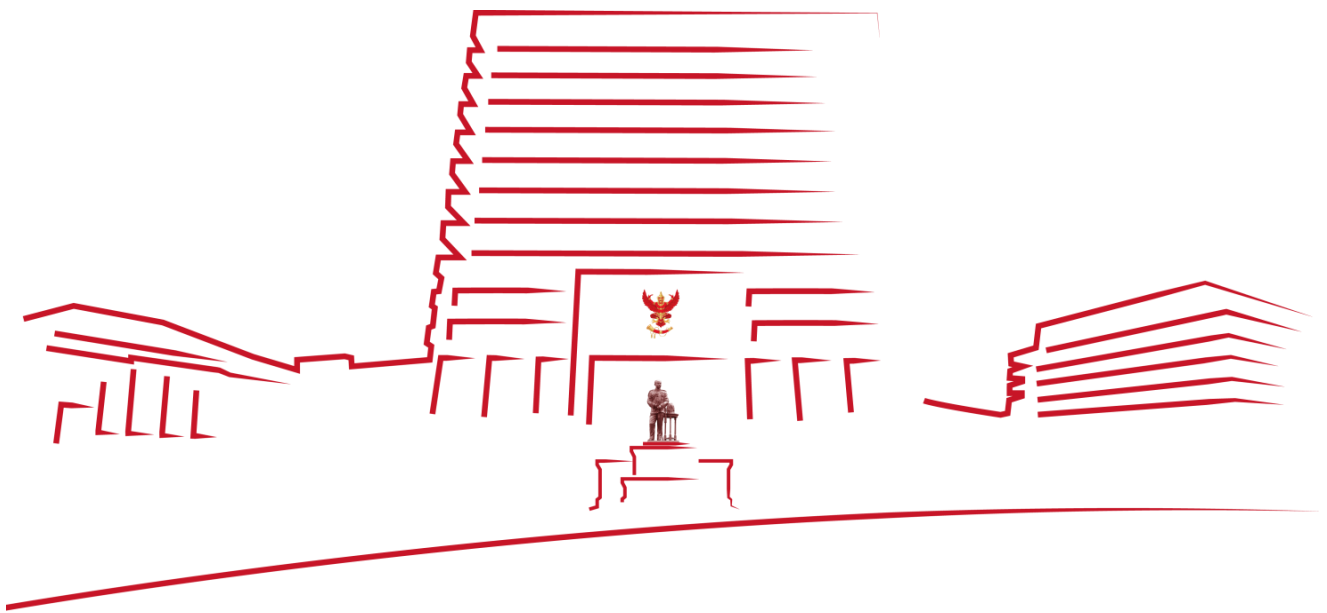
เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) และ
 ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

ภาคผนวก ข

รายงานวิเคราะห์แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน
โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

รายงานวิเคราะห์
แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ 3
(พ.ศ. 2565 - 2569)

กันยายน 2564

สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม (ถท.)
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.)

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) มีอำนาจหน้าที่จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง (USO) ครอบคลุมในมิติเชิงพื้นที่ มิติเชิงสังคม และมิติด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะโดยที่ผ่านมามีการประกาศใช้บังคับแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (แผน USO) แล้วจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ. 2555 - 2559) และแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งแผน USO ฉบับที่ 2 นี้ จะครบกำหนดระยะเวลาในวันที่ 29 พฤษภาคม 2565

โดยที่การขับเคลื่อนแผน USO ที่สำคัญทั้ง 2 ฉบับที่ผ่านมา ได้มุ่งเน้นการขยายความครอบคลุมของบริการสำหรับมิติเชิงพื้นที่ (Availability & Affordability) ได้แก่ การขยายโครงข่ายและกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานทั้งด้านเสียง (Voice) และข้อมูล (Data) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการอินเทอร์เน็ต บรอดแบนด์ให้เป็นไปอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ในระดับหมู่บ้านทั่วประเทศ ครอบคลุมหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ โรงเรียน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อลดช่องว่างที่เกิดจากการขาดแคลนโครงข่ายและการขาดแคลนบริการโทรคมนาคม นอกจากนี้สำหรับการดำเนินงานมิติเชิงสังคม (Accessibility & Affordability) ได้พัฒนาระบบโทรคมนาคมสำหรับคนพิการ ได้แก่ คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการพูดและการได้ยิน (TTRS และ DAISY) โดยได้ให้บริการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนการพัฒนาระบบโทรคมนาคมเพื่อสังคมและประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ เช่น การพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) มาตรการสนับสนุนอินเทอร์เน็ตฟรีให้แก่ประชาชนและเด็กนักเรียน สำหรับการทำงานที่บ้าน (Work From Home) และเรียนออนไลน์ เพื่อลดผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

แผนการจัดให้มีบริการ USO ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569) ได้พิจารณาจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมระบบนิเวศดิจิทัล (Digital Ecosystem) ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สภาพแวดล้อมและศักยภาพโทรคมนาคมไทย (SWOT) ทั้งในส่วนของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น การเปลี่ยนแปลงรากฐานของระบบเศรษฐกิจไปสู่ยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) การเกิดของโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ การเตรียมการเพื่อรับมือปัญหาภัยพิบัติสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติธรรมชาติ ตลอดจนภัยก่อการร้าย

นอกจากประเด็นข้างต้นแล้ว สำนักงาน กสทช. ได้ให้ความสำคัญกับการทบทวนกฎหมายอำนาจหน้าที่ และภารกิจ ของ กสทช. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง (USO) ได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม การดำเนินงานที่ผ่านมา ตลอดจนความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นโยบายและแผนการพัฒนากิจการโทรคมนาคม ในต่างประเทศ ITU Regional Initiatives 2018 - 2021 Ofcom Plan of Work 2021/22 และ Federal Communications Commission 2018 – 2022

นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. ได้จัดการประชุมหารือกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง จำนวน 19 หน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการปกครอง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อเป็นตัวแทนหน่วยงานเป้าหมายในการสืบหาความขาดแคลนและขาดประสิทธิภาพระบบโทรคมนาคม และระดมความคิดเห็นร่วมกันเพื่อหาแนวทางการใช้งานโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการกิจทั้งในรูปแบบการดำเนินงานแต่ละหน่วยงานและการบูรณาการภารกิจระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้พบว่าการวางทิศทางของการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า ควรจะวางยุทธศาสตร์ที่ให้น้ำหนักจากการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมท่ามกลางสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยี การเสริมจุดแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดให้มีบริการ USO ให้พร้อมรับและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน (Sustainable) รวมทั้งการนำเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงมาทบทวน ปรับเปลี่ยนแนวทาง/วิธีการ และเครื่องมือในการขับเคลื่อนภารกิจการจัดให้มีบริการ USO ให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

กรอบการดำเนินงานและเป้าหมายสำคัญของแผนการจัดให้มีบริการ USO ฉบับที่ 3 คือ (1) กระจายบริการโทรคมนาคมขั้นพื้นฐานในลักษณะการเก็บตกในมิติเชิงพื้นที่ให้ครอบคลุมครบถ้วน ได้แก่ หมู่บ้านตกล้น สถานศึกษา หน่วยรักษาพยาบาล และหน่วยงานบริการประชาชนและกลุ่มเป้าหมาย USO เช่น ผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย เกษตรกร คนพิการ และหน่วยดำเนินการเพื่อสาธารณะประโยชน์ที่ยังขาดแคลน (2) การนำโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน (Network and Internet service) ที่มีอยู่จากแผน USO ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 มาช่วยยกระดับและสนับสนุนการดำเนินภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ ประชาสังคม รวมทั้งหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร ด้วยรูปแบบการพัฒนาต่อยอดทั้งในแนวตั้งและแนวนอน (Vertical and Horizontal Linkage) เพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และเพิ่มการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานและบริการโทรคมนาคมที่รัฐได้ลงทุนไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจรมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม (3) มุ่งเสริมสร้างกลไกการจัดให้มีบริการ USO ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทสังคมอันปั่นผลจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ต้องเร่งดำเนินการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ และ (4) การสร้างความรู้เท่าทันและทักษะด้าน ICT

ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่เป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งสิ้น 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1: บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการทางการศึกษา เพื่อ (1) ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตสำหรับสถานศึกษา และหน่วยบริการการศึกษาในลักษณะอื่น ๆ เช่น ที่ยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตหรือมีแต่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน และ (2) เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคมในยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ต้องเพิ่มบริการโทรคมนาคมส่วนบุคคล เนื่องจากบริการสาธารณะไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์

ยุทธศาสตร์ที่ 2: บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข เพื่อ (1) ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่หน่วยบริการทางการแพทย์ (หน่วยบริการสาธารณสุข) ที่ยังขาดแคลนบริการ และ (2) เพิ่มประสิทธิภาพบริการสาธารณสุขผ่านระบบโทรคมนาคมเพื่อกระจายบริการและสร้างความเสมอภาคของโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ดีได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3: บริการ USO เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อสนับสนุนบริการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมาย USO และเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์ที่ 4: การพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้าน ICT สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน ชุมชน และสังคม และรองรับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล

แผนการจัดให้มีบริการ USO ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569) ประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงระยะ 5 ปี 37,500 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน (หน่วย: ล้านบาท)
ยุทธศาสตร์ที่ 1: บริการ USO เพื่อสนับสนุน บริการทางการศึกษา (กรอบวงเงินรวม 9,000 ล้านบาท)	กลยุทธ์ที่ 1: ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพ โครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการ อินเทอร์เน็ต	6,500
	กลยุทธ์ที่ 2: เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านระบบ โทรคมนาคม	2,500
ยุทธศาสตร์ที่ 2: บริการ USO เพื่อสนับสนุน บริการสาธารณสุข (กรอบวงเงินรวม 7,000 ล้านบาท)	กลยุทธ์ที่ 1: ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพ โครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการ อินเทอร์เน็ต	2,000

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน (หน่วย: ล้านบาท)
	กลยุทธ์ที่ 2: เพิ่มประสิทธิภาพบริการสาธารณสุขผ่านระบบโทรคมนาคม	5,000
ยุทธศาสตร์ที่ 3: บริการ USO เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กรอบวงเงินรวม 17,500 ล้านบาท)	กลยุทธ์ที่ 1: สนับสนุนภารกิจของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร	7,500
	กลยุทธ์ที่ 2: จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อกลุ่มเป้าหมาย USO	2,500
	กลยุทธ์ที่ 3: จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	7,500
ยุทธศาสตร์ที่ 4: การพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้าน ICT (กรอบวงเงินรวม 4,000 ล้านบาท)	กลยุทธ์ที่ 1: สร้างการรู้เท่าทันด้าน ICT	1,000
	กลยุทธ์ที่ 2: พัฒนาองค์ความรู้และทักษะด้าน ICT	3,000
รวมประมาณการค่าใช้จ่าย 37,500 ล้านบาท		

กันยายน 2564

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทนำ.....	1
ส่วนที่ 1 ภาพรวมสถานการณ์การให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทย.....	4
1.1 บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed line Services).....	4
1.2 บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services)	6
1.3 บริการอินเทอร์เน็ต (Broadband Internet Services).....	10
ส่วนที่ 2 การดำเนินงานการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564)	13
ส่วนที่ 3 ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ	26
3.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580).....	26
3.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565 – 2569).....	27
3.3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580).....	28
3.4 แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566)	30
ส่วนที่ 4 นโยบายและแผนการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในระดับประเทศ.....	34
ส่วนที่ 5 ผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บริบทของสังคม และวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)	36
ส่วนที่ 6 บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)	38
6.1 จุดแข็งของกิจการโทรคมนาคมไทย (Strength).....	38
6.2 ข้อจำกัดกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ (Weakness)	43
6.3 โอกาสของกิจการโทรคมนาคมไทย (Opportunity)	47
6.4 ปัจจัยเสี่ยงของกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ (Threats).....	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
ส่วนที่ 7		
ประเด็นยุทธศาสตร์.....	54	
7.1 ประเด็นด้านบริการการศึกษา.....	54	
7.2 ประเด็นด้านบริการสาธารณสุข.....	56	
7.3 ประเด็นด้านบริการภาครัฐ.....	58	
7.4 ประเด็นด้านบริการโทรคมนาคมแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคม.....	59	
7.5 ประเด็นด้านการสร้างความรู้เท่าทันและทักษะด้าน ICT.....	60	
7.6 ประเด็นด้านความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน และประโยชน์สาธารณะ.....	62	
ส่วนที่ 8		
สาระสำคัญของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569)	65	
8.1 หลักการสำคัญของแผน.....	65	
8.2 ความหมายของ “บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน”	65	
8.3 วัตถุประสงค์	65	
8.4 เป้าหมายและตัวชี้วัด	66	
8.5 ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ.....	66	
8.6 ประมาณการค่าใช้จ่าย.....	69	
8.7 ความสัมพันธ์กับรัฐบาล	69	
8.8 กลไกการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล.....	69	
เอกสารอ้างอิง.....	70	
ภาคผนวก		
ก	ประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 – 2569).....	73
ข	การประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	76

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนต่อประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก.....	6
ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนต่อประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก.....	9
ตารางที่ 3 แสดงสรุปผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 2 แต่ละประเภทบริการ.....	14
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการสายด่วนข่าวสารความรู้ผ่านระบบโทรศัพท์อัตโนมัติและอินเทอร์เน็ต (DAISY) จำแนกเป็นรายบริการ (พ.ศ. 2555 – 2563).....	15
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนการผลิตเนื้อหาสำหรับการให้บริการในระบบเดซี.....	16
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสาร (TTRS) แต่ละประเภทบริการ.....	18
ตารางที่ 7 แสดงรายชื่อสถานพยาบาลในโครงการ.....	21
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนผู้ใช้งานระบบ Telehealth.....	21
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนการใช้งานการตรวจคัดกรองผ่านระบบ Telehealth.....	21
ตารางที่ 10 แสดงการใช้ระบบและอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์.....	22
ตารางที่ 11 แสดงหลักสูตรการสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัล.....	24
ตารางที่ 12 แสดงสรุปผลการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและ บริการเพื่อสังคมภายใต้แผน USO ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564).....	24
ตารางที่ 13 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดใช้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน.....	38
ตารางที่ 14 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และค่าเฉลี่ยโลก.....	39
ตารางที่ 15 แสดงอันดับระดับความพร้อมของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index: NRI) เปรียบเทียบในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	40
ตารางที่ 16 แสดงอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (IMD World Digital Competitiveness Ranking : WDCR).....	41
ตารางที่ 17 แสดงร้อยละของประชากรที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตในและนอกเขตเทศบาล.....	46

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ณ สิ้นปี 2559 – 2563.....	4
ภาพที่ 2 สัดส่วนบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรและต่อจำนวนครัวเรือน ปี 2559 – 2563...	5
ภาพที่ 3 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 – 2563.....	7
ภาพที่ 4 สถิติอัตราการเติบโตของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 – 2563.....	7
ภาพที่ 5 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid) และแบบรายเดือน (Post-Paid) ปี 2559 – 2563.....	8
ภาพที่ 6 แนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid), แบบรายเดือน (Post-Paid) และค่าเฉลี่ย (Blended) Mobile MOU (Minute/Month) (Voice Service) ปี 2559 - 2563.....	9
ภาพที่ 7 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศตัวอย่างในปี 2563.....	10
ภาพที่ 8 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ (Broadband Subscribers).....	11
ภาพที่ 9 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากร และต่อครัวเรือน ปี 2559 – 2563.....	12
ภาพที่ 10 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากร 100 คน ของประเทศตัวอย่างในปี 2563.....	12
ภาพที่ 11 จำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการสายด่วนข่าวสารความรู้ผ่านระบบโทรศัพท์อัตโนมัติและอินเทอร์เน็ต (DAISY) (พ.ศ. 2555 – 2563).....	15
ภาพที่ 12 จำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสาร (TTRS).....	17
ภาพที่ 13 ข้อมูลการนำบริการอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ด้านสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลด้วยความเร็วสูงกว่า 100 Mbps/30 Mbps.....	22
ภาพที่ 14 กลุ่มเป้าหมายในการฝึกอบรม.....	23
ภาพที่ 15 ภูมิทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทยในระยะเวลา 20 ปี.....	28
ภาพที่ 16 ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.....	29
ภาพที่ 17 แผนภูมิความสอดคล้องกับนโยบาย แผนระดับชาติ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม.....	32
ภาพที่ 18 แผนที่ยุทธศาสตร์ความสอดคล้องกับนโยบาย แผนระดับชาติ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม.....	33

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 19 จุดแข็งด้านศักยภาพของกิจการโทรคมนาคมไทย.....	40
ภาพที่ 20 อันดับดัชนี Network Readiness Index ของประเทศไทย.....	42
ภาพที่ 21 จุดแข็งด้านความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทย.....	42
ภาพที่ 22 จุดแข็งด้านความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ.....	43
ภาพที่ 23 ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ประจำปี 2563.....	44
ภาพที่ 24 อัตราส่วนของประชากรที่มีทักษะดิจิทัล เปรียบเทียบในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก.....	45
ภาพที่ 25 ข้อมูลความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบโทรคมนาคมระหว่างเขตในเมืองและนอกเมือง.....	46
ภาพที่ 26 ข้อจำกัดกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ.....	46
ภาพที่ 27 สัดส่วนร้อยละของประชากรสูงอายุเทียบกับประชากรทั้งหมด.....	48
ภาพที่ 28 สัดส่วนร้อยละการใช้งาน Mobile banking และเปรียบเทียบอันดับระหว่างประเทศ.....	49
ภาพที่ 29 มูลค่าการลงทุนระบบ Cloud ของประเทศไทย.....	50
ภาพที่ 30 โอกาสของกิจการโทรคมนาคมไทย.....	51
ภาพที่ 31 GDP และดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนก่อนและในช่วง COVID-19.....	52
ภาพที่ 32 ปัจจัยเสี่ยงของกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ.....	53
ภาพที่ 33 สรุปประเด็นสภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT).....	53

บทนำ

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม¹ มาตรา 17 ได้กำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) มีหน้าที่ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง (Univesal Service Obligation: USO) และมีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยให้เป็นไปโดยทั่วถึงครอบคลุมมิติเชิงพื้นที่ และมีมิติเชิงสังคม ประกอบกับมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม² กำหนดให้ กสทช. มีอำนาจในการกำหนดมาตรการให้มีการกระจายบริการโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียม โดยที่ กสทช. ต้องกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (แผน USO) โดยอย่างน้อยจะต้องกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินงาน พร้อมประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ กสทช.หารือกับหน่วยงานรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยต้องสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อสภา โดยให้ กสทช. ประกาศจำนวนค่าใช้จ่าย ที่จะเรียกเก็บจากผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเพื่อนำไปใช้ดำเนินการสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง (USO) ตามแผนงานที่กำหนดไว้

ด้วยภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายข้างต้น กสทช. จึงมีหน้าที่สำคัญในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม โดยที่ผ่านมา กสทช. ได้ประกาศใช้บังคับแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม แล้วจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ. 2555 – 2559) และแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ผลการขับเคลื่อนแผนฯ ที่สำคัญของแผน USO ทั้ง 2 ฉบับที่ผ่านมา ในด้านการขยายความครอบคลุมของบริการ (Availability & Affordability) ได้แก่ การมุ่งเน้นลงทุนเพื่อขยายโครงข่ายระบบโทรคมนาคมและการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากรทั่วประเทศในระดับหมู่บ้านเพื่อลดช่องว่างที่เกิดจากการขาดแคลนโครงข่ายและการขาดแคลนบริการสื่อสารโทรคมนาคม โดยสำนักงาน กสทช. ได้ประกาศใช้แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วนในการจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชายขอบ (Zone C+) จำนวน 3,920 หมู่บ้าน ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ. 2555 – 2559) และประกาศใช้แผนปฏิบัติการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ห่างไกล (Zone C) จำนวน 15,732 หมู่บ้าน ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.

¹ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 8/2562 เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ รวมทั้งการขยายบริการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะของประเทศ

² แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

2560 - 2564) สนับสนุนการดำเนินการร่วมกับรัฐบาลให้ประเทศไทยมีบริการอินเทอร์เน็ตครอบคลุมครบถ้วนในระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้านของประเทศไทย โดยบริการโทรคมนาคมภายใต้การดำเนินงานของ กสทช. ได้แก่ บริการ Wi-Fi หมู่บ้าน 18,733 จุด บริการ Wi-Fi โรงเรียน 4,380 แห่ง บริการ Wi-Fi โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) จำนวน 198 แห่ง และบริการศูนย์อินเทอร์เน็ตสาธารณะ กว่า 2,614 แห่งทั่วประเทศ แบ่งเป็นศูนย์ USO Net 991 แห่ง และ ศูนย์ USO Wrap 1,623 แห่ง พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการให้บริการตลอดระยะเวลา 5 ปี

นอกจากนี้ การดำเนินงานในมิติเชิงสังคม (Accessibility & Affordability) สำนักงาน กสทช. ได้จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเฉพาะทางพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ 2 ระบบ ได้แก่ (1) บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการทางสายตาด้านโครงข่ายโทรคมนาคม (Daisy) และ (2) ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunication Relay Service: TTRS) สำหรับผู้พิการทางการพูดและการได้ยิน ซึ่งได้ให้บริการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนการพัฒนาระบบโทรคมนาคมเพื่อสังคมและประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ ได้แก่ การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number) และการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) โดยในระยะเริ่มต้นครอบคลุม 9 จังหวัดนำร่อง 32 สถานพยาบาล จำแนกเป็น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) 13 แห่ง คลินิกหมอครอบครัว (รพ.สต. ขนาดใหญ่) 3 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) จำนวน 7 แห่ง โรงพยาบาลประจำจังหวัด จำนวน 9 แห่ง ศูนย์เฉพาะทางโรคตา 1 แห่ง และศูนย์เฉพาะทางโรคผิวหนัง 1 แห่ง รวมถึงได้ดำเนินการมาตรการเพื่อสนับสนุนนโยบายรัฐบาลที่จำเป็นเร่งด่วนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อีกหลายมาตรการ เช่น มาตรการสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคม อุปกรณ์สื่อสาร และอุปกรณ์ ที่จำเป็น เพื่อรองรับการรักษาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับโรงพยาบาลสนาม และมาตรการสนับสนุนอินเทอร์เน็ต broadband สำหรับการเรียนออนไลน์ เพื่อลดผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) กำหนดให้มีระยะเวลาการดำเนินการ 5 ปี โดยจะครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการในวันที่ 29 พฤษภาคม 2565 อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบันสำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการกิจภายใต้แผนฉบับดังกล่าวครบถ้วนทุกเป้าหมาย โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีแผนงาน โครงการ และมาตรการที่มีสถานะผูกพันอันเป็นผลงานตามเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว ด้วยเหตุนี้สำนักงาน กสทช. พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อการขับเคลื่อนภารกิจ USO ระหว่างแผนฉบับที่สองและแผนฉบับที่สามเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยง และไร้รอยต่อ เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สาธารณะต่อประเทศชาติ สังคม ชุมชน และประชาชน จึงได้จัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 ขึ้นมาในครั้งนี้

อนึ่ง สำนักงาน กสทช. ได้จัดทำ “แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569)” มีระยะเวลา 5 ปี โดยมีสาระสำคัญที่สอดคล้องกับแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2562 - 2566 ซึ่งได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศด้านโทรคมนาคมที่มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 -

2580) ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านโทรคมนาคมภายในประเทศ นโยบายการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมในระดับสากล บริบทของสังคมท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ความปกติใหม่ (New Normal) และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกนัยหนึ่งการ ทั้งในส่วนของจุดแข็ง ข้อจำกัด โอกาส และอุปสรรค ซึ่งทำให้พบว่าการกำหนดทิศทางของแผนการจัดให้มีบริการ USO ฉบับที่ 3 ในระยะ 5 ปีข้างหน้า ควรจะวางน้ำหนักจากการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมท่ามกลางสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ การเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ การเสริมจุดแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดให้มีบริการ USO ให้พร้อมรับและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน (Sustainable) โดยเน้นไปที่การต่อยอดและประยุกต์ใช้ประโยชน์จากโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน (Network and Internet Service) ที่ได้ติดตั้งแล้วเสร็จและเปิดให้บริการแล้ว เพื่อยกระดับการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และปัจเจกบุคคล ให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการร่วมกันกับทุกภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน จังหวัด และภาค และการขยายระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมเพิ่มเติมให้มีความครอบคลุมในมิติเชิงพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย USO มากยิ่งขึ้น เพื่อลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำอันเกิดจากการขาดแคลนโครงข่ายและการเข้าถึงบริการสื่อสารโทรคมนาคมพื้นฐาน

ส่วนที่ 1

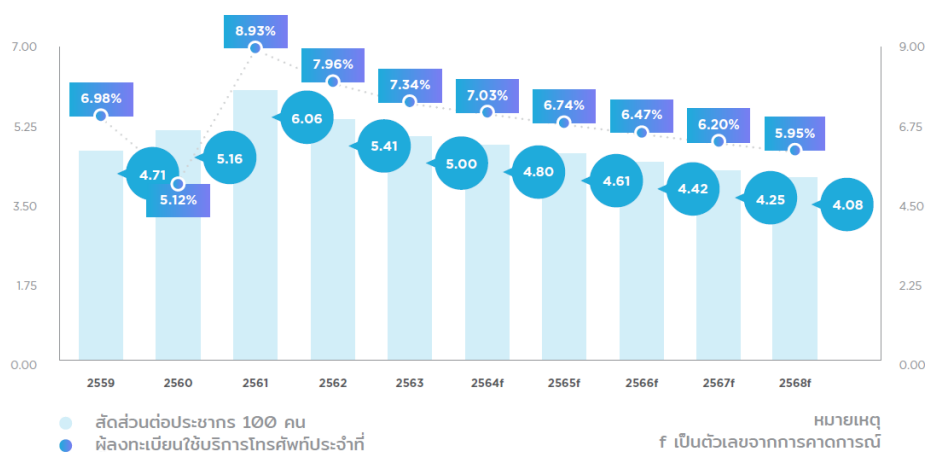
ภาพรวมสถานการณ์การให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทย

1.1 บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed line Services)

จากสถานการณ์และแนวโน้มอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทย พบว่าการใช้งานบริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Services and Subscribers) ของประเทศไทย ณ ปี 2563 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเนื่องจากสภาวะตลาดที่อิ่มตัว ซึ่งมีอัตราการเติบโตชะลอตัวลงและถดถอยจากหลายสาเหตุประกอบกัน ทั้งในแง่วัฏจักรวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ของเทคโนโลยี ประกอบกับลักษณะการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยปัจจุบันประชาชนได้หันมาให้ความสำคัญกับการใช้บริการที่ทดแทนได้ด้วยเทคโนโลยีอื่นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การสื่อสารอย่างโทรศัพท์เคลื่อนที่ ด้วยเหตุผลของความสะดวกสบาย มีรูปแบบต้องการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ในกลุ่มที่พักอาศัยมีแนวโน้มที่ลดลง

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความต้องการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ในกลุ่มที่พักอาศัยจะมีแนวโน้มลดลง แต่ความต้องการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่ โดยเฉพาะการใช้งานของภาครัฐและธุรกิจที่ต้องมีเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร ปัจจุบันผู้ให้บริการหลัก คือ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)³ ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยได้รับการจัดสรรโทรศัพท์ประจำที่มากที่สุดถึงร้อยละ 83.65 ของการจัดสรรเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ทั้งหมด

ภาพที่ 1 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ณ สิ้นปี 2559 – 2563

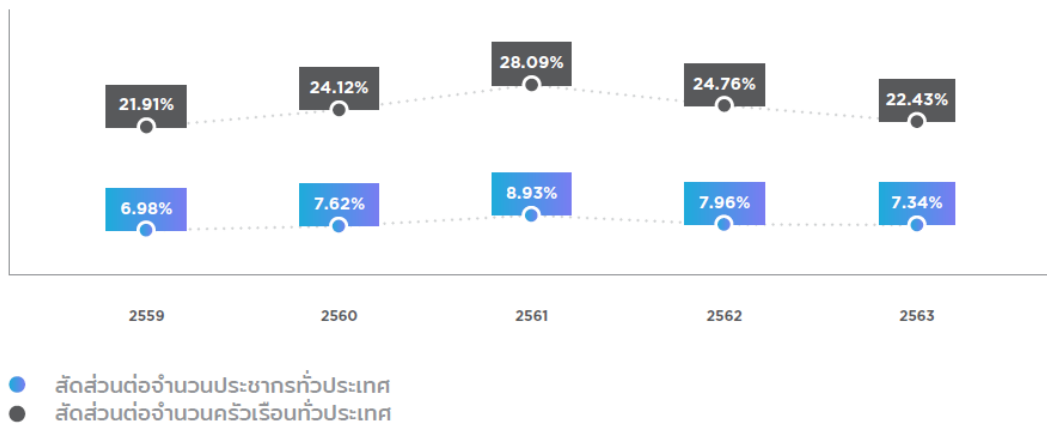

จากการพิจารณาพบว่าในปี 2563 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Subscribers) จำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 5.00 ล้านเลขหมาย ลดลงร้อยละ 7.65 เมื่อเทียบกับปีก่อน

³ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2563 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในการดำเนินการควมรวมกิจการระหว่าง บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) เป็น “บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)”

หน้า นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือน 100 ครัวเรือน และสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน พบว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 2 สัดส่วนบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรและต่อจำนวนครัวเรือน ปี 2559 - 2563

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อพิจารณาถึงการกระจายตัวของบริการดังกล่าว (Fixed Line Service Diffusion) ยังคงพบว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ที่เปิดใช้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Fixed Line Penetration Rate) ในภาพรวมของประเทศอยู่ในช่วงระหว่าง 6 – 8 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน หากเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ จะเห็นได้ว่าในปี 2563 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 5 และประเทศไทยมีสัดส่วนที่เบาบางเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยในระดับสากลอยู่ที่ 11.90 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ต่อประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก

Fixed-telephone subscriptions per 100 inhabitants	2015	2016	2017	2018	2019
 Singapore	36.05	35.35	34.89	34.75	32.93
 Lao P.D.R.	14.28	18.50	16.19	20.99	20.79
 Brunei Darussalam	18.32	17.68	19.74	19.25	19.98
 Malaysia	14.83	15.76	21.16	23.57	23.31
 Thailand*	7.90	6.98	7.62	8.93	7.96
 Indonesia	4.02	4.11	4.18	3.10	3.57
 Philippines	3.16	3.65	3.96	3.87	3.94
 Cambodia	1.65	1.44	0.83	0.54	0.34
 Myanmar	0.98	0.97	1.04	0.97	N/A
 Vietnam	7.90	5.98	4.64	4.50	3.79
World	14.00	13.40	12.90	12.40	11.90

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database และ ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

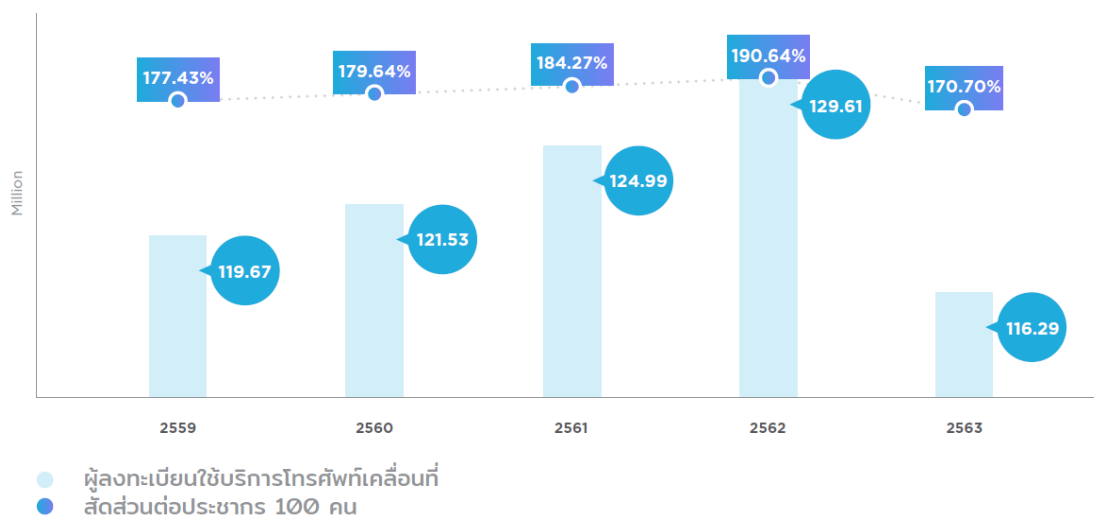
สำหรับบริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Services and Subscribers) ที่ในปัจจุบันมีอัตราเติบโตที่ถดถอยซึ่งสอดคล้องกับการให้ความสำคัญในการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ที่ลดน้อยลง สำนักงาน กสทช. เล็งเห็นว่าอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องนำมาบรรจุไว้ในแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 – 2569) ที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้

1.2 บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services)

สถานการณ์การใช้งานบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทย อาจไม่ปรับเปลี่ยนอย่างก้าวกระโดดเหมือนเช่นในอดีต สภาวะของตลาดเริ่มเข้าสู่จุดอิ่มตัว ในปี 2563 พบว่ามีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) จำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 116.19 ล้านเลขหมาย ลดลงจากปี 2562 ประมาณ 13.32 ล้านเลขหมาย หรือมีอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ 10.28 ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนลูกค้าในประเทศเริ่มเข้าสู่ภาวะอิ่มตัวเพราะจำนวนผู้ใช้บริการถูกจำกัดด้วยจำนวนประชากรในประเทศ ประกอบกับ ด้วยสภาพเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ผู้บริโภคมีการลดค่าใช้จ่ายลงด้วย

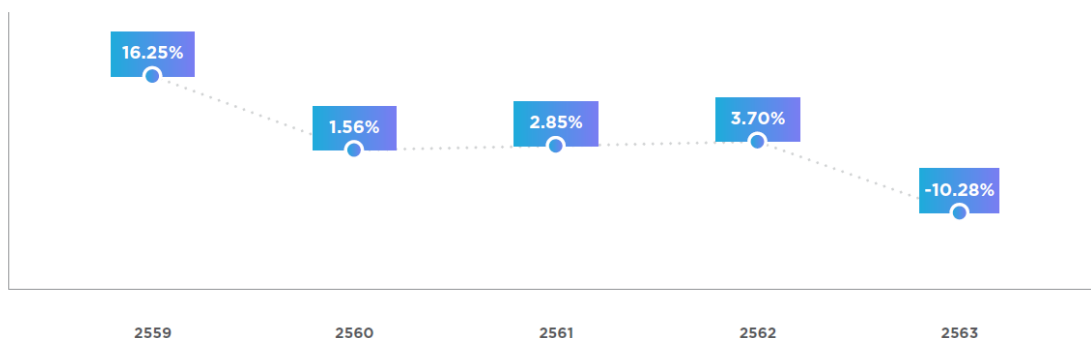

ภาพที่ 3 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 – 2563

ที่มา: สำนักบริหารและจัดการเลขหมายโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

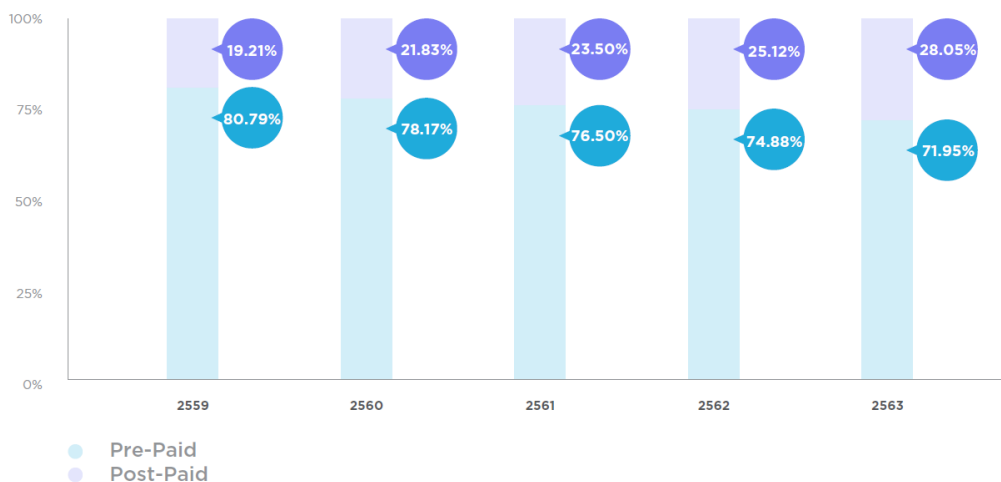
ภาพที่ 4 สถิติอัตราการเติบโตของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 – 2563

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อจำแนกจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามลักษณะของการใช้บริการ พบว่า นับตั้งแต่ปี 2559 – 2563 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid) มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปี 2563 มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid) ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 71.95 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด แต่ในทางกลับกัน จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบรายเดือน (Post-Paid) มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ ปี 2559 – 2563 มีสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบรายเดือน (Post-Paid) เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28.05 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด

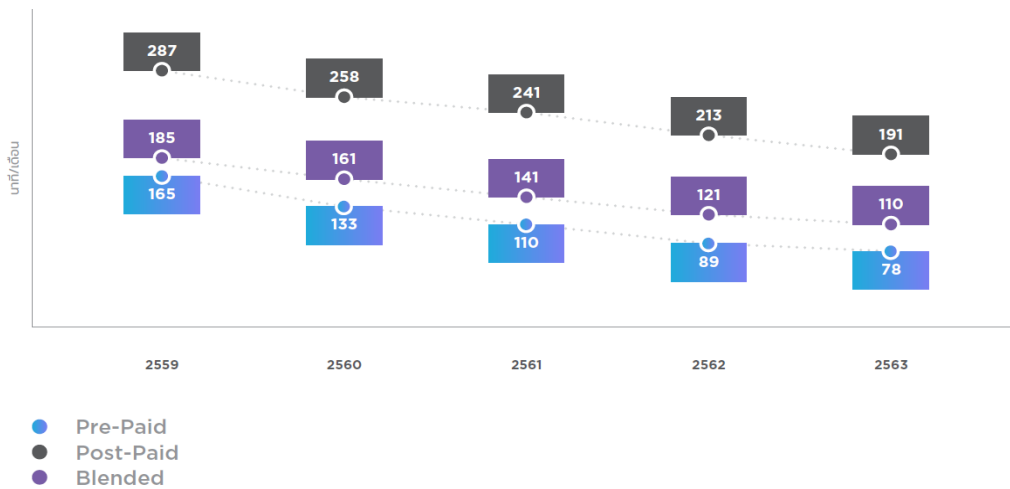
ภาพที่ 5 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid) และแบบรายเดือน (Post-Paid) ปี 2559 - 2563

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาจำนวนนาที่การใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use : MOU) นับตั้งแต่ปี 2559 - 2563 พบว่า มีแนวโน้มสัดส่วนการใช้งานเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ให้บริการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารด้วยบริการเสียง (Voice Service) เป็นมิใช่เสียง (Non-Voice Service) เพิ่มมากขึ้น โดยนิยมติดต่อสื่อสารผ่านบริการด้านข้อมูลในลักษณะ Instant Messaging, E-mail หรือ Social Networking โดยในปี 2563 อยู่ที่ 110 นาทีต่อเดือน แบ่งเป็น จำนวนนาที่การใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-Paid 78 นาทีต่อเดือน และจำนวนนาที่การใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Post-Paid 191 นาทีต่อเดือน ซึ่งมีอัตราการเติบโตต่อปีลดลงร้อยละ 12.25

ภาพที่ 6 แนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid), แบบรายเดือน (Post-Paid) และค่าเฉลี่ย (Blended) Mobile MOU (Minute/Month) (Voice Service) ปี 2559 - 2563

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อพิจารณาถึงการกระจายตัวของบริการดังกล่าว (Mobile Service Diffusion) พบว่า สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดใช้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Mobile Penetration Rate) สำหรับในปี 2562 อยู่ที่ 190.64 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 1 ของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองลงมาเป็นประเทศสิงคโปร์ (155.65) เวียดนาม (141.23) และมาเลเซีย (139.60)

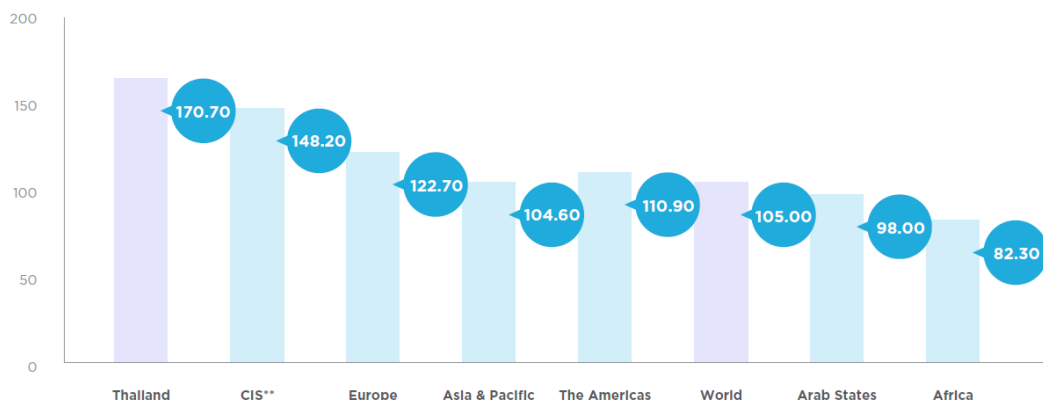
ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนต่อประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก

Mobile-cellular telephone subscriptions per 100 inhabitants	2015	2016	2017	2018	2019
Thailand*	153.10	177.43	179.64	184.27	190.64
Singapore	147.23	149.65	146.84	148.82	155.65
Viet Nam	129.83	128.79	126.87	147.20	141.23
Malaysia	145.70	141.65	136.12	134.53	139.60
Brunei Darussalam	111.68	124.69	128.33	131.93	132.66
Philippines	115.40	115.85	110.13	126.20	154.76
Cambodia	134.33	126.32	116.01	119.49	129.92
Indonesia	131.18	147.42	164.44	119.34	126.11
Myanmar	77.82	95.36	89.82	113.84	N/A
Lao P.D.R.	55.29	57.82	53.38	51.86	60.84
World	97.30	100.60	102.70	104.90	107.80

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database และ
 ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ทั้งนี้ หากพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระดับสากล ประเทศไทยอยู่ในอันดับต้นของโลกที่ 170.70 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน สะท้อนอัตราการขยายตัวของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตลอดจนผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงบริการได้โดยสะดวก

ภาพที่ 7 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศตัวอย่าง ในปี 2563

Regions are based on the ITU BDT Regions,
see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>
Note: * Estimate** Commonwealth of Independent States

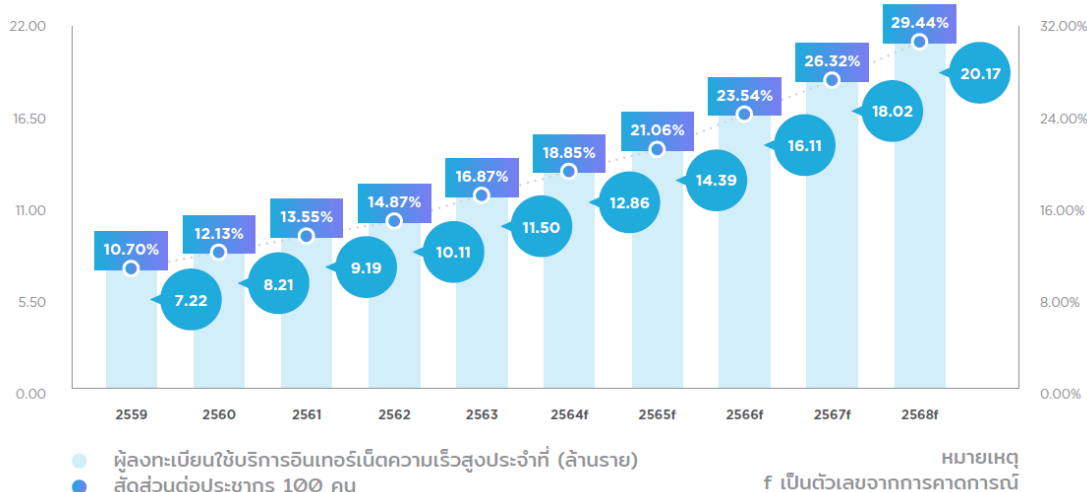
ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database

บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services) เป็นที่เห็นได้ชัดว่าอาจมีแนวโน้มและอัตราการเติบโตที่ลดลงและเริ่มทรงตัว แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยโครงข่ายการให้บริการ Mobile Broadband ณ ปัจจุบันที่มีความครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 98 ของประชากรทั้งประเทศ จึงส่งผลให้ยังคงมีประชากรจำนวนหนึ่งที่ Mobile Broadband ยังคงเข้าไปไม่ถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารอย่างแท้จริง หรือบริเวณพื้นที่รอยต่อของสัญญาณอันเป็นอุปสรรคในการสื่อสารที่ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสำนักงาน กสทช. อาจพิจารณากำหนดเป็นเป้าหมายของการจัดให้มีบริการ USO ตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อไป

1.3 บริการอินเทอร์เน็ต (Broadband Internet Services)

บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Internet Broadband) นับเป็นบริการโทรคมนาคมที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในทุกวันนี้ และมีแนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จากการพิจารณาพบว่าในปี 2563 จำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต (Internet Users) มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 50.10 ล้านราย และมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Subscribers) เพิ่มขึ้น 11.50 ล้านราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.73 เมื่อเทียบกับปี 2562

ภาพที่ 8 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ (Broadband Subscribers)

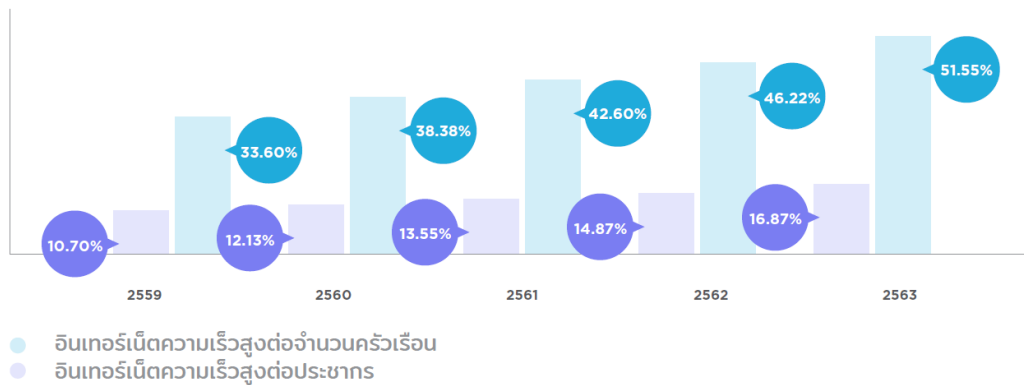

หมายเหตุ: ตัวเลขดังกล่าวยังไม่รวมอินเทอร์เน็ตตามโครงการเน็ตประชารัฐซึ่งครอบคลุมประชากรประมาณ 20 ล้านคน

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

หากพิจารณาถึงการกระจายตัวของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Hi-Speed Internet Diffusion) พบว่าในปี 2563 จะมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอยู่ที่ 16.87 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน หรือ 51.55 ครั้งเรือนที่มีการลงทะเบียนอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนครัวเรือน 100 ครัวเรือน โดยมีอัตราการขยายตัวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2559 ที่มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอยู่ที่ 10.70 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน และ 33.60 ครัวเรือนที่มีการลงทะเบียนอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนครัวเรือน 100 ครัวเรือน โดยเฉพาะสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้สร้างผลกระทบมากมายอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน บทบาทของผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคมยิ่งทวีความสำคัญ ในแง่การอำนวยความสะดวกให้กับ “วิถีชีวิตวิถีใหม่” (New Normal) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงานจากบ้าน (Work From Home: WFH) การเรียนออนไลน์ การสร้างความบันเทิง บริการทางการเงิน บริการธุรกิจ ไปจนถึงการเชื่อมปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ธุรกิจ ซึ่งส่งผลทำให้ความต้องการติดตั้งบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง Fixed Broadband และการใช้งานอินเทอร์เน็ตขยายตัวมากขึ้น

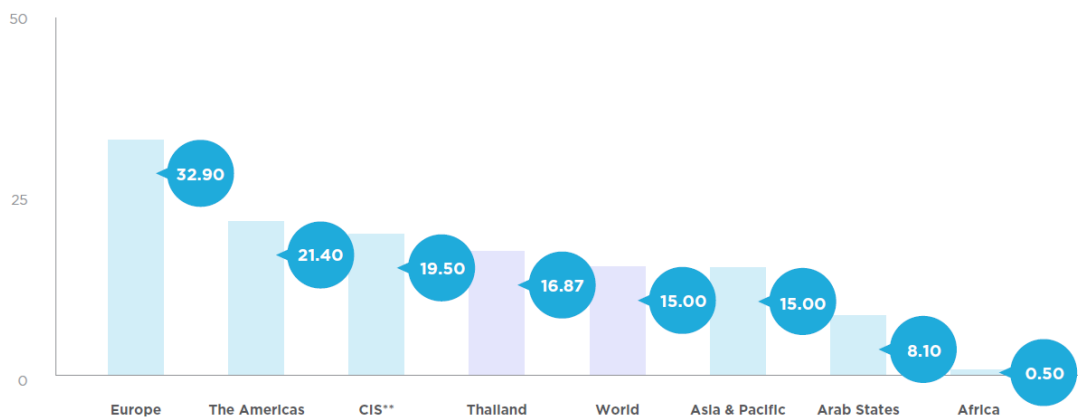
ภาพที่ 9 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากร และต่อครัวเรือน ปี 2559 – 2563

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากแนวโน้มการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของภาคบริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย แม้ว่าจะมีอัตราการเติบโตสูงเพียงใดก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในเวทีระดับโลกแล้วกลับพบว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ของประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 16.87 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยในระดับสากลและสูงกว่ากลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก แต่ยังคงถือว่าค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในเวทีโลก

ภาพที่ 10 สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากร 100 คน ของประเทศตัวอย่าง ในปี 2563

Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>
 Note: * Estimate** Commonwealth of Independent States

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database

ส่วนที่ 2

การดำเนินงานการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน
โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่ชนบท ห่างไกล และทุรกันดาร อันเป็นพื้นที่เป้าหมาย USO ทั่วประเทศ และประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ 1** การขยายโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมสู่พื้นที่เป้าหมาย (Telecommunication Network and Service Availability)
- ยุทธศาสตร์ที่ 2** การกระจายและบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสาธารณะ (USO Net Deployment and Utilization)
- ยุทธศาสตร์ที่ 3** การพัฒนาระบบการให้บริการ USO เพื่อมิติเชิงสังคม (USO Service and Subsidization for Social Benefits)
- ยุทธศาสตร์ที่ 4** การพัฒนาบุคลากรด้าน USO (USO Accessibility & Capacity Building)
- ยุทธศาสตร์ที่ 5** สนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO)

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนแผน USO 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 และยุทธศาสตร์ที่ 2 เป็นการมุ่งเน้นลงทุนเพื่อขยายโครงข่ายระบบโทรคมนาคมและการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet Services) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากรทั่วประเทศในระดับหมู่บ้าน (Availability) ของประเทศไทย ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับรัฐบาลภายใต้ “โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” ในการขยายโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย USO จำนวน 19,652 หมู่บ้าน⁴ เพื่อให้ทุกหมู่บ้านของประเทศไทยสามารถเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยการจัดให้มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วในการรับส่งข้อมูลอย่างน้อยที่ 30/10 Mbps หรือกรณีใช้สัญญาณดาวเทียมที่ 30/5 Mbps ครอบคลุมถึงการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ การบริหารจัดการ การบำรุงรักษาตลอดระยะเวลาการให้บริการ 5 ปี โดยมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายจำแนกเป็น 5 ประเภทการบริการ ดังต่อไปนี้

⁴ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2559 หัวหน้า คสช. สั่งการมอบหมายให้สำนักงาน กสทช. รับผิดชอบการขยายโครงข่ายและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 3,920 หมู่บ้าน (Zone C+) และเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2559 ครม. มีมติมอบหมายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ตค.) ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 24,700 หมู่บ้าน และให้ กสทช. ดำเนินการในหมู่บ้านส่วนที่เหลือเพิ่มเติมอีกจำนวน 15,732 หมู่บ้าน (Zone C)

- ประเภทที่ 1: บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสาธารณะ (Wi-Fi) ประจำหมู่บ้าน
- ประเภทที่ 2: บริการศูนย์อินเทอร์เน็ตสาธารณะ (USO Net)
- ประเภทที่ 3: บริการห้องอินเทอร์เน็ตสาธารณะ (USO Wrap)
- ประเภทที่ 4: บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสำหรับโรงเรียน (Last miles to School)
- ประเภทที่ 5: บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) (Last miles to Sub-district Health Promoting Hospital)

ตารางที่ 3 แสดงสรุปผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 2 แต่ละประเภทบริการ

การดำเนินงาน	ประเภทบริการ					รวม
	ประเภทที่ 1 Wi-Fi หมู่บ้าน	ประเภทที่ 2 ศูนย์ USO Net	ประเภทที่ 3 ห้อง USO Wrap	ประเภทที่ 4 Wi-Fi โรงเรียน	ประเภทที่ 5 Wi-Fi รพ.สต.	
จัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่เป้าหมาย USO	18,733 จุดบริการ	991 จุดบริการ	1,623 จุดบริการ	4,380 จุดบริการ	198 จุดบริการ	25,925 จุดบริการ

นอกจากนี้ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบการให้บริการ USO เพื่อมิติเชิงสังคม ในการจัดให้มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการและกลุ่มเป้าหมายทางสังคม (เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม) ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาสำนักงาน กสทช. ได้จัดให้มีระบบบริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการทางสายตาผ่านโครงข่ายโทรคมนาคม (Daisy) และโครงการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunication Relay Service: TTRS) สำหรับผู้พิการทางการพูดและการได้ยิน โดยเพิ่มศักยภาพการให้บริการเพื่อเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการติดต่อสื่อสาร รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาระบบโทรคมนาคมเพื่อสังคมและประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ ได้แก่ การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number) และโครงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) โดยมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายดังนี้

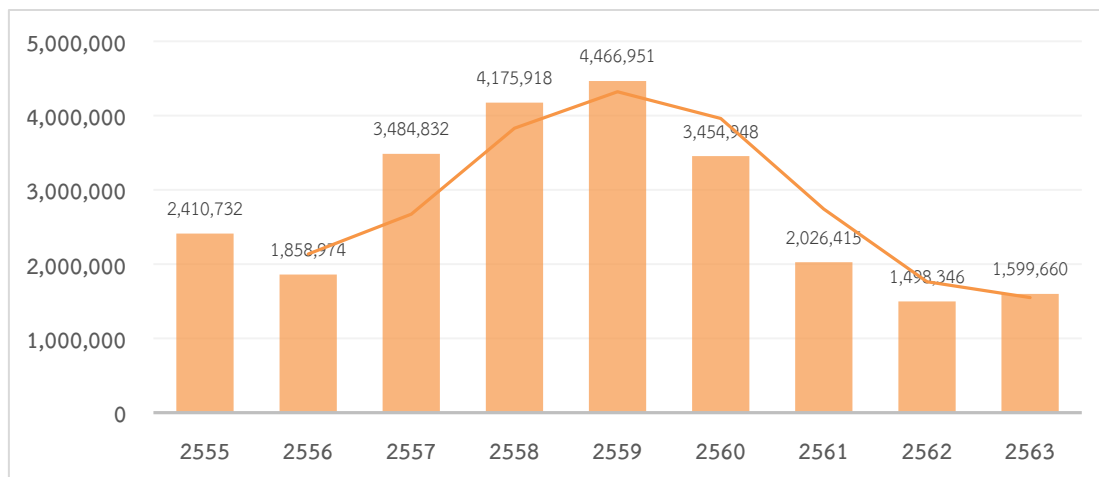
(1) บริการสายด่วนข่าวสารความรู้ผ่านระบบโทรศัพท์อัตโนมัติและอินเทอร์เน็ต (DAISY)

สำนักงาน กสทช. ร่วมกับสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย จัดให้มีระบบให้บริการข้อมูลข่าวสารเคซีผ่านโครงข่ายโทรคมนาคม (Daisy 1414) ซึ่งเป็นการสร้างห้องสมุดเสียง (Audio Library) บริการข่าวสารข้อมูลแก่คนพิการทางสายตา ปัจจุบันมีจำนวนคู่สายสำหรับให้บริการ 510 คู่สาย มีสมาชิกผู้ใช้บริการระบบ 1414 plus กว่า 120,000 คน และมีจำนวนครั้งการเข้าใช้บริการกว่า 24 ล้านครั้ง หรือเฉลี่ย 243,000 ครั้ง ต่อเดือน (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2563) เปิดให้ใช้งาน 4 บริการหลัก ได้แก่ (1) บริการ 1414

สายด่วนข่าวสารความรู้ (2) บริการ Tab2read ห้องสมุดออนไลน์ (3) บริการ Tab Radio วิทยุบริการการอ่าน และ (4) บริการเสียงบรรยายภาพ Audio Description

ภาพที่ 11 จำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการสายด่วนข่าวสารความรู้ผ่านระบบโทรศัพท์อัตโนมัติ และอินเทอร์เน็ต (DAISY) (พ.ศ. 2555 – 2563)

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ ธันวาคม 2563

ที่มา: สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการสายด่วนข่าวสารความรู้ผ่านระบบโทรศัพท์อัตโนมัติและอินเทอร์เน็ต (DAISY) จำแนกเป็นรายบริการ (พ.ศ. 2555 – 2563)

ปี	บริการ DAISY				รวม
	1414 สายด่วนข่าวสารความรู้	Tab2read ห้องสมุดออนไลน์	Tab Radio วิทยุบริการการอ่าน	Audio Description เสียงบรรยายภาพ	
2555	2,410,732	-	-	-	2,410,732
2556	1,858,974	-	-	-	1,858,974
2557	3,406,259	-	78,573	-	3,484,832
2558	3,940,986	15,802	218,185	945	4,175,918
2559	4,181,615	64,091	217,185	4,060	4,466,951
2560	3,120,127	120,035	211,922	2,864	3,454,948
2561	1,784,009	140,683	99,988	1,735	2,026,415
2562	1,260,149	159,913	78,284	-	1,498,346
2563	1,344,224	139,286	82,368	33,782	1,599,660
รวมทั้งสิ้น	23,307,075	639,810	986,505	43,386	24,976,776

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ ธันวาคม 2563

ที่มา: สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

หากพิจารณาถึงจำนวนผู้ใช้บริการในระยะหลัง นับตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา แม้ว่าแนวโน้มการเข้าใช้บริการของสมาชิก 1414 plus มีจำนวนผู้ใช้บริการที่ลดลง แต่สวนทางกับระยะเวลาการใช้งานเฉลี่ยของสมาชิกที่มีระยะเวลาการใช้บริการในแต่ละครั้งที่ยาวนานขึ้น เนื่องจากสมาชิกมีความคุ้นเคยกับระบบเป็นอย่างดีแล้ว ประกอบกับการปรับปรุงระบบการให้บริการที่ไม่ได้จำกัดระยะเวลาการเข้ารับบริการของสมาชิก 1414 plus ในแต่ละครั้งเหมือนเช่นเดิม ทำให้สมาชิก 1414 plus สามารถเข้าใช้บริการในแต่ละครั้งได้ตามระยะเวลาที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม ด้วยการขอจำกัดทางด้านคู่สายที่ไม่สามารถรองรับจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการที่มีความต้องการเข้าถึงบริการ 1414 plus ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ สำนักงาน กสทช. จึงเล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนาและขยายคู่สายให้เพียงพอต่อปริมาณความต้องการใช้บริการของสมาชิก 1414 plus ที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

นอกจากนี้ การผลิตเนื้อหาสำหรับการให้บริการแก่สมาชิก 1414 plus ในปัจจุบัน สามารถแบ่งรายการเนื้อหาออกเป็น 4 รายการ โดยมีรายการเนื้อหาหลัก ได้แก่ (1) การผลิตหนังสือเสียง (2) การผลิตรายการวิทยุ (3) การผลิตบริการเสียงบรรยายภาพ และ (4) การผลิตหนังสือเบรลล์ (Electronic-Braille) ซึ่งเป็นรายการเนื้อหาที่ผลิตเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ โดยได้เริ่มมีการผลิตในปี 2562 เพื่อให้บริการแก่สมาชิก 1414 plus อย่างไรก็ตาม การผลิตรายการเนื้อหาบางรายการ โดยเฉพาะการผลิตบริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Discription) ซึ่งมีข้อจำกัดในประเด็นด้านจำนวนบุคลากรที่มีองค์ความรู้และมีความเชี่ยวชาญในการผลิตเนื้อหา ประกอบกับมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง และถือเป็นบริการใหม่ ที่ปัจจุบันมีแนวโน้มปริมาณความต้องการใช้บริการที่เพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการผลิตรายการเนื้อหาเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อปริมาณความต้องการใช้บริการของสมาชิก 1414 plus ในอนาคต

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนการผลิตเนื้อหาสำหรับการให้บริการในระบบเดซี

ปี	รายการเนื้อหา			
	ผลิตหนังสือเสียง	ผลิตรายการวิทยุ	ผลิตบริการเสียงบรรยายภาพ	หนังสือเบรลล์ (Electronic-Braille)
2555	4,506.42 ชม.	-	-	-
2556	6,088.30 ชม.	-	-	-
2557	6,069.08 ชม.	3,102.00 ชม.	2.00 ชม.	-
2558	5,683.09 ชม.	3,832.00 ชม.	20.00 ชม.	-
2559	6,861.43 ชม.	4,563.00 ชม.	56.00 ชม.	-
2560	2,142.14 ชม.	1,872.00 ชม.	-	-
2561	6,302.51 ชม.	3,720.00 ชม.	-	-
2562	8,885.51 ชม.	3,362.30 ชม.	81.28 ชม.	150 เรื่อง
2563	20,257.21 ชม.	4,575.00 ชม.	100.47 ชม.	200 เรื่อง
รวมทั้งสิ้น	66,795.69 ชม.	25,026.30 ชม.	259.75 ชม.	350 เรื่อง

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ ธันวาคม 2563

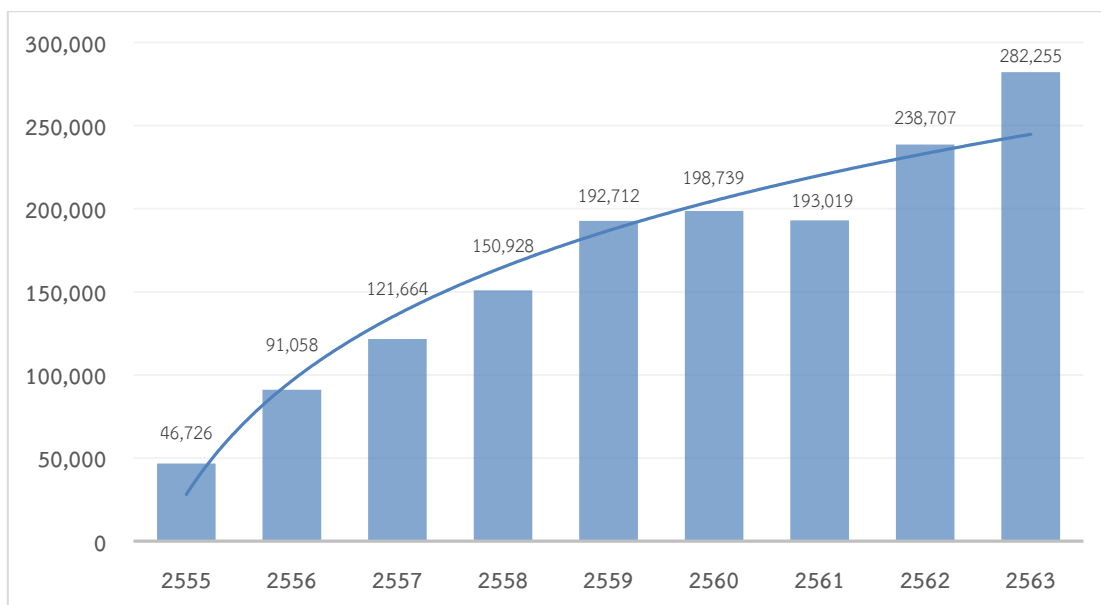
ที่มา: สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

(2) ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยินและทางการพูด (Thai Telecommunications Relay Service: TTRS)

ปัจจุบันระบบบริการข้อมูลและการติดต่อสื่อสารสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยินและทางการพูด มีล้ามให้บริการจำนวน 42 คน มีผู้ TTRS จำนวน 180 ผู้กระจายทั่วประเทศ และมีสมาชิกจำนวน 49,840 คน ซึ่งมีการเข้าใช้บริการกว่า 1,515,808 ครั้ง (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2563) เปิดให้ใช้งาน 9 บริการหลัก ได้แก่

- 1) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบข้อความสั้น (SMS)
- 2) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบรับ-ส่งข้อความผ่านแอปพลิเคชัน TTRS Message
- 3) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาข้อความผ่านแอปพลิเคชัน TTRS Live Chat
- 4) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาข้อความผ่านเว็บไซต์
- 5) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาวิดีโอผ่านโทรศัพท์วิดีโอ
- 6) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาวิดีโอผ่านแอปพลิเคชัน TTRS Video
- 7) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาวิดีโอผ่านเครื่องบริการถ่ายทอดการสื่อสารสาธารณะ (ผู้ TTRS)
- 8) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบแปลงเสียงเป็นข้อความผ่านแอปพลิเคชัน TTRS Caption
- 9) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบการแจ้งเหตุฉุกเฉิน

ภาพที่ 12 จำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสาร (TTRS)

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ ธันวาคม 2563

ที่มา: ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยินและทางการพูด

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสาร (TTRS) แต่ละประเภทบริการ

ปี	บริการ TTRS									รวม
	SMS Relay	MMS/TTRS Message	IP Relay	VRS-Website/TTRS Live chat	TTRS VIDEO	VRS-Kiosk	Captioned Phone	Speech Enhance	Emergency	
2555	3,468	122	2,888	18,917	-	21,331	-	-	-	46,726
2556	21,755	40	4,816	21,893	-	42,554	-	-	-	91,058
2557	39,401	9,947	5,451	16,993	-	49,504	-	364	4	121,664
2558	17,269	27,147	7,185	13,854	12,424	72,656	-	388	5	150,928
2559	12,335	31,690	17,734	10,410	47,849	72,676	-	-	18	192,712
2560	7,519	26,751	18,485	8,067	67,142	70,493	56	218	8	198,739
2561	2,146	24,316	24,900	2,398	82,765	51,898	2,851	1,732	13	193,019
2562	3,422	22,525	2,860	34,190	101,638	72,379	1,044	630	19	238,707
2563	1,578	21,288	3,596	55,583	145,306	54,000	502	292	110	282,255
รวมทั้งสิ้น	108,893	163,664	80,211	182,305	457,124	443,606	4,453	3,624	177	1,515,808

ที่มา: ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารสำหรับผู้ที่บกพร่องทางการได้ยินและทางการพูด

เพื่อเป็นการป้องกันการก่อกวนล่าม เนื่องจากจำนวนล่ามที่ให้บริการมีอยู่จำนวนจำกัด รวมทั้งเป็นการป้องกันกรณีผู้ใช้บริการมีความจำเป็นหรือมีเหตุฉุกเฉินอันเป็นเหตุไม่สามารถเข้าใช้บริการได้ การเข้าใช้งานบริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสาร (TTRS) จึงจะต้องผ่านกระบวนการยืนยันตัวตนผู้ใช้งาน โดยจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการลงทะเบียนเป็นสมาชิกของศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสาร (TTRS) เท่านั้น ประกอบกับผู้ที่เข้าใช้งานได้จะต้องเป็นคนหูหนวกที่รู้ภาษามือ ดังนั้น ผู้ใช้งานศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสาร (TTRS) ในปัจจุบันจึงยังคงอยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. ได้ประสานงานกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ ในการส่งเสริมและกระตุ้นให้คนหูหนวกเรียนรู้ภาษามือเพิ่มมากขึ้น

(3) การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number)

กสทช. ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียวทั่วราชอาณาจักร เพื่อบูรณาการรวมเลขหมายฉุกเฉินและสายด่วนต่างๆ พร้อมจัดตั้งศูนย์บริการ รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ 191 เพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบเหตุฉุกเฉิน ได้อย่างรวดเร็วทันทั่วถึงลดความสูญเสีย เพิ่มความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน และง่ายต่อการจดจำเลขหมาย โดยเป็นการดำเนินการในรูปแบบศูนย์บัญชาการเหตุฉุกเฉิน (Command Center) ที่เรียกว่า “ศูนย์บัญชาการเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ (Thailand Emergency Command Center: TECC)” ซึ่งต่อยอดจากฐานระบบศูนย์เหตุด่วนเหตุร้าย 191 ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ที่มีลักษณะการดำเนินงานอยู่ในรูปแบบศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Call Center) แต่จะมีคุณสมบัติสำคัญที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ การมีระบบที่สามารถระบุตำแหน่งของผู้แจ้งเหตุเพื่อลดระยะเวลาในการเข้าถึงที่เกิดเหตุอันจะส่งผลให้การบริหารเหตุเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์และป้องกันเหตุ ตลอดจนใช้ประกอบการสืบสวนเพื่อเสาะหาต้นเหตุหรือผู้กระทำความผิดได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ

โครงการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 โดยให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ โดยที่ประชุม กสทช. ครั้งที่ 5/2562 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562 ที่ประชุมได้มีมติรับทราบมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number) โดยอาศัยแหล่งเงินสำหรับระยะเวลาเริ่มต้น 5 ปี จากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ของสำนักงาน กสทช.

(4) โครงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth)

สำนักงาน กสทช. ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อนำบริการด้านสาธารณสุขทางไกลเข้าไปยังพื้นที่ USO ภายใต้โครงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสให้กับประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ชนบท และพื้นที่ชายขอบได้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียม

โครงการ Telehealth เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์ในหลากหลายมิติ ได้แก่

มิติด้านประชาชนผู้เข้ารับบริการ: ประชาชนที่อยู่ห่างไกลสามารถได้รับการคัดกรองโรคในสถานพยาบาลใกล้บ้าน ช่วยให้การเดินทางที่ไม่จำเป็น เพื่อความสะดวกและลดเวลาในการเดินทาง โดยหากมีความจำเป็นต้องเข้ารับบริการในสถานพยาบาลต้นสังกัดตามขั้นตอนเดิมของสถานพยาบาล รวมถึงสามารถได้ปรึกษากับแพทย์เฉพาะทางได้ผ่านระบบ Telehealth เสมือนเดินทางไปพบแพทย์ด้วยตนเอง

เป็นการลดภาระค่าใช้จ่าย ลดการเดินทาง และประหยัดเวลาของประชาชนผู้เข้ารับบริการรวมถึงผู้ติดตาม การส่งเสริม ผลักดันการนำระบบดูแลสุขภาพทางไกลมาประยุกต์ใช้งานอย่างแพร่หลาย เพื่อเพิ่มโอกาสให้กับ ประชาชนในพื้นที่ชนบท และพื้นที่ชายขอบได้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียม

มิติด้านการนำเทคโนโลยีทางด้านสารสนเทศและโทรคมนาคมมาใช้งานผ่านระบบ Telehealth เพื่อสนับสนุนการให้บริการทางด้านสาธารณสุข: ระบบ Telehealth เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการให้บริการด้านสุขภาพในระยะทางไกล พร้อมทั้งเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยในการคัดกรองโรคเมื่อป่วยถึงจะต้องไปพบแพทย์ เพื่อลดความแออัดของจำนวนคนไข้ และลดภาระของแพทย์ในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในเมือง ช่วยให้ผู้ป่วยได้รับบริการด้านสุขภาพจากแพทย์เฉพาะทางที่อยู่ในโรงพยาบาลได้โดยไม่ต้องเดินทางไปโรงพยาบาลเหล่านั้นอีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น เบาหวาน ความดัน เป็นต้น โดยระบบ Telehealth มีส่วนช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ลงได้

มิติด้านการนำบริการอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ห่างไกล: ได้มีการติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเกินกว่า 100 Mbps/30 Mbps รวมถึงอุปกรณ์อื่น เช่น Firewall Wifi Hotspot ให้กับสถานพยาบาลในโครงการรวม 32 แห่ง เพื่ออำนวยความสะดวก ความรวดเร็ว และปลอดภัย ให้กับการใช้งานระบบที่ติดตั้งใช้งานในโครงการเพื่อสนับสนุนการให้บริการทางการแพทย์ผ่านอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

การดำเนินโครงการ Telehealth ในระยะเริ่มต้นนี้ มี 9 จังหวัดนำร่องที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร กาฬสินธุ์ กาญจนบุรี สุรินทร์ บุรีรัมย์ สุราษฎร์ธานี และสงขลา ครอบคลุมสถานพยาบาลรวม 32 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 13 แห่ง คลินิกหมอครอบครัว (รพ.สต. ขนาดใหญ่) จำนวน 3 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) จำนวน 7 แห่ง และโรงพยาบาลประจำจังหวัด ทั้งที่เป็นโรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) และโรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) จำนวน 9 แห่ง รวมถึงศูนย์เฉพาะทางโรคตา ศูนย์เฉพาะทางโรคผิวหนัง โดยสาขาโรคที่ดำเนินการในโครงการ ได้แก่ โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เป็นปัญหาสำคัญมีผลกระทบต่อประชาชนและเป็นสาเหตุหลักกว่าร้อยละ 75 ของคนไทยที่เสียชีวิตในแต่ละปี โรคไม่ติดต่อเรื้อรังในโครงการได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ซึ่งเมื่อเป็นนานจะทำให้เกิดภาวะเบาหวานขึ้นจอตาทำให้ตาบอดได้ และโรคที่ขาดแคลนแพทย์เฉพาะทาง ได้แก่ โรคผิวหนัง โรคทางจอตตา เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรคเบาหวาน และโรคหัวใจ

ตารางที่ 7 แสดงรายชื่อสถานพยาบาลในโครงการ

ที่	จังหวัด	รพ.สต.	คลินิกหมอครอบครัว (PCC)	โรงพยาบาลชุมชน (รพช.)	โรงพยาบาลประจำจังหวัด (รพท./รพศ.)	กรมการแพทย์
1	เชียงราย	บ้านอาไ้ะ	-	รพ. แม่ฟ้าหลวง	รพ. เชียงรายประชานุเคราะห์	โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ สถาบันโรคผิวหนัง สถาบันโรคทรรวงอก
2	เพชรบูรณ์	ตะเภา	คลองศาลา	-	รพ. เพชรบูรณ์	
3	กำแพงเพชร	บ้านน้ำไ้	บ้านแม่ธานี	-	รพ. กำแพงเพชร	
4	กาญจนบุรี	ปางมะค่า	-	รพ. ชาญวรัลักษณ์บุรี	-	
		บ้านดอนแสลบ	-	รพ. ห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	รพ. พหลพลพยุหเสนา	
5	กาฬสินธุ์	บ้านสระลงเรือ	-	-	-	
		คำสร้างเที่ยง	-	รพ. สามชัย	รพ. กาฬสินธุ์	
		หนองแสง	-	-	-	
		หนองกุงน้อย	-	-	-	
6	สุรินทร์	คอโค	ศุกกาญจน์	-	รพ. สุรินทร์	
7	บุรีรัมย์	บ้านหนองเกาะ	-	รพ. สตึก	รพ. บุรีรัมย์	
8	สุราษฎร์ธานี	ป่าร้อน	-	รพ. กาญจนดิษฐ์	รพ. สุราษฎร์ธานี	
9	สงขลา	ลำพด	-	รพ. นาทวี	รพ. สงขลา	

โครงการ Telehealth ได้ติดตั้งและเริ่มทยอยเปิดให้บริการแก่ประชาชนเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2563 ระบบดังกล่าวสามารถตอบสนองภารกิจภายใต้เป็นอย่างดี มีความปลอดภัยและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนผู้ใช้งานระบบ Telehealth

ประเภทผู้ใช้งาน	จำนวน (คน)
ประชาชน	16,069
แพทย์	1,161
เจ้าหน้าที่	7,866
รวม	25,096

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 12 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนการใช้งานการตรวจคัดกรองผ่านระบบ Telehealth

การใช้งาน	จำนวน (ครั้ง)
ตรวจคัดกรองเบาหวาน,ความดัน	6,189
ตรวจคัดกรองตา, ซอฟต์แวร์ช่วยประเมินเบาหวานขึ้นตา (AI)	10,352
อื่นๆ (หัวใจ, ผิวหนัง, Teleconsult, PrivateChat เป็นต้น)	5,321
รวม	21,862

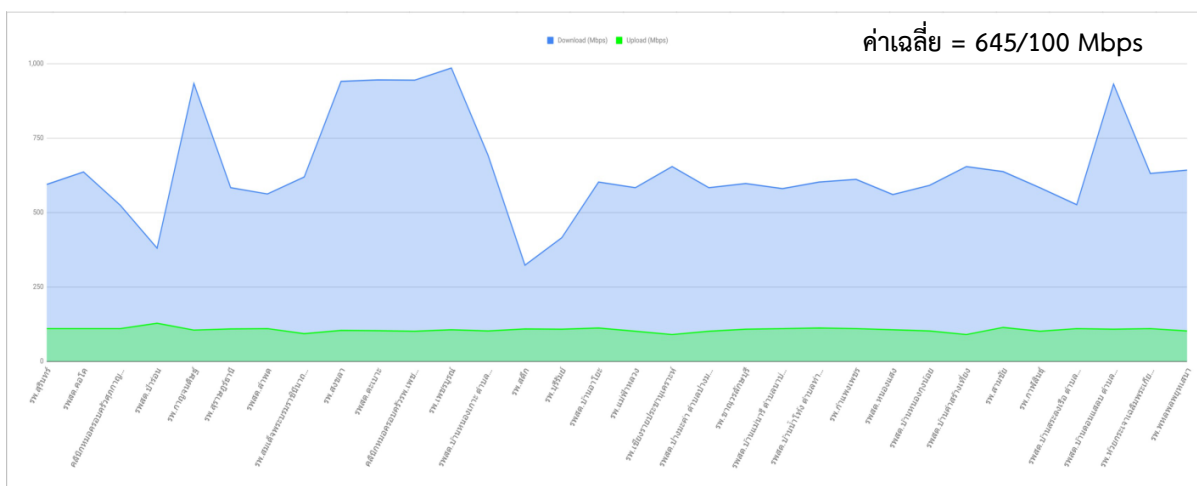
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 12 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564

ตารางที่ 10 แสดงการใช้ระบบและอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์

ระบบ/เครื่องมือแพทย์	จำนวน (ครั้ง)
เครื่องวัดเบาหวาน, ความดัน	4,751
เครื่องวัดความดันตา และวัดสายตา	2,007
เครื่องถ่ายภาพตา, ซอฟต์แวร์ช่วยประเมินเบาหวานขึ้นตา(AI)	10,358
เครื่องถ่ายภาพตัดขวางตา	4,265
อื่น ๆ (หัวใจ, ผิวหนัง, Teleconsult แพทย์, ระบบคุยกับหมอ เป็นต้น)	5,321
รวม	26,706

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 12 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564

ภาพที่ 13 ข้อมูลการนำบริการอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ด้านสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลด้วย ความเร็วสูงกว่า 100Mbps/30Mbps

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 12 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564

ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบการให้บริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) ซึ่งในระยะนำร่องได้เปิดให้บริการครบถ้วนทั้ง 32 สถานพยาบาล และอยู่ระหว่างการประเมินผลเพื่อดำเนินการขยายขอบเขตการให้บริการเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทั้งมิติเชิงพื้นที่และประเภทของโรคที่สามารถให้บริการผ่านระบบโทรคมนาคมต่อไป

ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบุคลากรด้าน USO สำนักงาน กสทช. ได้วางแผนการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะความรู้ด้าน ICT ให้แก่กลุ่มเป้าหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 500,000 คน เพื่อรองรับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล อาทิเช่น ครูและนักเรียนในพื้นที่เป้าหมาย USO คนพิการผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และประชาชนทั่วไป โดยได้จัดทำ “แผนปฏิบัติการพัฒนาทักษะสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัล” ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ขึ้นมา โดยในระยะแรก ได้ดำเนินการออกแบบและจัดทำ

“หลักสูตรการสร้างทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัล” แล้วเสร็จ จำนวนทั้งสิ้น 8 หลักสูตร เพื่อใช้ในการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ สำหรับการดำเนินการใน **ระยะที่ 2** การดำเนินการฝึกอบรมกลุ่มเป้าหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 500,000 คน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการฝึกอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 8 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มประชาชนทั่วไปสำหรับอาชีพเกษตรกร (2) กลุ่มประชาชนทั่วไปสำหรับภาคบริการ (3) กลุ่มประชาชนทั่วไปสำหรับผู้สูงอายุ (4) กลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษา (5) กลุ่มนักเรียน (6) กลุ่มบุคลากรประจำศูนย์ USO Net (7) กลุ่มคนพิการ และ (8) กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและผู้มีรายได้น้อย แต่เนื่องด้วยผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลให้ต้องเลื่อนแผนการจัดฝึกอบรมในระยะที่ 2 ออกไปก่อน **ทั้งนี้** จะใช้ระยะเวลาในการอบรมทั้งสิ้น 3 ปี คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2566 - 2567

ภาพที่ 14 กลุ่มเป้าหมายในการฝึกอบรม

ตารางที่ 11 แสดงหลักสูตรการสร้างทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัล

กลุ่ม	หลักสูตร	เป้าหมาย
1. กลุ่มประชาชนทั่วไป		360,000 คน
1.1 อาชีพเกษตรกร	หลักสูตร Smart farming	
1.2 ภาคบริการ	หลักสูตร ภาคบริการสร้างสรรค์เรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี	
1.3 ผู้สูงอายุ	หลักสูตร สูงวัยดิจิทัลสร้างสรรค์ความรู้ผ่านเทคโนโลยี	
2. กลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษา	หลักสูตร ครูดิจิทัลสร้างสรรค์ความรู้ผ่านเทคโนโลยี	6,000 คน
3. กลุ่มนักเรียน	หลักสูตร เด็กยุคดิจิทัลเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี	105,000 คน
4. กลุ่มบุคลากรประจำศูนย์ USO Net	หลักสูตร Train the Trainer	5,228 คน
5. กลุ่มคนพิการ	หลักสูตร พัฒนาทักษะคนพิการ พร้อมทำงานและสร้างโอกาสในยุคดิจิทัล	20,000 คน
6. กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	หลักสูตร การสร้างโอกาสทางรายได้ผ่านเทคโนโลยี	20,000 คน
รวม	8 หลักสูตร	516,228 คน

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 50 วรรค 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 กสทช. ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยมีเป้าหมายจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ จำนวน 2,520 แห่งทั่วประเทศ พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการใช้บริการให้กับหน่วยงานเป้าหมายตลอดระยะเวลา 5 ปี เพื่อสร้างความยั่งยืนการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศ โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการเตรียมการ

โดยสรุปพบว่าผลการดำเนินงานจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ตามแผน USO ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) เป็นไปตามเป้าหมาย ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงสรุปผลการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมภายใต้แผน USO ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ตัวชี้วัด/ภารกิจ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ 98 ของทั้งประเทศ สามารถเข้าถึงสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	ร้อยละ 98	ร้อยละ 98*
2. สนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้าน	19,652 หมู่บ้าน	19,652 หมู่บ้าน
3. จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วไม่ต่ำกว่า 30/10 Mbps เข้าถึงโรงเรียน โรงพยาบาล	จำนวนไม่ต่ำกว่า 10,000 แห่ง	7,098 แห่ง**

ตัวชี้วัด/ภารกิจ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และหน่วยงานของ รัฐที่ยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	ทั่วประเทศ	
4. จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะประจำ โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่ให้บริการแก่ กลุ่มเป้าหมายทางสังคม	จำนวนไม่น้อยกว่า 2,000 แห่ง	2,614 แห่ง
5. สนับสนุนการดำเนินการกิจการให้บริการ โทรคมนาคมในมิติเชิงสังคม		
5.1 บริการสายด่วนข่าวสารความรู้ผ่านระบบ โทรศัพท์อัตโนมัติและอินเทอร์เน็ต (DAISY)		ดำเนินการต่อเนื่อง
5.2 ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารสำหรับผู้ บกพร่องทางการได้ยินและทางการพูด (TTRS)		ดำเนินการต่อเนื่อง
5.3 โครงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งาน บริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth)		32 โรงพยาบาลนำร่อง ดำเนินการต่อเนื่อง
5.4 การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉิน แห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number)		อยู่ระหว่างดำเนินงานโดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะความรู้ ด้าน ICT แก่ประชาชน เพื่อรองรับการพัฒนาไปสู่ สังคมดิจิทัล	จำนวนไม่น้อยกว่า 500,000 คน	อยู่ระหว่างการดำเนินงาน ฝึกอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 516,228 คน

หมายเหตุ: * จากข้อมูลของแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 – 2566) พบว่า ความครอบคลุมของ
สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ณ ไตรมาสที่ 2 ของปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 97 ประกอบกับระดับการแข่งขันในธุรกิจ
ดังกล่าวค่อนข้างสูง ดังนั้น แผน USO ฉบับที่ผ่านมามีจุดมุ่งเน้นเพียงการจัดให้มีบริการสัญญาณ
โทรศัพท์เคลื่อนที่ในจุดที่ ยังมีความขาดแคลนจำนวน 4,916 จุด ใน 3,885 หมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงความ
ซ้ำซ้อนของการขยายโครงข่ายตามกลไกตลาดและเงื่อนไขแบบท้ายใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตประกอบ
กิจการโทรคมนาคม

** การจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแก่หน่วยงานเป้าหมายจำนวนไม่ต่ำกว่า 10,000 แห่ง แบ่งออกเป็น
(1) การดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. จำนวน 4,578 แห่ง และ (2) กสทช. มอบหมายให้ สดช. ดำเนินการ
ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผน USO ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) จำนวน 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (2.1) การ
เชื่อมต่อ Internet ไปยังหน่วยงานสถานศึกษาและสถานพยาบาล และ (2.2) การจัดตั้งศูนย์บริการ
อินเทอร์เน็ตสาธารณะ ภายใต้กรอบวงเงินรวม 10,612.26 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม สดช. มีความพร้อมในการ
ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ จำนวน 2,620 แห่งเท่านั้น ส่งผลให้การดำเนินงานไม่
สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสำนักงาน กสทช. จะนำไปเตรียมดำเนินการในแผน USO ฉบับที่ 3
(พ.ศ. 2565 - 2569) ต่อไป

ส่วนที่ 3

ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ

ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และระบบโทรคมนาคม นับเป็นปัจจัยสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา ยกระดับศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม การสร้างความพร้อมของภาคโทรคมนาคมไทยจำเป็นต้องอาศัยและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน ภาควิชาการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศทั้งในภาพรวมและทิศทางการพัฒนาภาคโทรคมนาคมไทย อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จะสามารถตอบสนองความต้องการทั้งในภาคประชาชนและธุรกิจ

ด้วยเหตุดังกล่าว การจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569) ในครั้งนี้ จึงได้พิจารณานโยบายและแผนระดับชาติเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและ สอดรับกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

3.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ การบริหารราชการ การจัดสรรงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาของภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของประเทศและประชาชน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี ประกอบไปด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ครอบคลุมทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่ง ความมั่นคงทางพลังงาน การวิจัยและพัฒนา และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางด้าน ICT และเสริมสร้างความรู้และกระจายโอกาสในการเข้าถึงโครงข่าย broadband หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมของพื้นที่ ทั้งในส่วนของโครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศและโครงข่าย broadband ความเร็วสูง การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในระดับมาตรฐานสากลด้วยการสร้างโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรม ICT และใช้ ICT ในการสร้างนวัตกรรมบริการภาครัฐแบบบูรณาการ ประยุกต์ ICT เพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิต การค้า อุตสาหกรรม การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การศึกษา การบริการ และการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ได้มีแนวทางที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านความมั่นคงทางด้านรายได้และการออม การกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงเป็นธรรมทั้งในด้านบริการสาธารณสุขขั้น

พื้นฐานต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มด้อยโอกาส ตลอดจนมีการเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อประชากรสูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

3.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565 - 2569)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งหนึ่งในประเด็นพิจารณาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นี้คือการจัดทำขึ้นให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ภายใต้วิสัยทัศน์ **“ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 10 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (2) การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (3) การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (4) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (5) การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน (6) การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย (7) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ (8) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม (9) การพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และ (10) ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มีความเกี่ยวข้องกับกรอบและทิศทางการพัฒนาภาคโทรคมนาคมไทยและส่วนเกี่ยวเนื่องในช่วงปี 2560 - 2564 ได้แก่ **ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม** ได้กำหนดเป้าหมายมุ่งการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมการใช้ ICT ในการสร้างการจัดการความรู้ในชุมชนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับรากหญ้า นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อลดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมควบคู่ไปกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และยังได้กำหนดแนวทางเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางของภาครัฐโดยการกระจายการให้บริการภาครัฐทุกประเภทให้มีความครอบคลุมทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม

นอกจากนี้ ใน**ยุทธศาสตร์ที่ 7** ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 **ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์** ยังได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลโดยให้มีการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ 85 ของหมู่บ้านทั่วประเทศ และมีผู้ประกอบการธุรกิจดิจิทัลรายใหม่เพิ่มขึ้นจำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 ราย รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐมีระบบความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ในการรับมือภัยคุกคามทางออนไลน์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้กำหนดแนวทางการดำเนินการที่สำคัญได้แก่ (1) พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (2) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ (3) ส่งเสริมนวัตกรรมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีอวกาศของไทย พัฒนาความรู้และทักษะของประชาชน และ (4) สร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

แม้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565 – 2569) ยังคงอยู่ระหว่างการจัดทำ อย่างไรก็ตามสำนักงาน กสทช. ได้ประสานในเบื้องต้นทราบว่าทิศทางของแผนฯ ฉบับ 13 จะมุ่งเน้นการพัฒนาในระดับจุลภาคจำแนกเป็น 13 หมุดหมาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็นต้องอาศัยระบบโทรคมนาคมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศเช่นกัน

3.3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ถูกจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2580) โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์สูงสุดจากพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัล การประกันการเข้าถึงของคนทุกกลุ่ม การวางแผนจากข้อมูลความพร้อมของประเทศ และการรวมพลังทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนแผนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปอย่างแท้จริงในภาคเศรษฐกิจ สังคม ภาครัฐ ในช่วงระยะ 20 ปี ตามที่กำหนดวิสัยทัศน์คือ “ปฏิรูปประเทศไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” ดังนี้

ระยะที่ 1 (1 ปี 6 เดือน) Digital Foundation ประเทศไทยลงทุนและสร้างรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

ระยะที่ 2 (5 ปี) Digital Thailand I: Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ

ระยะที่ 3 (10 ปี) Digital Thailand II: Full Transformation ประเทศไทยก้าวสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ

ระยะที่ 4 (10-20 ปี) Global Digital Leadership ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 15 วิสัยทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทยในระยะเวลา 20 ปี

วิสัยทัศน์และเป้าหมายของการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คือ ปฏิรูปประเทศไทยให้สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (2) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (3) การสร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (4) การปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (5) พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และ (6) การสร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ภาพที่ 16 ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เนื่องจากแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นนโยบายระดับชาติด้าน ICT และภาคโทรคมนาคมของรัฐบาลชุดปัจจุบัน อีกทั้งยังได้จัดทำขึ้นมาให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2580) โดยในระยะที่ 1 (1 ปี 6 เดือน) Digital Foundation สำนักงาน กสทช. ได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมให้มีความครอบคลุมทั่วประเทศ ตามเป้าหมายของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ดังนั้น ในการจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569) นี้ จึงได้พิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในการก้าวเข้าสู่ระยะที่ 2 (5 ปี) Digital Thailand I: Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทย มีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ โดยมีประเด็นสำคัญประกอบการพิจารณา ได้แก่

- (1) การพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ครอบคลุมทั่วประเทศ และสามารถเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคอื่น
- (2) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล (Data Driven) เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำธุรกิจด้วยดิจิทัลและข้อมูลของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ พัฒนาไปสู่การทำธุรกิจด้วยระบบอัตโนมัติ
- (3) ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีความเชื่อมั่นในการเข้าถึงบริการสาธารณะพื้นฐาน เช่น การศึกษา สุขภาพ ข้อมูล และการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านสื่อดิจิทัล
- (4) เชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียวและใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนและการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ทันสถานการณ์ พัฒนาการที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ (Citizen Driven)
- (5) พัฒนากำลังคนในทุกสาขาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยสามารถทำงานผ่านระบบดิจิทัลแบบไร้พรมแดน

3.4 แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566)

แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 ได้ถูกจัดทำขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศทางด้านโทรคมนาคมภายใต้บริบท รวมถึงความสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติที่มีความเกี่ยวข้อง อาทิเช่น ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) รวมทั้งนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนานโยบายการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมในระดับสากล

แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 ได้กำหนดกรอบการพัฒนาเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการประกอบกิจการโทรคมนาคม ส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรมเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล เพื่อให้มีโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมพื้นฐานที่ครอบคลุมทั้งมิติเชิงพื้นที่และเชิงสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม มุ่งเน้นการจัดสรรทรัพยากรโทรคมนาคมให้เพียงพอต่อการใช้งาน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่ครอบคลุมส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของกลไกตลาด และการวางรากฐานการกำกับดูแลที่เชื่อมโยงกับข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งส่งเสริมสร้างกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันมากขึ้น และได้กำหนดวิสัยทัศน์ ได้แก่ มุ่งพัฒนากิจการโทรคมนาคมยกระดับความครอบคลุมของโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการโทรคมนาคม สร้างความเข้มแข็งให้กับผู้บริโภค สู่สังคมดิจิทัล เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

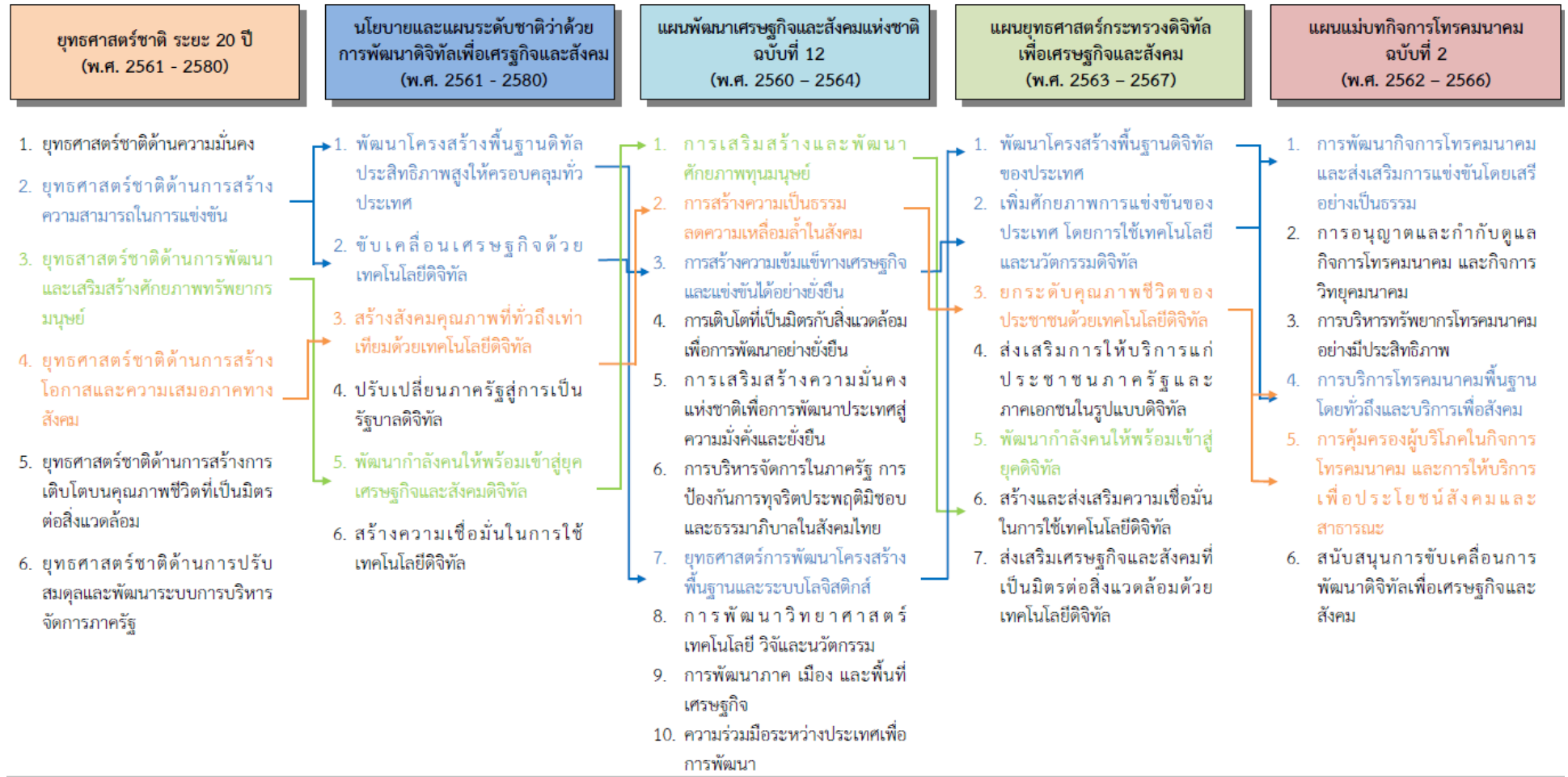
ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 -2566) มีทั้งสิ้น 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การพัฒนากิจการโทรคมนาคมและส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม (2) การอนุญาตและกำกับดูแล การประกอบกิจการโทรคมนาคม และกิจการวิทยุคมนาคม (3) การบริหารทรัพยากรโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพ (4) การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (5) การ

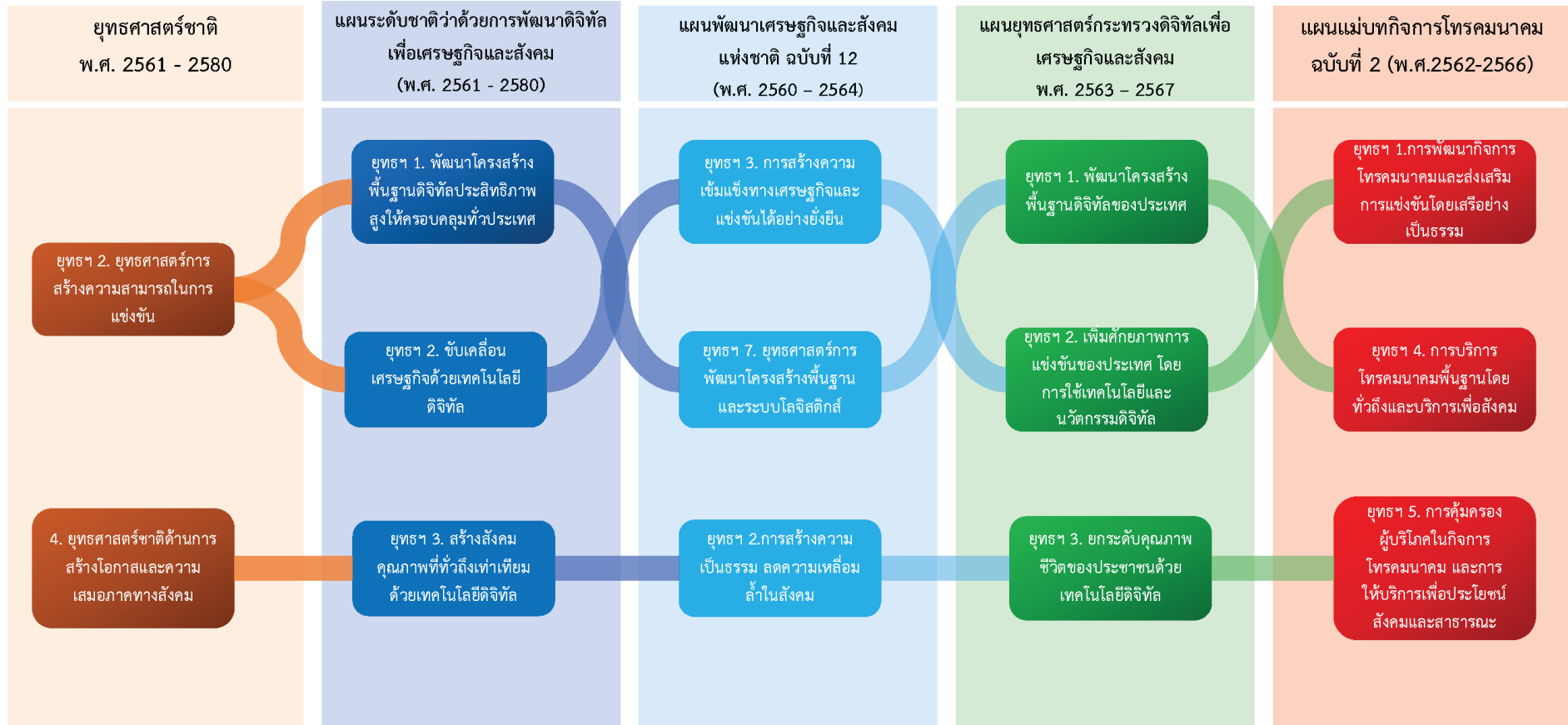
คุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการโทรคมนาคม และการให้บริการเพื่อประโยชน์สังคมและสาธารณะ และ (6) สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ภายใต้แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ได้แก่ **ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม** ซึ่งได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไว้ ได้แก่ การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม และสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน ชุมชน และสังคม และรองรับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล

ภาพที่ 17 แผนภูมิความสอดคล้องกับนโยบาย แผนระดับชาติ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม

ภาพที่ 18 แผนที่ยุทธศาสตร์ความสอดคล้องกับนโยบาย แผนระดับชาติ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม

ส่วนที่ 4

นโยบายและแผนการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในระดับประเทศ

สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ International Telecommunication Union: ITU) ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนามาตรฐาน และกฎระเบียบ สำหรับการสื่อสารวิทยุ และโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ได้มีการพัฒนากลยุทธ์การดำเนินการและบริหารกิจการระบบโทรคมนาคมระบบภูมิภาค (ITU Regional Initiatives 2018 - 2021)⁵ เพื่อตอบสนองความต้องการด้าน ICT ของแต่ละภูมิภาค โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ดังนี้

ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ITU ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาระบบโทรคมนาคมและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงการสร้างมีส่วนร่วมในสังคมดิจิทัล (An inclusive digital society) และเรื่องการพัฒนาโครงสร้างระบบโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อยกระดับการเชื่อมโยงของระบบดิจิทัล ซึ่งโดยสรุป ITU ให้ความสำคัญของการสร้างระบบโทรคมนาคมที่มีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการ ICT แบบทั่วถึง

ในภูมิภาคยุโรป ITU ได้ให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านโทรคมนาคมและระบบโครงข่ายที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้มีเข้าถึงบริการระบบโทรคมนาคมที่ครอบคลุมและค่าใช้จ่ายที่สามารถจ่ายได้ (Accessibility and Affordability) การพัฒนาทักษะด้าน ICT ให้กับประชาชน (Skills development for all) เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลอย่างยั่งยืน และการสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจในการใช้งานระบบ ICT

ส่วนในภูมิภาคอเมริกา ITU ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบโทรคมนาคมที่ครอบคลุมและทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและขาดแคลน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความยั่งยืน รวมถึงการสร้างเสริมความเข้มแข็งการใช้ระบบโทรคมนาคมเพื่อต่อยอดการประยุกต์ใช้งานเพื่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจดิจิทัล การสร้างเมืองอัจฉริยะ (Smart cities and communities) การใช้ Internet of Things และการสร้างนวัตกรรมจากระบบโทรคมนาคม

The Office of Communications (Ofcom) จากการศึกษานโยบายและแผนการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในต่างประเทศพบว่าประเทศที่เป็นผู้นำด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลยังให้ความสำคัญอย่างมากกับกิจการและการบริการโทรคมนาคม หน่วยงานกำกับดูแลด้านกิจการโทรคมนาคมของสหราชอาณาจักร หรือ Ofcom ได้มีการกำหนดกลยุทธ์ในแผนประจำปี 2021/2022⁶ เรื่อง การผลักดันให้ระบบโทรคมนาคมมีคุณภาพและความเสถียรภาพสูงสุด เพราะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในระยะยาว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการโทรคมนาคมจะยังมีความจำเป็นมากขึ้นหลังจากการแพร่ระบาด Covid-19 ได้จบสิ้นลง โดยให้ความสำคัญกับบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงทั้งประจำที่และแบบเคลื่อนที่ โดยมีเป้าหมายความเร็วของอินเทอร์เน็ตที่ระดับกิกะบิต (Gigabit-capable) และสนับสนุนการลงทุนในระบบโครงข่ายแบบ Fiber optic และ 5G และเป้าหมายเพื่อสร้างการให้บริการที่ครอบคลุม

⁵ International Telecommunication Union, "ITU Regional Initiatives 2018 - 2021"

⁶ Ofcom, "Plan of work 2021/22"

(Universal broadband service) สำหรับประชาชนและภาคธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ห่างไกล ในแผนประจำปี 2021/2022 ยังได้ให้ความสำคัญกับเรื่องความปลอดภัยของระบบโทรคมนาคมโดยมองเห็นถึงความเสี่ยงของระบบโทรคมนาคมที่จะตกเป็นเป้าหมายในการโจมตีในรูปแบบไซเบอร์ (Cyber attacks) และได้กำหนดเป็นกลยุทธ์ในการสนับสนุนการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและความปลอดภัยของระบบโทรคมนาคม

Federal Communications Commission (FCC) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลด้านกิจการโทรคมนาคมของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565)⁷ ได้ให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำ (Closing the digital divide) โดยเน้นการขยายพื้นที่การให้บริการไปยังพื้นที่ที่ห่างไกลและขาดแคลนบริการ และการพิจารณาให้มีกลไกตลาดเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ (Affordability) อีกยุทธศาสตร์ที่สำคัญของ FCC คือการเร่งการสร้างนวัตกรรมเพื่อให้มีรูปแบบบริการแบบใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภค เปิดโอกาสให้กับผู้ประกอบการรุ่นใหม่และสร้างบรรยากาศการแข่งขันที่สร้างสรรค์

---

⁷ Federal Communications Commission, “Strategic Plan 2018 – 2022”

ส่วนที่ 5

ผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บริบทของสังคม และวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวางและรุนแรงในหลากหลายมิติ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจสังคม และมิติด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน สำนักงาน กสทช. จึงได้ดำเนินการประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์ผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ในมิติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้เกิดการดำเนินวิถีชีวิตใหม่หรือความปกติใหม่ (New Normal) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำแผน USO ฉบับที่ 3

ในปี 2563 ผลผลิตถ่านหินรวมประชาชาติของประเทศไทยหดตัวถึงร้อยละ 6.1 จากการที่ภาคอุตสาหกรรมเกือบทุกอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง กิจกรรมการผลิตและการดำเนินธุรกิจหยุดชะงักหรือปิดตัว รายได้และกำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง เกิดการว่างงานที่สูงขึ้น อุตสาหกรรมหลักเช่นการนำเข้าส่งออก ต้องเผชิญหน้ากับการหยุดชะงักเนื่องจากมาตรการล็อกดาวน์ในชายแดนระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศผู้ส่งออกมีภาวะสินค้าล้นตลาด ในขณะที่ประเทศผู้นำเข้ามีปัญหาด้านความปลอดภัยและการป้องกันการแพร่ระบาด ธุรกิจท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างหนัก ปริมาณนักท่องเที่ยว ลดลงหรือแทบไม่มีเลยและทำให้กำลังซื้อภายในประเทศลดลงอย่างมาก ธุรกิจร้านค้า ที่พักแรมและร้านอาหารหลายแห่งจำเป็นต้องปิดตัว ทั้งชั่วคราวหรืออาจจะถาวร ด้วยข้อจำกัดและความกังวลด้านการติดเชื้อทำให้ไม่มีลูกค้าเข้ามาใช้บริการ ประกอบกับมาตรการล็อกดาวน์ ที่มีการจำกัดจำนวนผู้รับบริการใช้พื้นที่ ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการและผู้ให้บริการในภาคธุรกิจโทรคมนาคมในประเทศไม่ได้รับผลกระทบมากนักเมื่อเทียบกับในภาคธุรกิจอื่น แต่ถ้าสภาพเศรษฐกิจโดยรวมยังไม่ฟื้นตัว มีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น กำลังซื้อผู้บริโภคลดลง ผู้ประกอบการโทรคมนาคมอาจจะได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจและเสถียรภาพด้านการดำเนินการในที่สุด จากรายงาน *The telecommunication industry in the post COVID-19* จาก ITU ที่มีการวิเคราะห์ผลกระทบจาก Covid-19 ในกิจการโทรคมนาคมและได้ชี้ประเด็นความสำคัญของการสร้างนวัตกรรมในการขยายโครงข่ายการให้บริการโทรคมนาคมที่ลดมูลค่าการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้ให้บริการสามารถมีรายได้ มีความมั่นคง และยั่งยืน เช่น พันธมิตรในการแบ่งปันระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Wireline and wireless Infrastructure sharing) การจัดตั้งองค์กรเพื่อให้บริการระบบโทรคมนาคมในพื้นที่ห่างไกล (Creation of wholesale rural wireless infrastructure companies)

เมื่อพิจารณาผลกระทบในภาคประชาชน ปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นคือผลกระทบด้านสุขภาพและการบริการสาธารณสุขและการแพทย์ที่ไม่สามารถรองรับการแพร่ระบาดในครั้งนี้ได้ รูปแบบพฤติกรรมการใช้ชีวิตโดยทั่วไปที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างสิ้นเชิงเช่นกัน การทำงานแบบ **Work from home** ที่ต้องอาศัยดิจิทัลแพลตฟอร์มและระบบออนไลน์มากขึ้นเพื่อทดแทนการเดินทางเข้าออฟฟิส ซึ่งหลายองค์กรหน่วยงาน รวมถึงคนทำงานที่อาจจะยังไม่มีความพร้อมในช่วงแรกของการเริ่มใช้งาน จนถึงผลกระทบด้านผลิตภาพ (Productivity) ที่อาจจะด้อยลงจากรูปแบบการทำงานแบบ **Work from home** ในกลุ่มเด็กนักเรียนนักศึกษาที่ไม่สามารถเดินทางไปยังสถานศึกษาและต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ โดยเป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน สื่อการสอน อุปกรณ์ที่มีความจำเป็น เช่น คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก รวมถึงอุปกรณ์ที่ครูผู้สอน

จำเป็นต้องใช้เพื่อผลิตสื่อการสอน การใช้เวลาว่างบนออนไลน์ที่มีมากขึ้น ทั้งเพื่อการสนทนาการรับชมเนื้อหาบนออนไลน์ การสื่อสารบนโซเชียลมีเดีย การเล่นเกมส์ รวมถึงการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ เนื่องจากไม่สามารถเดินทางออกนอกที่พักอาศัยได้ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ได้เกิดขึ้นในระยะเวลาอันยาวนานเป็นปีจนเกิดการยอมรับในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและถือเป็นวิถีชีวิตใหม่หรือความปกติใหม่ (New Normal)

ผลกระทบที่สำคัญจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่าเป็นตัวเร่งให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของการระบาด COVID-19 นี้ ทั้งการทำงานแบบ Work from home หรือการเรียนผ่านระบบออนไลน์ ต้องใช้บริการโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงซึ่งมีค่าใช้จ่ายทั้งค่าบริการและค่าอุปกรณ์ กลุ่มประชาชน ที่ยังมีรายได้หรือมีความพร้อมอยู่แล้วอาจไม่ได้รับผลกระทบมากนัก แต่กลุ่มประชาชนที่ยากจนหรือไม่มีรายได้ จะได้รับผลกระทบอย่างมากเนื่องจากไม่สามารถจัดหาหรือจัดซื้อบริการและอุปกรณ์เพื่อเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ หรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่มีระบบโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ต ทำให้ไม่สามารถปรับตัวไปกับกลุ่มประชาชนที่มีความพร้อมในการเข้าถึง หรือแม้กระทั่งกลุ่มผู้สูงอายุหรือกลุ่มประชาชนที่ไม่ชำนาญในการใช้เทคโนโลยีออนไลน์ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิ์ในการเข้าถึงบริการและสวัสดิการพื้นฐานได้อย่างที่ควรเป็น

ผลกระทบที่ตามมาอีกด้านหนึ่งคือ**ความจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศ** เนื่องจากประเทศและสังคมต้องมีการพึ่งพาระบบเทคโนโลยีมากขึ้นทั้งภาคส่วนธุรกิจที่ต้องการใช้ช่องทางออนไลน์หรือการพัฒนาแพลตฟอร์ม เช่น แอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือเพื่อเป็นช่องทางในการให้บริการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในธุรกิจ ภาคประชาชน ที่มีทัศนคติที่ยอมรับและเน้นการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลักแต่อาจจะยังขาดทักษะด้านดิจิทัล ที่เกี่ยวข้องเช่นการรักษาและดูแลข้อมูลส่วนบุคคลในโลกออนไลน์ หรือการช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมการใช้งานออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 6

บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)

เทคโนโลยีดิจิทัลได้สร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจสังคมความเป็นอยู่อย่างมาก ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่าเป็นตัวกระตุ้นให้การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวเกิดขึ้นทั่วโลกอย่างรวดเร็วและรุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งสร้างผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบในทุกๆ มิติทุกภาคส่วน การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของโทรคมนาคมไทยอย่างครอบคลุมจึงมีความสำคัญอย่างมากเพื่อเป็นข้อมูลเชิงลึกในการกำหนดแนวทางและกรอบการจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569) ให้เป็นแผนงานที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาสังคมเข้าสู่ยุคดิจิทัลตามแนวนโยบายระดับประเทศและรองรับการดำเนินชีวิตรูปแบบใหม่โดยยึดหลักของการให้บริการโทรคมนาคมเป็นบริการที่ครอบคลุม ทั่วถึง และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและสร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกภาคส่วน

6.1 จุดแข็งของกิจการโทรคมนาคมไทย (Strength)

จากสถิติและดัชนีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับกิจการบริการโทรคมนาคมและการสื่อสารไทย โดยเฉพาะดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมดิจิทัลและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมีสถิติแนวโน้มที่ดีขึ้นเกือบทุกด้าน เช่น จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2563 อยู่ที่ 170.70 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สูงกว่าประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม และประเทศมาเลเซีย สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก และสูงกว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มประเทศในแถบยุโรปที่ถือได้ว่ามีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ดีมากของโลก

ตารางที่ 13 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน

Mobile-cellular telephone subscriptions per 100 inhabitants	2015	2016	2017	2018	2019
 Thailand*	153.10	177.43	179.64	184.27	190.64
 Singapore	147.23	149.65	146.84	148.82	155.65
 Viet Nam	129.83	128.79	126.87	147.20	141.23
 Malaysia	145.70	141.65	136.12	134.53	139.60
 Brunei Darussalam	111.68	124.69	128.33	131.93	132.66
 Philippines	115.40	115.85	110.13	126.20	154.76
 Cambodia	134.33	126.32	116.01	119.49	129.92
 Indonesia	131.18	147.42	164.44	119.34	126.11
 Myanmar	77.82	95.36	89.82	113.84	N/A
 Lao P.D.R.	55.29	57.82	53.38	51.86	60.84
 World	97.30	100.60	102.70	104.90	107.80

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database และ

ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วโดยมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพิ่มขึ้นสูงถึง 11.50 ล้านราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.73 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2562 - 2563 หรือคิดเป็นสัดส่วน 51.55 ครอบครัวยุคใหม่ที่ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ 100 ครัวเรือน และเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อประชากร 100 คน ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตารางที่ 14 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และค่าเฉลี่ยโลก

Fixed-broadband subscriptions per 100 inhabitants	2015	2016	2017	2018	2019
 Singapore	26.58	28.16	25.85	25.94	25.91
 Thailand*	9.26	10.70	12.13	13.55	14.87
 Viet Nam	8.26	9.72	11.91	13.60	15.35
 Malaysia	10.12	8.86	8.64	8.55	9.28
 Brunei Darussalam	8.30	8.60	9.68	11.53	12.51
 Philippines	2.84	2.88	3.23	3.55	5.48
 Indonesia	1.54	2.00	2.35	3.32	3.80
 Cambodia	0.54	0.62	0.83	1.02	1.12
 Lao P.D.R.	0.18	0.36	0.39	0.64	1.06
 Myanmar	0.06	0.17	0.21	0.24	N/A
 World	11.40	12.20	13.60	14.00	14.80

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database และ ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยในปี 2563 มี อัตราการเข้าถึงประชากรของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 92.56 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลก และปริมาณข้อมูลอินเทอร์เน็ตแบนด์วิดท์ของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 40.4 สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของกิจการโทรคมนาคมไทยที่สามารถให้บริการได้ครอบคลุมและทั่วถึงและเกิดการใช้งานบนระบบโทรคมนาคมทั้งเพื่อการสื่อสารและเพื่อการใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก

ภาพที่ 19 จุดแข็งด้านศักยภาพของกิจการโทรคมนาคมไทย

เมื่อพิจารณาบทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่มีผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีการพัฒนาและยกระดับความพร้อมระดับประเทศ จากดัชนีตัวชี้วัดมาตรฐานสากล โดย ดัชนีบ่งชี้ระดับความพร้อมของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index: NRI) ในปี 2559 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 62 แต่ในปี 2563 ประเทศไทยขยับขึ้นมาอยู่ที่อันดับ 51 ในปี 2563 โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการประเมิน ประเทศไทยมีมิติการเข้าถึง (Access) ที่โดดเด่นอยู่ในอันดับที่ 39 ซึ่งมีปัจจัยโดดเด่นได้แก่จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตประจำที่ และ ค่าเฉลี่ยของอินเทอร์เน็ตแบนด์วิดท์ต่างประเทศ (International Internet Bandwidth) ที่สูงกว่าประเทศส่วนใหญ่ และเมื่อเปรียบเทียบการจัดอันดับในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 3 รองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย

ตารางที่ 15 แสดงอันดับระดับความพร้อมของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index: NRI) เปรียบเทียบในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อันดับใน AEC (อันดับโลก จากทั้งหมด 134)	ประเทศ	คะแนน	กลุ่มประเทศ
1 (3)	สิงคโปร์	81.39	รายได้สูง
2 (34)	มาเลเซีย	61.43	รายได้ปานกลางค่อนข้างสูง
3 (51)	ไทย	53.45	รายได้ปานกลางค่อนข้างสูง
4 (62)	เวียดนาม	49.68	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ
5 (73)	อินโดนีเซีย	46.71	รายได้ปานกลางค่อนข้างสูง
6 (74)	ฟิลิปปินส์	45.95	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ
7 (97)	สปป.ลาว	37.12	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ
8 (104)	กัมพูชา	36.01	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ

ที่มา: The Network Readiness Index Report 2020, Portulans Institute.

สำหรับสมรรถนะการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลจากดัชนี Global Connectivity Index : GCI ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 46 โดยมีจุดแข็งจากการผลักดันนโยบายด้าน ICT การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และความครอบคลุมพื้นที่ของอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ และเมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (IMD World Digital Competitiveness Ranking : WDCR)⁸ ซึ่งจัดทำโดยสถาบัน IMD (International Institute for Management Development)⁹ เพื่อจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจและต่อประเทศ ในการจัดอันดับในปี 2563 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 39 ซึ่งมีอันดับเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ที่อันดับ 40 อันเป็นผลจากการเลื่อนอันดับขึ้นของปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) และปัจจัยด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศด้านดิจิทัล

ตารางที่ 16 แสดงอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (IMD World Digital Competitiveness Ranking : WDCR)

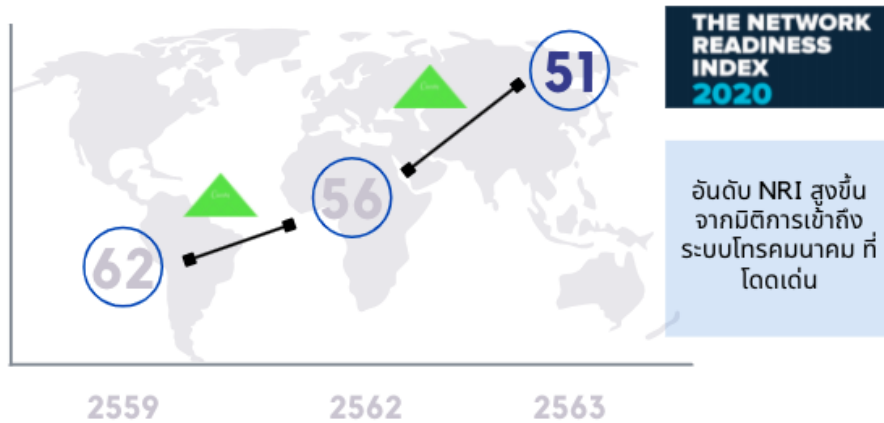
ประเทศ	2563		2562	
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน
 สิงคโปร์	2	98.05	2	99.37
 มาเลเซีย	26	75.99	26	82.39
 ไทย	39	64.27	40	68.43
 อินโดนีเซีย	56	50.08	56	58.01
 ฟิลิปปินส์	57	50.03	55	59.44

ที่มา: The IMD World Digital Competitiveness Ranking 2020 และ 2019

⁸ IMD World Competitiveness Yearbook 2021, Talent 2020, Digital 2020

⁹ สถาบัน IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (Digital Competitiveness Ranking) จากประเทศที่เข้าร่วมทั้งสิ้น 63 ประเทศ โดยดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลนี้ วัดจากปัจจัยหลัก 3 ด้าน ได้แก่ (1) องค์ความรู้ (Knowledge) เป็นการวัดความสามารถในการเข้าใจและเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งมีปัจจัยย่อย ได้แก่ ความสามารถพิเศษ การฝึกอบรมและการศึกษา และความเข้มข้นทางวิทยาศาสตร์ (2) เทคโนโลยี (Technology) เป็นการวัดความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งมีปัจจัยย่อย ได้แก่ โครงสร้างการควบคุม เงินทุนและโครงสร้างเทคโนโลยี และ (3) ความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) เป็นการวัดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของคน ธุรกิจ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ ได้แก่ ทักษะที่ปรับตัวได้, ความคล่องตัวทางธุรกิจ และการรวมกันของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ภาพที่ 20 อันดับดัชนี Network Readiness Index ของประเทศไทย

ภาพที่ 21 จุดแข็งด้านความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทย

ปัจจัยสำคัญที่ถือว่าเป็นอีกจุดแข็งหนึ่งคือ ยุทธศาสตร์และการผลักดันจากภาครัฐอย่างต่อเนื่องและจริงจัง และกรอบการบริหารจัดการกิจการโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สถานะโทรคมนาคมไทยมีความเข้มแข็ง มีสภาพการแข่งขันในตลาดที่ดีที่นำไปสู่แนวโน้มของอัตราค่าบริการ ที่ลดลง มีความหลากหลายของรูปแบบการให้บริการด้วยคุณภาพที่สูงขึ้น ตลอดจนผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวก เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์นโยบายขับเคลื่อนประเทศ ทางด้านเศรษฐกิจสังคมและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเห็นได้ชัดว่ามีการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อผลักดันการให้บริการโทรคมนาคมสื่อสารและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมและเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอย่างสอดคล้องในทุกนโยบายและแผนระดับประเทศทั้งระยะยาวและระยะสั้น ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และโดยเฉพาะแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ซึ่งทำให้เกิดโครงการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชุมชนทั่วประเทศหรือโครงการอินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน โครงการ USO Net และโครงการดิจิทัลชุมชนและโครงการสนับสนุนด้านดิจิทัลอื่นๆ อีกหลายโครงการ

ภาพที่ 22 จุดแข็งด้านความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ

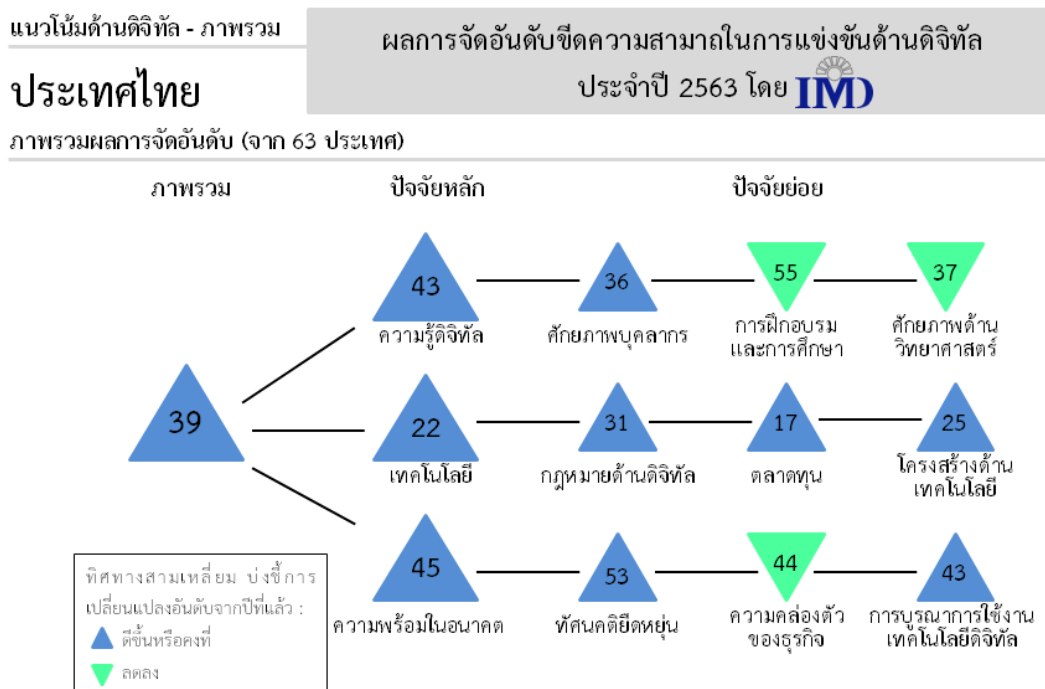
6.2 ข้อจำกัดกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ (Weakness)

ถึงแม้ว่าสภาพกิจการโทรคมนาคมซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าหลายประเทศ แต่เมื่อพิจารณาอันดับความสามารถด้านการแข่งขันระหว่างประเทศโดยรวมถูกจัดทำขึ้นโดยสถาบันการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจภายใต้ IMD World Competitiveness Center ประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันในปี 2563 ที่ลดลง ถึง 4 อันดับ โดยลดลงมาอยู่ในอันดับที่ 29 ตามหลังประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลการประเมินที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรคมนาคมและธุรกิจเทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร **ประเด็นที่ยังเป็นข้อจำกัด ได้แก่ ความพร้อมในการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์จากภาครัฐแก่ประชาชน และร้อยละของครัวเรือนที่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งยังมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ** ถึงแม้ว่าประเด็นเหล่านี้จะไม่ใช่ประเด็นข้อจำกัดโดยตรงของกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ แต่หากวิเคราะห์ในมิติความสามารถในการแข่งขันของประเทศแล้วนั้น ทิศทางการแข่งขันและพัฒนาประเทศในอนาคตจำเป็นต้องอาศัยเสาหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มศักยภาพของประเทศโดยรวม ซึ่งทำให้เกิดการบูรณาการด้านยุทธศาสตร์ในการสร้างประโยชน์จากระบบโทรคมนาคมที่มีอยู่ให้มีความครบถ้วนในทุกมิติ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อตอบโจทย์ในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและสวัสดิการสาธารณะรวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการของทั้งภาครัฐและเอกชน และสามารถสนับสนุนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อพิจารณาด้านการจัดอันดับความพร้อมของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index : NRI) มีประเด็นที่สำคัญและเป็นประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ **ดัชนีชี้วัดด้านพลเมือง** ซึ่งวิเคราะห์ถึง **ประเด็นการขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** ที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการด้านแรงงานในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลและจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ มีความต้องการบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจำนวนมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดิจิทัลของประชาชนทั่วไปเพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับรายงานความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล

(Digital Competitiveness Ranking)¹⁰ โดย IMD ปี 2563 ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดเป็นรายปัจจัยแล้วพบว่าประเทศไทยยังคงต้องพัฒนาด้านองค์ความรู้ (Knowledge) เนื่องจากยังคงมีอันดับค่อนข้างต่ำและไม่ดีนัก และเป็นปัจจัยที่ตึงรั้งให้การจัดอันดับของประเทศไม่ดีเท่าที่ควร โดยปัจจัยย่อยภายใต้ปัจจัยองค์ความรู้ที่ต้องได้รับการพัฒนามาก คือ ปัจจัยย่อยการฝึกอบรมและการศึกษา (Training & Education) ที่มีอันดับลดลง 5 อันดับจากปี 2562

ภาพที่ 23 ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ประจำปี 2563

ที่มา : IMD World Competitiveness Center

เมื่อพิจารณาถึงทักษะด้านดิจิทัลของประเทศไทยเทียบกับต่างประเทศ ซึ่งข้อมูลผลการสำรวจจากรายงาน The Future of Jobs Report 2020¹¹ โดย World Economic Forum พบว่า สิงคโปร์มีทักษะทางดิจิทัลอยู่ในอันดับที่ 2 จากประเทศสมาชิกทั้งหมด และยังคงอยู่ในอันดับ 1 หากเทียบกับประเทศสมาชิกในอาเซียนที่เข้าร่วม สอดคล้องกับผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทางดิจิทัลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่วนประเทศไทยมีทักษะทางดิจิทัลอยู่ในอันดับที่ 18 จากประเทศสมาชิกทั้งหมด และเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งสิ้น 4 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ซึ่งประเทศไทยจะจัดอยู่ในอันดับท้ายสุด

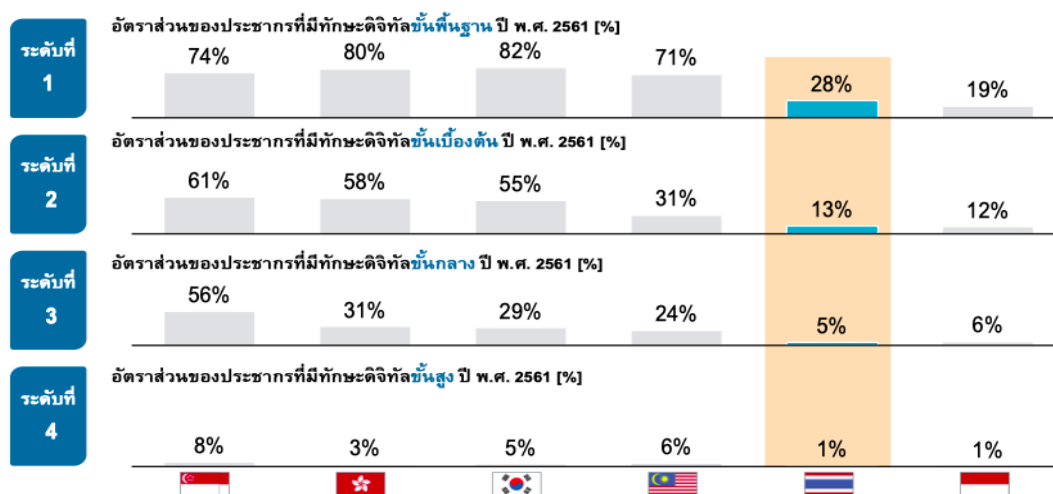
จากข้อมูลสำรวจผู้ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2562 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีจำนวนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีจำนวนทั้งสิ้นเพียง

¹⁰ IMD World Competitiveness Yearbook 2021, Talent 2020, Digital 2020

¹¹ World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2020

434,382 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 1.15 จากจำนวนแรงงานทั้งหมด ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในกลุ่มประเทศ EU ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 4 อีกทั้งการขาดแคลนทักษะด้านดิจิทัลใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และจากรายงานตลาดแรงงานดิจิทัลจัดทำโดยสภาดิจิทัลประเทศไทย อัตราส่วนของประชากรที่มีทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 28 ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 74 และร้อยละ 71 ตามลำดับ อัตราส่วนของประชากรที่มีทักษะดิจิทัลขั้นเบื้องต้นของประเทศไทยในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 13 ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 61 และร้อยละ 31 ตามลำดับ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ห่างไกลกันมาก

ภาพที่ 24 อัตราส่วนของประชากรที่มีทักษะดิจิทัล เปรียบเทียบในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก

ที่มา : สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย

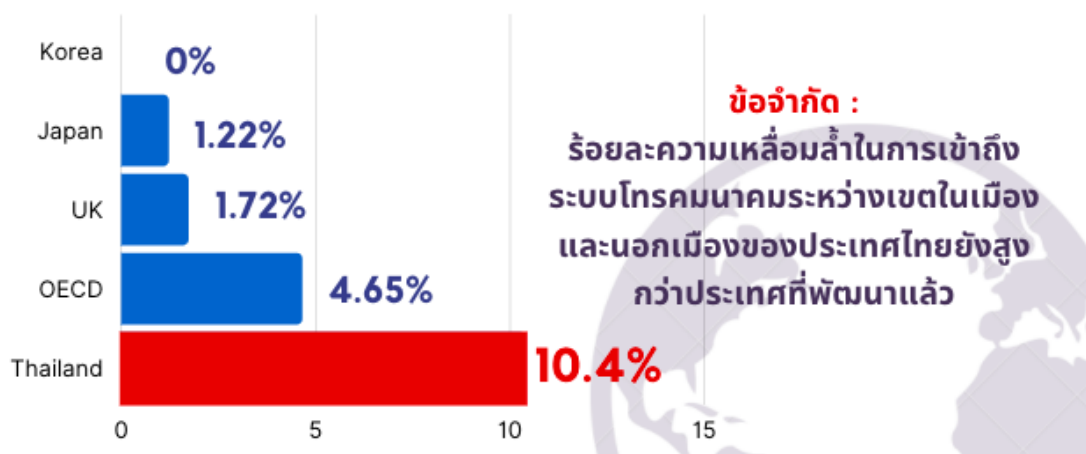
จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในรายงานการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2563 ที่พบว่าแม้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล แต่ก็ยังคงมีความเหลื่อมล้ำของประชากรที่มีอินเทอร์เน็ตเข้าถึงในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลอยู่ โดยการคำนวณจากสัดส่วนร้อยละการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชากรในเขตเทศบาลและเปรียบเทียบกับสัดส่วนร้อยละการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตประชากรนอกเขตเทศบาล โดยในปี 2563 มีผลต่างหรือความเหลื่อมล้ำของประชากรที่มีอินเทอร์เน็ตเข้าถึงอยู่ที่ ร้อยละ 10.4 โดยถึงแม้ว่าผลต่างนี้จะลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศกลุ่ม OECD ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 4.65 ซึ่งทำให้เห็นได้ว่ากิจการโทรคมนาคมประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในเรื่องความเหลื่อมล้ำอยู่

ตารางที่ 17 แสดงร้อยละของประชากรที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตในและนอกเขตเทศบาล

ปี	อินเทอร์เน็ต	
	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
2559	57.4	39.5
2560	62.7	45.0
2561 (Q1)	66.1	49.6
2561 (Q4)	69.9	53.3
2562	74.6	60.1
2563	83.6	73.2

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพที่ 25 ข้อมูลความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบโทรคมนาคมระหว่างเขตในเมืองและนอกเมือง

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพที่ 26 ข้อจำกัดกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ

6.3 โอกาสของกิจการโทรคมนาคมไทย (Opportunity)

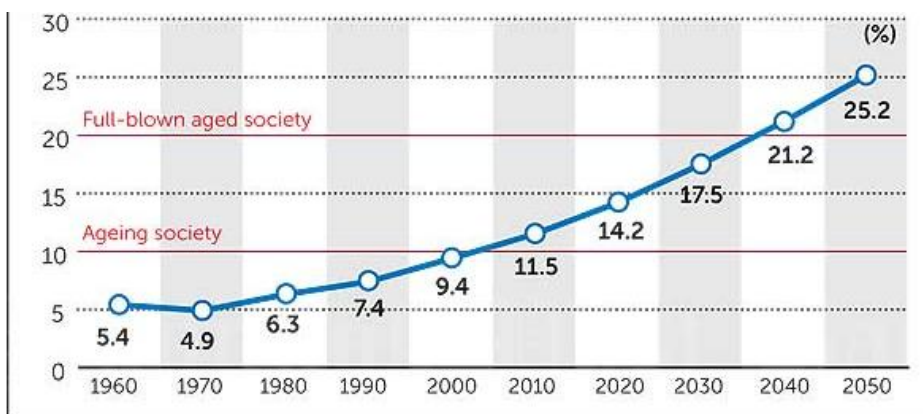
นอกเหนือจากการมีกิจการโทรคมนาคมที่เข้มแข็งและมีระบบโทรคมนาคมเพื่อการสื่อสารที่ครอบคลุมทั่วถึงและมีประสิทธิภาพแล้วนั้น โอกาสของกิจการโทรคมนาคมไทยที่ชัดเจนที่สุดคือ การขยายขอบเขตการสร้างประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมและบทบาทการช่วยยกระดับ สนับสนุน และร่วมผลักดันการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Telecom as a Strategic Enabler for Digital Economy Development) ซึ่งรวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของโครงสร้างและสวัสดิการพื้นฐานเพื่อประชาชน การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริการสาธารณะ การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน รวมถึงรองรับกิจการบริหารประเทศเพื่อความมั่นคงและความสงบปลอดภัย และโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาคและในระดับประเทศ โดยยังยึดหลักความเท่าเทียมกันของการให้บริการและความทั่วถึง ทั้งนี้ยังมีปัจจัยที่เพิ่มโอกาสในความสำเร็จคือทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชนได้เห็นความสำคัญและมีความต้องการใช้บริการโทรคมนาคมเพื่อเข้าถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างมาก รวมถึงบทบาทภาครัฐที่ส่งเสริมและกระตุ้นความตระหนักรู้ให้กับประชาชนถึงบทบาทอินเทอร์เน็ต ในภาคอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมทั้งอุตสาหกรรมทางตรงเช่นธุรกิจบริการเชื่อมต่อโครงข่ายอินเทอร์เน็ตและธุรกิจต่อเนื่อง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อมในการยอมรับและปรับตัวเพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ประโยชน์ โดยมีโครงสร้างและสวัสดิการพื้นฐานที่บริการโทรคมนาคมสามารถเข้าไปเสริมประสิทธิภาพและคุณภาพหลัก ๆ ได้แก่

บริการโทรคมนาคมเพื่อยกระดับคุณภาพสวัสดิการพื้นฐานประชาชน โดยเฉพาะระบบการศึกษา การสาธารณสุขและการแพทย์ ซึ่งเป็นสวัสดิการพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิ์เข้าถึงและเท่าเทียมกัน อีกทั้งในเทคโนโลยีดิจิทัลได้ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนและการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขและการแพทย์ทำได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น และด้วยการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งจำกัดการเดินทางและการทำกิจกรรมในพื้นที่ทำให้มีความต้องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น เช่นในรูปแบบการเรียนการสอนผ่านออนไลน์หรือดิจิทัลแพลตฟอร์ม หรือการใช้บริการสาธารณสุข Telehealth ที่มีการดำเนินการนำร่องแล้วและได้รับผลตอบรับที่ดีมาก

บริการโทรคมนาคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงการยกระดับคุณภาพการให้บริการภาครัฐ เช่น การใช้ระบบโครงข่ายโทรคมนาคมที่ครอบคลุมและมีความเร็วสูงในการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม เช่น การให้บริการระบบทะเบียนราษฎร์ บริการสาธารณสุข บริการทางการศึกษา รวมถึงการรับส่งข้อมูลจากพื้นที่ห่างไกลสู่ส่วนกลาง การจัดการระดับพื้นที่ ระดับจังหวัดและระดับชุมชน การรับแจ้งเรื่องร้องเรียนและปัญหาในพื้นที่ ในรูปแบบข้อมูลที่เป็นทั้งภาพเสียง และวิดีโอในรูปแบบ Real-time บนระบบออนไลน์เพื่อสามารถติดตามสถานการณ์และเพื่อการบริหารจัดการตัดสินใจที่รวดเร็ว รองรับรูปแบบการบริหารสั่งการจากส่วนกลาง (Centralized Command Center) ไปสู่ภูมิภาคและชุมชน และการรายงานผลการดำเนินงานหรือสถานการณ์ และนำส่งข้อมูลจากชุมชนส่วนภูมิภาค กลับเข้าสู่ส่วนกลาง

บริการโทรคมนาคมเพื่อคนด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการรับข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงบริการและสวัสดิการภาครัฐโดยเฉพาะสวัสดิการด้านสุขภาพและด้านการแพทย์ รวมถึงบริการโทรคมนาคมสำหรับการติดต่อสื่อสารของกลุ่มคนด้อยโอกาสด้วยกันเองและระหว่างคนปกติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศไทยได้เข้าสู่ประเทศสังคมผู้สูงอายุแล้วและมีแนวโน้มจำนวนผู้สูงอายุที่มากขึ้นเมื่อเทียบกับสัดส่วนประชากรในวัยทำงานซึ่งทำให้เป็นระบบโทรคมนาคมซึ่งเป็นหนึ่งในระบบบริการพื้นฐานจำเป็นต้องมีการออกแบบและพัฒนาการให้บริการโดยคำนึงถึงคนกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น

ภาพที่ 27 สัดส่วนร้อยละของประชากรสูงอายุเทียบกับประชากรทั้งหมด

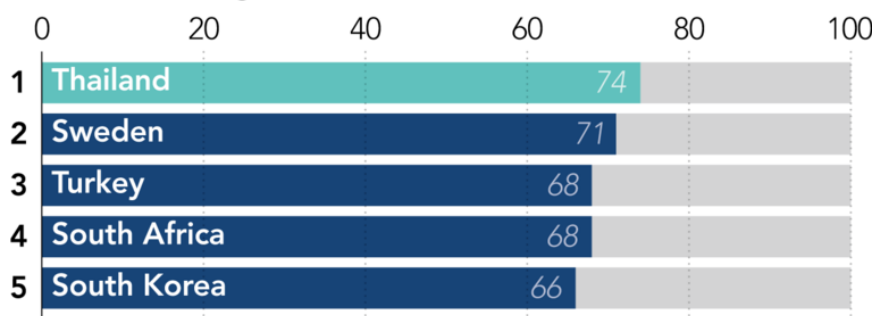

ที่มา: National Statistical Office, National Economic and Social Development Board and Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute

บริการโทรคมนาคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในภาคเศรษฐกิจและการพาณิชย์ โดยเฉพาะในภาคเศรษฐกิจหลักของประเทศ ได้แก่การท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการระบาดของ COVID-19 ภาคการเกษตรที่ต้องการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี Smart Farming ซึ่งต้องใช้ระบบโทรคมนาคมในการรับส่งและวิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศและใช้เพื่อควบคุมอุปกรณ์ในการทำการเกษตรและติดตามผลผลิต รวมถึงธุรกิจการพาณิชย์ในแบบดั้งเดิมที่มีการปรับตัวอาศัยช่องทางออนไลน์ในการให้บริการกับผู้บริโภคมากขึ้น โดยมีข้อได้เปรียบและเป็นหนึ่งในปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินการในประเด็นนี้ คือการชำระเงินผ่านระบบออนไลน์ เช่น ระบบ Promptpay และระบบโมบายและอินเทอร์เน็ตแบงกิ้ง (Mobile and Internet Banking) ที่มีสัดส่วนการใช้งานที่สูงขึ้นทั้งปริมาณการใช้และมูลค่าการชำระเงิน ซึ่งอาศัยบริการโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูง โดยในปี 2563 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสัดส่วนการใช้งานโมบายแบงกิ้งสูงที่สุดในโลก

ภาพที่ 28 สัดส่วนร้อยละการใช้งาน Mobile banking และเปรียบเทียบอันดับระหว่างประเทศ

Mobile banking (percentage of internet users that access banking services via mobile devices)

ที่มา: Hootsuite, We Are Social

บริการโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน และประโยชน์สาธารณะ โดยที่ระบบโทรคมนาคมของประเทศมีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ จึงเห็นว่าจะสามารถนำมาใช้เพื่อรองรับในการบริหารจัดการกรณีการเตรียมการเพื่อป้องกันภัยพิบัติ เหตุฉุกเฉิน เหตุโรคระบาด รวมทั้งการบริหารจัดการเหตุซึ่งต้องใช้ระบบโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อการรับส่งข้อมูลจากจุดเกิดเหตุมายังจุดบริหารและตัดสินใจ และสามารถประมวลผลข้อมูลอย่างรวดเร็วและเพื่อการกระจายข่าวสารและแจ้งเตือนเหตุการณ์กับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบที่มีความแม่นยำและถูกต้องรวมทั้งการแจ้งเตือนกรณีเกิดมลภาวะทางอากาศที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อให้ประชาชนสามารถหลีกเลี่ยงได้

โอกาสในการขยายตัวของอุตสาหกรรมโทรคมนาคม นอกเหนือจากโอกาสของบริการโทรคมนาคมในบทบาทตามวัตถุประสงค์ USO เพื่อให้บริการประชาชน สนับสนุนบริการภาครัฐ และพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บริการโทรคมนาคมยังมีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทยในมิติเชิงพาณิชย์หลายรูปแบบ การเข้าถึงบริการดิจิทัลรูปแบบ Cloud และ X as a Service เช่น Application as a Service หรือ Infrastructure as a Service เป็นการใช้งานประมวลผล การจัดเก็บข้อมูล และการรองรับแอปพลิเคชัน โดยอาศัยทรัพยากรของผู้ให้บริการ ซึ่งผู้ให้บริการสามารถเชื่อมต่อและเข้าถึงบริการได้โดยผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนทรัพยากรด้านฮาร์ดแวร์ของผู้ใช้งาน และผู้ใช้งานสามารถจ่ายค่าชำระในรูปแบบค่าบริการตามการใช้งานจริง ทั้งนี้ IaaS เป็นหนึ่งในบริการ Cloud ด้านโครงสร้างพื้นฐานในรูปแบบเสมือน (Virtualization) ทั้งด้านหน่วยประมวลผล หน่วยจัดเก็บข้อมูล และระบบเครือข่าย เป็นต้น ซึ่งในประเทศไทยมีผู้ให้บริการในรูปแบบ Cloud และ X-as-a-service จำนวนมากขึ้นทั้งผู้ให้บริการจากต่างประเทศ ผู้ให้บริการในประเทศทั้งภาคเอกชนหรือหน่วยงานรัฐ รวมถึง ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่พัฒนาบน Cloud และมีความต้องการใช้บริการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากรายงานของบริษัทที่ปรึกษา Gartner ได้ประเมินการลงทุนด้าน Cloud ในประเทศไทยจะมีมูลค่าสูงขึ้นร้อยละ 28.2 ระหว่างปี 2564 - 2565 ซึ่งจะทำให้มูลค่าตลาด Cloud ในประเทศไทยในปี 2565 อยู่ที่ 34,400 ล้านบาท การที่มีความต้องการใช้บริการ Cloud มากขึ้น ทำให้บทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่เข้มแข็งที่เปิดให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีและระบบโครงข่ายที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถสร้างโอกาสในการลงทุนของผู้รับใบอนุญาต

ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ให้บริการระบบ Cloud ที่ต้องการมีระบบโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพสูง และรองรับการใช้งานมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดโอกาสการลงทุนด้านระบบโทรคมนาคมที่มีมูลค่าสูงขึ้น และนอกจากการเพิ่มศักยภาพการลงทุนโดยตรงแล้ว ยังสามารถสร้างโอกาสในภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ อีกจากการย้ายฐานการทำงานของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีกำลังซื้อสูงมายังประเทศไทย เช่น การขยายตลาด การจ้างงาน การบริโภคสินค้าบริการในพื้นที่เพิ่มขึ้น ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจการใช้จ่าย รวมถึงการท่องเที่ยว และเพิ่มโอกาสของคนไทยในการเข้าถึงเทคโนโลยี Cloud ในราคาที่ถูกลง รวมถึงโอกาสที่ประเทศไทยจะเป็น ศูนย์กลางการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลระดับภูมิภาคหรือระดับโลก

ภาพที่ 29 มูลค่าการลงทุนระบบ Cloud ของประเทศไทย

นอกจากนี้ จากการศึกษาที่ประเทศไทยเป็นประเทศแรกๆ ที่ได้ดำเนินการจัดสรรและประมูลคลื่นความถี่โทรคมนาคม 5G ไปแล้วนั้น ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีศักยภาพในการรับส่งข้อมูลจำนวนมากด้วยความเร็วสูง และสามารถสร้างนวัตกรรมและรูปแบบการให้บริการหรือการบริหารจัดการได้มากมาย เช่น Smart Cities, เทคโนโลยี Autonomous vehicle เทคโนโลยี Machine-to-machine และระบบอัตโนมัติในอุตสาหกรรม การผลิตสมัยใหม่ (Smart Factories) หรือแม้แต่ในภาคการสาธารณสุขและการแพทย์ ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้ ต้องการโครงข่ายโทรคมนาคม 5G ในการทำงานทั้งสิ้น และจะช่วยสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้อย่างมาก ในมุมมองของผลิตภาพเชิงมูลค่าเพิ่ม (Value-Added Productivity) จำนวนคนที่ได้รับประโยชน์ซึ่งประเทศไทยควรเร่งสร้างโอกาสและประโยชน์จากเทคโนโลยี 5G นี้ อย่างไรก็ตามการลงทุนในเทคโนโลยี 5G นั้นมีมูลค่าสูงมาก ทางการลงทุนในเรื่องสัญญาณสัญญาณลงทุนอุปกรณ์และเครื่องจักร ดังนั้นภาครัฐสามารถออกมาตรการสนับสนุนการลงทุนที่ชัดเจน ทั้งในแง่การพัฒนาเศรษฐกิจและเพื่อให้มีความพร้อมในด้านการลงทุน และควรมีแนวทางการสนับสนุนสอดคล้องกับแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อช่วยเร่งให้เกิดการนำเทคโนโลยี 5G มาใช้ในประเทศให้เร็วขึ้น

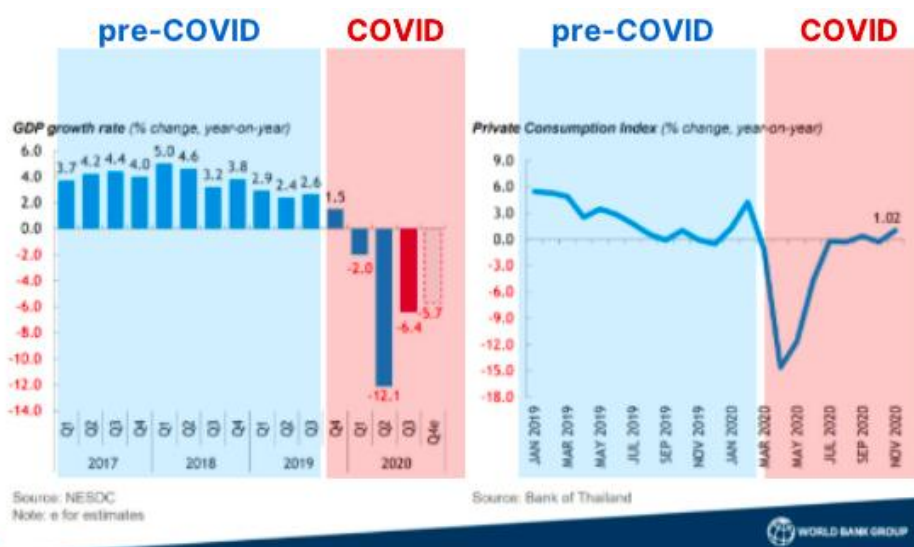
ภาพที่ 30 โอกาสของกิจการโทรคมนาคมไทย

6.4 ปัจจัยเสี่ยงของกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ (Threats)

ประเด็นแรกที่ต้องพิจารณาคือ มิติด้านเศรษฐกิจและรูปแบบการดำเนินธุรกิจของผู้ให้บริการระบบโทรคมนาคม โดยเฉพาะที่เกิดจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งทำให้สภาพเศรษฐกิจมีภาวะถดถอย (Recession) โดยจากข้อมูลสถิติการประกอบการย้อนหลัง ผู้ให้บริการในกลุ่มประเทศเอเชียรวมถึงประเทศไทย ต้องเผชิญหน้ากับอัตราการเติบโตของรายได้ที่ลดลงและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการที่สูงขึ้น ซึ่งทำให้ผลกำไรลดลง จากข้อมูลของ ITU รายได้เฉลี่ยก่อนเสียภาษีของผู้ให้บริการในกลุ่มประเทศเอเชียลดลงอยู่ที่ร้อยละ 14 ในปี 2019 จากร้อยละ 17 ในปี 2013 ในขณะที่เดียวกันผู้ให้บริการอยู่ในสถานการณ์ที่มีความจำเป็น ต้องลงทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายพื้นที่การให้บริการและความสามารถในการรองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ศักยภาพในการแข่งขันของผู้ให้บริการมีความท้าทายมากขึ้นในปัจจุบันถึงแม้ว่าผลกระทบจาก COVID-19 ไม่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงโดยตรงกับผู้ให้บริการระบบโทรคมนาคม แต่ถ้าสภาพเศรษฐกิจโดยรวมยังไม่ฟื้นตัว มีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น กำลังซื้อผู้บริโภคลดลง โดยมีการคาดการณ์จากธนาคารแห่งประเทศไทยว่า GDP ของประเทศในปี 2563 ต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ -12.1 ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 และคาดการณ์ว่าในปี 2564 GDP อาจเหลือร้อยละ 1 - 2 ซึ่งถ้าหากสถานการณ์เป็นแบบนี้ มีโอกาสเป็นไปได้มากกว่าผู้ประกอบการโทรคมนาคมจำเป็นต้องลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณการลงทุนซึ่งอาจกระทบในเรื่องคุณภาพการให้บริการที่ด้อยลง รวมถึงรายได้ของธุรกิจที่ลดลงซึ่งก่อให้เกิดเป็นความเสี่ยงการจืดเก็บรายได้ของกิจการ USO ที่ลดลงด้วย

ภาพที่ 31 GDP และดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนก่อนและในช่วง COVID-19

เมื่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่ท้าทายมากขึ้น กลยุทธ์ในการให้บริการและการลงทุนจะหันมาพิจารณากลยุทธ์ที่คุ้มค่าการลงทุนมากที่สุด ซึ่งมีโอกาสให้ผู้ให้บริการระบบโทรคมนาคมเลือกที่จะลงทุนและกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในวงแคบ คืออยู่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงและกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูงเท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดโอกาสความเสี่ยงด้านความเหลื่อมล้ำที่สูงขึ้นของการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมและการใช้งานอินเทอร์เน็ต และมีการกระจุกตัวของ การให้บริการและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง เกิดความไม่เสมอภาคในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตภายในสังคมอย่างชัดเจน ความสามารถในการพัฒนาของแต่ละพื้นที่ที่มีการกระจุกตัว โอกาสในการแข่งขันของธุรกิจมีความไม่เท่าเทียม ซึ่งสุดท้ายจะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศไม่มีความยั่งยืน

ความเสี่ยงจากผลกระทบด้านสถานะสิ่งแวดล้อม เป็นอีกประเด็นที่ควรพิจารณาอย่างจริงจังเช่นกัน การเกิดโรคระบาดที่มีความรุนแรงและต่อเนื่องยาวนานเหมือนการแพร่ระบาดของ COVID-19 หรือภาวะโลกร้อน (Climate change) ที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติที่รุนแรงและบ่อยมากขึ้น ปัจจัยความเสี่ยงด้านสถานะสิ่งแวดล้อมนี้ อาจก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินการของผู้ให้บริการโทรคมนาคม เช่น การหยุดชะงักของแผนงาน เนื่องจากขาดแคลนกำลังคนหรือไม่สามารถดำเนินการในพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติได้ รวมถึงผลกระทบทางอ้อมที่เกิดจากโรคระบาดหรือภัยพิบัติที่รุนแรงทำให้เกิดความเสียหายกับสภาพเศรษฐกิจสังคมความเป็นอยู่

อีกปัจจัยหนึ่ง ที่ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่ควรพิจารณาคือ **ความสามารถในการปรับตัวในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบที่รุนแรง (Disruption) ทั้งด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการผลกระทบจากเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยระดับมหภาค** ในด้านสถานะสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจสังคม รวมทั้งสภาพภูมิรัฐศาสตร์ของผู้ประกอบการที่อยู่ในอุตสาหกรรมโดยตรงและในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และบทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนและกำกับดูแล การประกอบธุรกิจต้องมีการปรับตัวเข้าสู่ระบบนิเวศดิจิทัลซึ่งเน้น

การพัฒนาแพลตฟอร์มต่างๆ ให้รองรับการทำงานในระบบดิจิทัล ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีธุรกิจจำนวนมากที่ก่อตั้งมานานแต่ต้องเลิกกิจการไป เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยี และพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคได้ อีกทั้งบทบาทของภาครัฐ และบทบาทของผู้กำกับดูแลที่ต้องศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง รวมถึงกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างบูรณาการและบริบทของการสนับสนุนและกำกับดูแลที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคสมัยที่ช่องทางออนไลน์ และดิจิทัลแพลตฟอร์ม เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินธุรกิจ และการใช้งานในชีวิตประจำวันของประชาชน รวมถึงการปรับเปลี่ยนภาครัฐเข้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ภาพที่ 32 ปัจจัยเสี่ยงของกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ

ภาพที่ 33 สรุปประเด็นสภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)

ส่วนที่ 7

ประเด็นยุทธศาสตร์

จากภาพรวมสถานการณ์การให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทย ผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บริบทของสังคมและวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566) ที่มีความเชื่อมโยงกับภารกิจและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ กสทช. ในหลายประเด็น ทั้งในส่วนที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐบาล และในส่วนที่เป็นหน่วยสนับสนุนการพัฒนาและขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ ประกอบกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของโทรคมนาคมประเทศไทยที่ผ่านมา จึงสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการ USO ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569) โดยมีวัตถุประสงค์ มุ่งเน้นการพัฒนาและขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากรทั่วประเทศ รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุน และต่อยอดการนำโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน (Network and Internet service) ที่ติดตั้งแล้วเสร็จและเปิดให้บริการแล้วมาช่วยยกระดับและสนับสนุนการดำเนินภารกิจของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยรูปแบบการพัฒนาต่อยอดทั้งในแนวตั้งและแนวนอน (Vertical and Horizontal Linkage) ผ่านเครือข่ายระบบโทรคมนาคมความเร็วสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจรมากขึ้นในอนาคต ทั้งด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านการบริการภาครัฐ ด้านโทรคมนาคมเพื่อคนพิการ ด้านการสร้างความรู้เท่าทันและทักษะด้าน ICT และการสนับสนุนด้านประโยชน์สาธารณะ ความมั่นคงเหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

โดยที่ในท้ายที่สุดประเด็นสำคัญในการดำเนินนโยบาย USO นั้นต้องส่งผ่านไปในแต่ละยุค โดยไร้ตะเข็บและส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน เช่น การใช้ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานอื่นต้องไม่ให้เกิดช่วงระหว่างรอยต่อของแต่ละแผน การเตรียมแผนการรองรับเมื่อจะครบกำหนดอายุอุปกรณ์หรือกำหนดอายุโครงการในขณะที่ยังไม่สิ้นสุดแผน การดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการโทรคมนาคมของแต่ละจุดบริการต้องมีกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน มีความร่วมมือ ความรับผิดชอบ และได้รับการยอมรับร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับช่วงต่อเพื่อดำเนินการต่อเนื่องได้ป้องกันไม่ให้เกิดความสับสนในการให้บริการและการบริหารทรัพยากรอันอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและหน่วยงานผู้รับบริการ สามารถสรุปเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ได้ ดังนี้

7.1 ประเด็นด้านบริการการศึกษา

ปัจจุบันพบว่ายังมีสถานศึกษาอีกหลายแห่งที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานได้เช่นเดียวกับสถานศึกษาในเขตเมือง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษ ที่ไม่มีบริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นมาตรฐานเข้าถึงหรือมีแต่อาจจะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน ซึ่งปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในมิติเชิงพื้นที่ (Spatial inequality)

เป็นปัญหาหลักที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ต บรอดแบนด์ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บริบทของสังคมและวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่ส่งผลกระทบต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องความพร้อมของระบบ อุปกรณ์ และสื่อการสอน และส่งผลกระทบต่อนักเรียนนักศึกษา เนื่องจากไม่สามารถเดินทางไปยังสถานศึกษาได้ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ (Online learning) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส (Opportunity inequality) ในการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากการเรียนผ่านระบบออนไลน์ จำเป็นต้องอาศัยระบบโทรคมนาคมและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าใช้จ่ายทั้งค่าอุปกรณ์ (Devices) ค่าบริการในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet service fee) ทำให้มีกลุ่มประชากรบางกลุ่มได้รับผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส COVID-19 ดังกล่าว อาทิ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ ปัญหาการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต ผู้ปกครองต้องดูแลบุตรหลานในขณะที่เรียนออนไลน์ การเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย เป็นต้น เนื่องจากความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน (Endowment) ที่ต่างกัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่จะช่วยให้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ และผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่มีระบบโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงการเรียนการสอนออนไลน์ได้

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติเชิงพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการสนับสนุนและยกระดับการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่เป็นมาตรฐานให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ระหว่างพื้นที่และครอบคลุมหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท การลงทุนและพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและกระจายโอกาสในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพอย่างสมดุล ตลอดจนการเตรียมแผนการรองรับการใช้งานศูนย์อินเทอร์เน็ตเมื่อครบกำหนดอายุอุปกรณ์หรือกำหนดอายุโครงการ อันเป็นการสร้างหลักประกันทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกันตามศักยภาพและการเข้าถึงเทคโนโลยี ตลอดจน การสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยสอดคล้องต่อบริบทของแต่ละกลุ่มช่วงอายุและแต่ละพื้นที่ สามารถรองรับการเรียนการสอนออนไลน์ในยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และสามารถช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไปได้

ผลพวงของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์อย่างรวดเร็วและรุนแรง นำมาซึ่งโอกาสในการสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ แสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะใหม่ๆ โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปอบรมตามสถาบันการศึกษาต่างๆ แต่สามารถศึกษาผ่านช่องทางหรือหน่วยบริการทางการศึกษาประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากการจัดการศึกษาในภาคปกติ ได้อย่างตรงตามความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนรู้ อาทิ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งสมควรได้รับการสนับสนุนและจัดหาระบบพื้นฐานด้านโทรคมนาคมที่เหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสและเพิ่มช่องทางให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่หลากหลายได้ตามความต้องการโดยไม่จำกัดด้วยหรือเพศภาวะ ขณะเดียวกัน ก็นำมาซึ่งความท้าทายในการยกระดับทักษะเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของภาคอุตสาหกรรมและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมพหุปัญญาที่หลากหลาย ตลอดจนการเข้าถึงแหล่งความรู้สมัยใหม่

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะ Social Enterprise และคนทุกช่วงวัยนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เกิดเป็นเครือข่ายทั่วประเทศและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life Learning) และการยกระดับคุณภาพชีวิตไปสู่สากลและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยอาศัยกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับ อาทิ โรงเรียน สถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และในสังกัดกรมการปกครอง เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางด้านโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ต การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ และนวัตกรรมของคนทุกกลุ่มให้มีความครอบคลุม

7.2 ประเด็นด้านบริการสาธารณสุข

แม้ว่าระบบการแพทย์สาธารณสุขของประเทศไทยจะมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมาจนทำให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในด้านการมีบริการทางการแพทย์ที่ทันสมัยและก้าวหน้า (Medical Hub) แต่โครงสร้างและกลไกการจัดการด้านสาธารณสุขยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรด้านสาธารณสุข (Medical assistant) ความขาดแคลนแพทย์เฉพาะทาง ความไม่เพียงพอของเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ตั้งหน่วยบริการ ศักยภาพ ทรัพยากรสาธารณสุข ที่ยังไม่มีครอบคลุมถึงหน่วยบริการปฐมภูมิในทุกพื้นที่ที่สามารถให้บริการผสมผสานทั้งด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคอย่างทั่วถึงแบบองค์รวมในระดับชุมชนและครอบครัว โดยเฉพาะประชาชนในชุมชนห่างไกลที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ ประกอบกับปัจจุบันระบบสาธารณสุขไทยในปัจจุบัน กำลังเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายจากรอบด้าน อาทิ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรทำให้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) อย่างรวดเร็ว ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ระบบสุขภาพไทยต้องเตรียมรับมือกับปัญหาและสถานการณ์เหล่านี้

ที่ผ่านมาสำนักงาน กสทช. และกระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมกันนำร่องโครงการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) เพื่อรองรับ ตอบสนอง และสนับสนุนการกระจายให้บริการสุขภาพทางไกล เข้าถึงง่าย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ห่างไกล และมีการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ทางด้านสุขภาพเข้ากับอินเทอร์เน็ต ซึ่งในระยะแรกมีสถานพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการ 32 แห่ง ครอบคลุม 9 จังหวัดนำร่อง โดยรวมพบว่าสามารถใช้ระบบโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้ในการสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ

สาธารณสุขได้เป็นอย่างดี มีความปลอดภัย เป็นประโยชน์ในด้านการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่เป็น อย่างยิ่ง ลดความแออัด ลดระยะเวลาการรอคอยในการเข้ารับบริการในโรงพยาบาลใหญ่ รวมทั้งช่วย ลดภาระค่าใช้จ่ายทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย จึงเห็นได้ว่าการดำเนินโครงการ ดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้มีการขยายการให้บริการทางการแพทย์ผ่านระบบโทรคมนาคมเพิ่มเติมในระยะ ต่อไป เพื่อกระจายบริการและสร้างความเสมอภาคของโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขซึ่งเป็นบริการ พื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาวะที่ดีได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ตามยุทธศาสตร์ชาติด้าน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

วิกฤติสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อมิติอื่นๆ ของระบบสุขภาพ ทั้งฝั่งผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ และเทคโนโลยีในการบริการทางการแพทย์ ตั้งแต่เกิดวิกฤต COVID-19 ทำให้ นวัตกรรมบางอย่างเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว หน่วยงานภาครัฐและประชาชนปรับเปลี่ยนไปใช้ Digital Technology มากขึ้น ตัวอย่างเช่น ภาครัฐนำเทคโนโลยีสื่อสารด้านโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้เพื่อติดตาม เฝ้าระวัง ควบคุมการแพร่ระบาดในระดับท้องถิ่น ผ่านระบบแพทย์ชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.) การสำรวจ ระบุผู้ป่วยที่ต้องสงสัย ตลอดจนการติดตามและกักตัวผู้สัมผัสใกล้ชิด ซึ่งช่วยลด โอกาสการแพร่กระจายของโรค ผู้รับบริการและผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มเสี่ยงบางกลุ่มอาจจะหลีกเลี่ยงการเดินทาง ไปโรงพยาบาล เพราะกลัวความเสี่ยงที่จะติด COVID-19 หรือหันไปใช้ระบบ Telemedicine แทน จึงถือเป็น โอกาสที่สำคัญในการเร่งพัฒนาและขยายบริการระบบการแพทย์ทางไกล ต่อยอดจากช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 กระจายไปยังพื้นที่อำเภอ ตำบล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการ ทางการแพทย์และสาธารณสุข บุคลากรทางการแพทย์ การพยาบาล สามารถรองรับความต้องการด้านสุขภาพ ของประชาชนในแต่ละบริบทแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม โดยอาศัยกลไกความร่วมมือในการลงทุนและพัฒนา ต่อยอดระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมเพื่อกระจายโอกาสในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมที่มี ประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน สาธารณสุขมูลฐาน และ บริการทางการแพทย์ปฐมภูมิ เพื่อให้ประชาชนในทุกกระดับสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขพื้นฐานจาก สถานพยาบาลของรัฐในพื้นที่และในชุมชนได้

นอกจากนี้ ปัจจุบันประชาชนเริ่มสนใจในการดูแลตัวเองมากขึ้น และเริ่มเห็นความสำคัญในการ เก็บข้อมูลสุขภาพของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นแหล่งที่มาจากข้อมูลในระบบสารสนเทศ (EHRs) ของสถานพยาบาล โดยตรง ข้อมูลจากการบันทึกของผู้ป่วยเอง หรือจากแหล่งอื่นก็ตาม การบูรณาการข้อมูลสุขภาพในรูปแบบ ข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Personal Health Record: PHRs) จึงเป็นแนวทางสำคัญในการ นำเทคโนโลยีสื่อสารด้านโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้ (Digital Transformation) เพื่อสนับสนุนระบบบริการ ทางการแพทย์และสาธารณสุขของประชาชนในพื้นที่ทุกระดับ ดังที่สถาบัน IMD ได้ให้ความสำคัญกับการ จัดเก็บข้อมูลทางด้านสาธารณสุขของแต่ละประเทศเพราะถือเป็นปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ และ ส่งผลต่ออันดับในการแข่งขันโดยรวมด้วย

การเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพแบบไร้รอยต่อ (Seamless Service Network) ที่สามารถเชื่อมโยง บริการตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิเข้าด้วยกัน สามารถอำนวยความสะดวกในระบบการส่งต่อ ผู้ป่วยและระบบการการแพทย์ฉุกเฉินที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพตั้งแต่ระดับชุมชนไปสู่ระดับจังหวัด ภูมิภาค

และระดับประเทศ ด้วยมาตรฐานที่แลกเปลี่ยนกันได้แบบทันที มีความถูกต้อง รวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาจากอุปกรณ์ใด ๆ ที่มีการเชื่อมต่อเครือข่าย เช่น คอมพิวเตอร์ Tablet หรืออุปกรณ์ Smart Devices โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เป็นเครื่องมือในการจัดการ ไม่ว่าจะเป็น Block chain Cloud หรือ Big Data ซึ่งเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) สู่ประเทศไทย 4.0 ด้านสาธารณสุข และภาคธุรกิจยังสามารถใช้ความเข้มแข็งด้านสาธารณสุขควบคู่กับการท่องเที่ยว ในการสร้างโอกาสทางธุรกิจด้วยการท่องเที่ยว Wellness Tourism เพื่อรองรับวิถีเศรษฐกิจด้านสุขภาพ (Health Economy) ในอนาคต

7.3 ประเด็นด้านบริการภาครัฐ

จากสภาพการณความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีและการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลายที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงทุกภาคส่วนเข้าด้วยกันเสมือนเป็นหนึ่งเดียว ส่งผลกระทบต่อการรับรู้และการพัฒนาทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศได้ในเวลาอันสั้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิถีชีวิตและสังคมที่ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการใช้บริการต่าง ๆ แม้กระทั่งการให้บริการของภาครัฐ (Government Services) ซึ่งหน่วยงานภาครัฐได้นำเอาเทคโนโลยีเหล่านั้นมาปรับใช้กับการให้บริการประชาชน การบริหารจัดการภาครัฐ การกำหนดนโยบายต่างๆ รวมไปถึงการแก้ไขปัญหา อุปสรรค หรือความท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้รูปแบบการทำงาน การให้บริการ และการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีความทันสมัย รวดเร็ว น่าเชื่อถือ และโปร่งใส มุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างสมบูรณ์

การพัฒนาประเทศไทยสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลจะต้องพึ่งพาภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitators) และผู้กำกับดูแล (Regulator) ในการพัฒนาประเทศ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการทำงานและบริหารจัดการของภาครัฐเพื่อพัฒนาไปสู่รัฐบาลดิจิทัล จะสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลประโยชน์แก่ผู้รับบริการ โดยที่ผ่านมานักงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความทันสมัย ภาครัฐมีขนาดเหมาะสมกับภารกิจ มีสมรรถนะสูง ตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนและสนับสนุนการมุ่งไปสู่ Thailand 4.0 ที่สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้เป้าหมายดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ที่ผ่านมาภาครัฐได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาพัฒนาระบบต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนการทำงานและการเก็บข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การทำงานรวดเร็วทันสมัย แต่อย่างไรก็ตามการจัดเก็บข้อมูลยังคงเป็นแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อยกระดับงานบริการภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง สามารถให้บริการประชาชนภาคธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น

สำนักงาน กสทช. จึงมุ่งเน้นการนำระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสาธารณะที่ได้จัดเตรียมไว้มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่ออำนวยความสะดวก สนับสนุนภารกิจ และเชื่อมโยงการให้บริการสาธารณะในหลากหลายมิติ ทั้งด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การศึกษา สาธารณสุข เพื่อให้ประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร และผู้รับบริการทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกล กลุ่มคนชายขอบ ผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการภาครัฐได้โดยง่าย สะดวกรวดเร็ว โปร่งใส หลากหลายช่องทาง ตรวจสอบได้ เสียค่าใช้จ่ายน้อย ไม่มีข้อจำกัดของเวลา พื้นที่ และกลุ่มคน เช่นเดียวกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง นับเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะสนับสนุนการบริการภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม รวมถึงพัฒนาให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันหลายหน่วยงานนำไปสู่การวิเคราะห์การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการพัฒนานโยบายและการให้บริการภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งเสริมให้มีรูปแบบการให้บริการเชิงรุกโดยมีคุณภาพ เพิ่มกลไกการเข้าถึงบริการของภาครัฐอย่างเท่าเทียมไม่แบ่งแยก (Social Inclusion) เพิ่มโอกาสทางสังคม สร้างความเท่าเทียมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้น วิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ในปัจจุบันที่ทำให้ภาครัฐต้องยกระดับความเข้มข้นของมาตรการและกระชับใช้ข้อกำหนดการบริหารราชการการในสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างจริงจังโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด ซึ่งส่งผลต่อการจำกัดการเดินทางออกนอกเคหสถานหรือที่พำนักของประชาชน การปิดหน่วยบริการของส่วนราชการ รวมถึงสาขาชั่วคราวของธนาคารของรัฐในห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า และคอมมูนิตี้มอลล์ ทำให้ประชาชนเกิดความไม่สะดวกในการติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานของรัฐ เช่น การต่ออายุใบอนุญาต การชำระภาษี การแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การเยี่ยมญาติออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับญาติและผู้ต้องโทษในเรือนจำและทัณฑสถาน เป็นต้น ยังถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้หน่วยงานของรัฐต้องเร่งพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานและการให้บริการประชาชนด้วยการปรับเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Transformation) ระบบสื่อสารโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถบริหารราชการและให้บริการประชาชนในการติดต่อราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องในสภาวะวิกฤต รวมถึงการขยายระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) ไปยังงานบริการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐให้สามารถบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่ต้องเดินทางไปติดต่อ ณ หน่วยงาน

7.4 ประเด็นด้านบริการโทรคมนาคมแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคม

สำนักงาน กสทช. ได้พัฒนาและเพิ่มศักยภาพระบบการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเฉพาะทางสำหรับคนพิการทางการมองเห็นและการได้ยิน จำนวน 2 ระบบ ได้แก่ ระบบบริการข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการทางสายตาผ่านโครงข่ายโทรคมนาคม (Daisy) และโครงการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunication Relay Service: TTRS) สำหรับคนพิการทางการพูดและการได้ยิน โดยได้เปิดให้บริการเป็นระยะเวลาต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2552 ซึ่งปัจจุบันระบบดังกล่าวถือเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูล

ข่าวสารและช่องทางการติดต่อสื่อสารหลักสำหรับคนพิการ และมีจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้มีความจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพและสร้างที่ยั่งยืนของบริการอย่างต่อเนื่องต่อไป เช่น การขยายประสิทธิภาพระบบเพื่อรองรับสมาชิกผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มช่องทางการให้บริการรูปแบบใหม่ ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการให้บริการให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงระบบบริการโทรคมนาคมรวมถึงพัฒนาระบบโทรคมนาคมเฉพาะทางเพื่อคนพิการประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกันตามแต่ละประเภท ความบกพร่อง เพื่ออำนวยความสะดวกและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการได้อีกทางหนึ่งด้วย

ความก้าวหน้าเทคโนโลยีและการเข้าสู่สังคมดิจิทัล ที่ปัจจุบันเทคโนโลยีการการพัฒนาด้านอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้าน เป็นยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่งทุกอย่าง (Internet of Things) เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารประชากรได้ทั่วโลก โดยผ่านระบบเครือข่ายในหลากหลายรูปแบบ เช่น smart Phone อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายเหล่านี้เป็นโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด การนำระบบโทรคมนาคมสาธารณะที่จำเป็นบางประเภทมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายทางสังคมอื่นๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย USO ได้แก่ เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ก็ควรจะต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ด้วยเช่นกัน โดยยึดหลักการ “การไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง (Leaving no one behind)” ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงมาจากวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ของสหประชาชาติ¹² ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาที่ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม ไม่ว่าเพศใด มีรายได้อะไร จะต้องได้รับโอกาสในการคุ้มครองดูแลอย่างเสมอภาค และได้รับสิทธิที่เท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์ อาทิ ระบบโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับกลุ่มประชากรผู้สูงอายุเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ของประเทศไทย ระบบโทรคมนาคมสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ป่วย ระบบโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับผู้มีรายได้น้อย อื่นๆ เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย หรือกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ระบบโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับผู้ด้อยโอกาสในกลุ่มที่มีศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

7.5 ประเด็นด้านการสร้างความรู้เท่าทันและทักษะด้าน ICT

ประเทศที่พัฒนาแล้วในหลายประเทศได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล (Digital Literacy) เนื่องจากเห็นถึงความสำคัญและโอกาสที่จะเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ ผนวกกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงยิ่งเป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ทักษะความรู้ด้านดิจิทัล (Digital literacy) จึงได้กลายเป็นทักษะพื้นฐานเป็นทักษะที่จำเป็นในการใช้งานและสร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเฝ้าระวังผลกระทบทางลบอันเกิดจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทางมิชอบและหรือไม่เหมาะสม

¹² United Nations, The Sustainable Development Goals (SDGs)

ปัจจุบันสำนักงาน กสทช. อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัลให้แก่กลุ่มเป้าหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 500,000 คน ทั่วประเทศ โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลและทุรกันดาร ได้แก่ ผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ให้สามารถเข้าถึงและใช้งานบริการโทรคมนาคมพื้นฐานสาธารณะ ตลอดจนมีทักษะความรู้ในการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมที่ภาครัฐได้จัดเตรียมไว้ให้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์ การพัฒนาทักษะการใช้งานและการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต รวมถึงการเพิ่มช่องทางการทำธุรกิจออนไลน์หรือการหาแนวทางการสร้างรายได้จากการใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และพบว่ายังมีประชาชนอีกจำนวนมากที่ยังคงขาดทักษะความรู้ขาดช่องทางและโอกาส รวมถึงขาดการประยุกต์ใช้การใช้งาน ICT และบริการอินเทอร์เน็ตให้เกิดประโยชน์ส่งผลให้มีความจำเป็นต้องขยายโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมในการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพให้กับประชาชนเพิ่มเติมเพื่อลดช่องว่างดังกล่าวที่เกิดขึ้น

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ¹³ พบว่าแม้ว่าประชากรส่วนใหญ่จะสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานได้ แต่กิจกรรมที่เกิดขึ้นผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลมักจะถูกใช้ไปเพื่อความบันเทิงและเพื่อการบริโภคเป็นหลัก ไม่ใช่ทักษะดิจิทัลหรือการตระหนักถึงความเสี่ยงด้านข้อมูลดิจิทัลที่จะนำไปสู่การสร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองหรือใช้เป็นช่องทางการประกอบอาชีพได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น สำนักงาน กสทช. จึงเล็งเห็นความสำคัญของการขยายการฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะความรู้ด้านดิจิทัล (Digital literacy) ซึ่งประกอบด้วย ทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล (digital skills) ความรู้ความเข้าใจและประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล (digital knowledge) และการตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงด้านข้อมูล ความเป็นส่วนตัว ภัยแฝงที่มากับเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ต และเงื่อนไขทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลดิจิทัล (digital awareness) ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญอย่างเป็นระบบตั้งแต่การเพิ่มทักษะในระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

ปัจจัยที่สำคัญในการก้าวไปสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลภายใต้นโยบาย Thailand 4.0 ที่มีไอที แอปพลิเคชัน (IT Application) และดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) เป็นตัวขับเคลื่อนได้นั้น ไม่ใช่เพียงแค่การลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและเทคโนโลยีสมัยใหม่เท่านั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนากำลังคนหรือทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่มีความรู้ความสามารถเป็นแกนขับเคลื่อนร่วมด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลจาก World Economic Forum ปี 2561 - 2563 เกี่ยวกับการจัดอันดับทุนมนุษย์ของไทย (Human Capital Ranking) พบว่า ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลที่มีทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่จะเข้ามาช่วยผลักดันและยกระดับการแข่งขัน โดยเฉพาะในบริบทการแข่งขันบนเส้นทางเศรษฐกิจดิจิทัล

จาก The Future of Jobs Report 2020 โดย World Economic Forum และรายงานอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศในภาพรวมโดย IMD สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเร่งรัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพด้านการใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านดิจิทัล

¹³ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. สํารวจผู้ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2562

(Digital Talent) ตั้งแต่ในระดับโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ระดับบุคลากรที่อยู่ในตลาดแรงงาน ไปจนถึงระดับประชาชนทั่วไป โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้พื้นฐานในด้านดิจิทัล อาทิ การเขียนโปรแกรม และการพัฒนาศักยภาพในด้านการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตที่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการให้ความรู้ด้านการใช้ประโยชน์และเข้าถึงบริการต่างๆ จากอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่าง ๆ โดยมีการกระจายให้ทั่วถึงผ่านสถาบันการศึกษาและหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ

ดังนั้น สำนักงาน กสทช. จึงเล็งเห็นประเด็นด้านบุคลากรที่กำลังประสบปัญหา โดยอาศัยกลไกการร่วมมือ และบูรณาการหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างมีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในการส่งเสริม พัฒนา และยกระดับทักษะด้านดิจิทัล (Digital Workforce Development) ในแต่ละระดับของประชากรไทยให้ทัดเทียมกับระดับสากล ให้คนไทยสามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่เฉพาะทาง (Digital Specialist) ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโครงสร้างเศรษฐกิจที่ปรับเปลี่ยนไป เช่น หลักสูตรการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Programming and Coding) หลักสูตรสำหรับสายงานข้อมูล (Data Science) หลักสูตร IT Automation หลักสูตร Internet of things (IoT) เพื่อรองรับการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเพื่อก้าวไปสู่การเป็น Thailand 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมในท้ายที่สุด ซึ่งหากประชาชนมีทักษะด้านดิจิทัลพร้อม เทคโนโลยีพร้อม ภาครัฐ และภาคเอกชนจะมีบุคลากรที่สามารถนำทักษะความรู้มาใช้กับเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางดิจิทัลของประเทศต่อไป

7.6 ประเด็นด้านความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน และประโยชน์สาธารณะ

ปัจจุบันมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านการจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และบริหารจัดการเหตุฉุกเฉินของประเทศหลายหน่วยงาน ซึ่งมีภารกิจครอบคลุมทั้งการวางนโยบาย การกำหนดมาตรการป้องกัน การพัฒนาระบบเตือนภัย การอำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติการในกรณีที่เกิดภัยพิบัติ เหตุฉุกเฉินต่างๆ เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กรมอุตุนิยมวิทยา กรมฝนหลวงและการบินเกษตร สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) กรมควบคุมโรค สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) เป็นต้น ซึ่งพบว่ายังไม่ได้มีการดำเนินการเชื่อมโยงและแบ่งปันทรัพยากรข้อมูลร่วมกันแบบบูรณาการข้ามหน่วยงาน อีกทั้งยังขาดแคลนระบบโทรคมนาคมเพื่อปฏิบัติการกิจและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลภาครัฐร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาความมั่นคงด้านโทรคมนาคมที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชน ทั้งจากภัยคุกคามภายในประเทศ ภัยภายนอกประเทศ ภัยธรรมชาติ ที่ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติและความมั่นคงของมนุษย์ต่าง ๆ เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภาวะวิกฤติจากโรคระบาด การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์ การฟอกเงิน การค้ามนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติด การขยายอำนาจหรือแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รวมไปถึงปัญหาการรุกเข้ามาอย่างรวดเร็วของทุนขนาดใหญ่เทคโนโลยียุคใหม่ การย้ายถิ่นของทุน

และแรงงานข้ามชาติ ตัวอย่างเช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ประสบปัญหาการกำกับดูแลเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดจากการใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในการก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ กรมราชทัณฑ์ประสบปัญหาการลักลอบใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์สื่อสารอื่นๆ ของผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถานเพื่อติดต่อสั่งการกับเครือข่ายค้ายาเสพติด การข่มขู่หรือทำร้ายเจ้าหน้าที่ ซึ่งจำเป็นต้องมีการประสานกับผู้ให้บริการเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดมาตรการและเพิ่มศักยภาพในการกำกับดูแลด้านความมั่นคงของรัฐ

ภัยคุกคามความมั่นคงของมนุษย์ที่สำคัญในปัจจุบันคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีการแพร่ระบาดของโรคเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งในกลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนกลุ่มนักท่องเที่ยวในเรือนจำและทัณฑสถาน อันส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุขและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนแนวโน้มของการเกิดโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่มีโอกาสเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น โรคซาร์ (SARS) โรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) และโรคทางไวรัสอื่นๆ ตอกย้ำให้เห็นถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่มีความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ

การนำระบบโทรคมนาคมมาใช้เพื่อพัฒนาขีดความสามารถเชิงดิจิทัลภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการรักษาความปลอดภัยและรองรับการบริหารจัดการ ติดตาม ป้องกัน และเฝ้าระวัง กรณีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ภัยพิบัติ และเหตุโรคระบาด รวมถึงปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ยกเว้นวิธีการแก้ไขปัญหาโดยการแบ่งปันทรัพยากรข้อมูลร่วมกันแบบบูรณาการ โดยเน้นการป้องกันก่อนเกิดเหตุและการแก้ไขสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาโดยเร็วที่สุด เพื่อลดความเสี่ยง และลดผลกระทบต่อประชาชนและประเทศ จำเป็นต้องใช้ระบบโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อการรับส่งข้อมูลจากจุดเกิดเหตุไปยังศูนย์อำนวยการ หน่วยรับแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Call Center) หรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจ (War Room) เพื่อประสานงานองค์กรต่าง ๆ ในแบบองค์รวมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การบูรณาการฐานข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีคุณภาพ (Big Data & Smart Data) เพื่อประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายประกอบการตัดสินใจและยกระดับมาตรการและการบริหารงาน ระบบการแจ้งเตือนและการกระจายข่าวสารไปยังประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ แบบ Real-time ให้ประชาชนเข้าใจความเสี่ยงและให้ความร่วมมือกับมาตรการต่าง ๆ ของรัฐ เช่น การส่งข้อความไปยังโทรศัพท์มือถือของประชาชนทุกคนว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร หรือผ่านทางเครือข่ายวิทยุคมนาคม และการรณรงค์ผ่าน application ต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุม บริหารจัดการ และให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ

นอกจากนี้ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 2.5 ไมครอน หรือ PM2.5 ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ภัยพิบัติตามธรรมชาติที่เกิดบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงอันจะส่งผลกระทบโดยตรงกับภาคการผลิตของประเทศโดยเฉพาะภาคการเกษตร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเสริมสร้างและนำปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการโทรคมนาคมที่มีอยู่

มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การส่งเสริมการเข้าถึงองค์ความรู้และนวัตกรรม ตลอดจนกลไกความร่วมมือและบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ให้พร้อมรองรับความแพร่หลายของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และส่งเสริมการปรับตัวของภาคส่วนต่างๆ ได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น การคำนวณค่าฝุ่นละออง PM2.5 เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชน การคาดการณ์ปริมาณน้ำฝน และฤดูเพาะปลูกสำหรับภาคเกษตรกรรม การเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนภัยพิบัติต่างๆ เพื่อประโยชน์ในเชิงป้องกันผลกระทบและแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ได้ทัน่วงที

ส่วนที่ 8

สาระสำคัญของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565 - 2569)

8.1 หลักการสำคัญของแผน

8.1.1 แผน USO ต้องมีความเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

8.1.2 อาศัยกลไก USO สนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายให้สามารถเข้าถึงบริการฯ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

8.1.3 ใช้เครื่องมือ USO อย่างเป็นธรรม ไม่ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่อสร้างดุลยภาพให้แก่ภาคโทรคมนาคมของประเทศ

8.1.4 มุ่งเน้นการนำทรัพยากรโครงสร้างพื้นฐานและบริการโทรคมนาคมที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8.1.5 บริหาร กำกับ และติดตามประเมินผลในทุกชั้นตอน เพื่อให้การบริหารทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

8.1.6 สร้างความร่วมมือ รับผิดชอบ และการยอมรับร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของบริการโทรคมนาคมและบริการอื่นที่อาศัยบริการโทรคมนาคมสนับสนุนการดำเนินภารกิจ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ ทั้งระดับบุคคล ชุมชน สังคม และสาธารณะ

8.2 ความหมายของ “บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน”

“บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน” หมายความว่า บริการโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ รวมถึงสนับสนุนการจัดให้มีอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และหรือส่วนประกอบอื่น ตลอดจนการจัดให้มีการส่งเสริมและเพิ่มทักษะความรู้แก่ กลุ่มเป้าหมาย ให้เข้าถึงบริการโทรคมนาคมได้อย่างทั่วถึง ภายใต้แนวทางการขับเคลื่อนแผน USO

8.3 วัตถุประสงค์

8.3.1 พัฒนา ขยาย และกระจายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากรของประเทศอย่างยั่งยืน

8.3.2 ส่งเสริม สนับสนุน และต่อยอดการนำโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน (Network and Internet service) ที่ติดตั้งแล้วเสร็จและเปิดให้บริการแล้ว ในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการกิจการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Horizontal Linkages)

8.3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ต ในแนวตั้ง (Vertical Linkages) ให้ครอบคลุมการพัฒนาภาคการศึกษา สาธารณสุข และบริการภาครัฐ

8.3.4 พัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เข้าถึงและใช้งานบริการโทรคมนาคมตลอดจนมีทักษะ รู้เท่าทัน และมีความปลอดภัยจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

8.4 เป้าหมายและตัวชี้วัด

8.4.1 จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่หน่วยงานภาครัฐ หน่วยบริการการศึกษา ศาสนสถาน หน่วยบริการทางการแพทย์ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม จำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 จุดบริการ

8.4.2 จัดให้มีบริการศูนย์อินเทอร์เน็ตสาธารณะจำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 แห่ง

8.4.3 จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย USO ไม่น้อยกว่า 3 กลุ่ม

8.4.4 พัฒนาทักษะด้าน ICT แก่ประชาชน จำนวนไม่น้อยกว่า 700,000 คน

8.5 ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการทางการศึกษา

(1) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (1.1) ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของสถานศึกษาในเขตเมืองและพื้นที่นอกเมือง
- (1.2) บริการอินเทอร์เน็ตสำหรับสถานศึกษายังไม่ได้มาตรฐานขาดประสิทธิภาพ และไม่เพียงพอต่อการใช้งาน
- (1.3) ระบบโทรคมนาคมสาธารณะไม่สามารถรองรับการเรียนการสอนออนไลน์ในยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่นักเรียนแต่ละคนต้องเรียนที่บ้านตนเอง
- (1.4) หน่วยบริการการศึกษาในลักษณะอื่นๆ ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น ยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตหรือมีแต่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน
- (1.5) หน่วยบริการการศึกษาที่อยู่ในโครงการ USO มีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการรับการสนับสนุนและต้องส่งมอบให้แก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการต่อไป กรณีดังกล่าวอาจเกิดข้อจำกัดการให้บริการต่อเนื่องในกรณีที่หน่วยงานรับมอบไม่มีความพร้อม

(2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

กลยุทธ์ที่ 1 ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข

(1) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (1.1) หน่วยบริการทางการแพทย์ (หน่วยบริการสาธารณสุข) ในพื้นที่นอกเขตเมืองยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการรองรับระบบสาธารณสุขทางไกล
- (1.2) ผู้ป่วยติดเตียง คนพิการ และคนชรา มีอุปสรรคในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และระบบสาธารณสุขของประเทศ ดังนั้นการใช้บริการโทรคมนาคมเข้ามาช่วยจะส่งเสริมให้บริการสาธารณสุขประจำที่สามารถเข้าถึงคนกลุ่มดังกล่าวได้มากขึ้น รวมถึงประชาชนทั่วไปด้วย
- (1.3) หน่วยบริการทางการแพทย์ที่อยู่ในโครงการ USO มีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการรับการสนับสนุนและต้องส่งมอบให้แก่หน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการต่อไป กรณีดังกล่าวอาจเกิดข้อจำกัดการให้บริการต่อเนื่องในกรณีที่หน่วยงานรับมอบไม่มีความพร้อม

(2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

กลยุทธ์ที่ 1 ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพบริการสาธารณสุขผ่านระบบโทรคมนาคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริการ USO เพื่อประโยชน์สาธารณะ

(1) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (1.1) บริการต่าง ๆ ของภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ส่วนใหญ่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ชนบทห่างไกล ทุรกันดาร ต้องสละทรัพยากรของตนในการเข้าถึงบริการดังกล่าวซึ่งเพิ่มความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการดำรงชีวิต
- (1.2) การบริหารราชการและการแลกเปลี่ยน/นำส่ง/กระจายข้อมูลระหว่างส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และชุมชน ในลักษณะเดิมที่ใช้รูปแบบเอกสารและอาศัยการเดินทาง ส่งผลให้เกิดการสิ้นเปลืองทรัพยากรเวลา การใช้พลังงาน และอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการเดินทาง

- (1.3) ปัจจุบันประเทศไทยมีบริการโทรคมนาคมเฉพาะทางรองรับกลุ่มเป้าหมาย USO เพียง 2 ระบบซึ่งให้บริการแก่คนพิการทางสายตา และคนพิการทางการมองเห็นและได้ยิน ซึ่งให้บริการเต็มประสิทธิภาพแล้ว ในขณะที่คนพิการประเภทอื่นและกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ของ USO เช่น คนชรา ผู้ป่วย ผู้มีรายได้น้อย เกษตรกร ชาวประมง ยังไม่มีบริการโทรคมนาคมเฉพาะทาง
- (1.4) ที่ผ่านมาประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่บริหารจัดการด้านสาธารณสุข โดยที่ส่วนใหญ่เป็นการบริหารข้อมูลและการแจ้งเหตุผ่านระบบโทรคมนาคม อย่างไรก็ตามปัญหาของประสิทธิภาพและความขาดแคลนระบบโทรคมนาคมยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้การปฏิบัติการเกิดอุปสรรค
- (1.5) ปัญหาความมั่นคงด้านโทรคมนาคมที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้ก่อความไม่สงบ รวมถึงนักโทษที่อยู่ในทัณฑสถาน อาศัยช่องทางระบบสื่อสารก่อเหตุและมีพฤติกรรมกระทำผิดกฎหมายได้ในทุกสภาพแวดล้อมและสภาพการณ์
- (1.6) ภายใต้อาการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่มีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง การระงับและติดตามทั้งผู้รับเชื้อและผู้เดินทางเคลื่อนที่

(2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

- กลยุทธ์ที่ 1 สนับสนุนภารกิจของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร
- กลยุทธ์ที่ 2 จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อกลุ่มเป้าหมาย USO
- กลยุทธ์ที่ 3 จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้าน ICT

(1) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (1.1) ประชากรส่วนใหญ่ยังขาดทักษะความรู้การใช้งาน ICT
- (1.2) ประชาชนต้องได้รับความรู้และสามารถป้องกันภัยที่แฝงมากับอินเทอร์เน็ต

(2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

- กลยุทธ์ที่ 1 สร้างการรู้เท่าทันด้าน ICT
- กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาองค์ความรู้และทักษะด้าน ICT

8.6 ประมาณการค่าใช้จ่าย ในช่วงระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 - 2569) 37,500 ล้านบาท

8.7 ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

ในการดำเนินการตามแผน USO ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา

8.8 กลไกการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผน USO เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติและการติดตามประเมินผลไว้ ดังนี้

8.8.1 กสทช. แปลงแผน USO ไปสู่การปฏิบัติ โดยให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ กิจกรรมของสำนักงาน กสทช. ที่สอดคล้องกับแผน USO และจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งให้มีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง

8.8.2 กสทช. พิจารณาวិธีการในการคัดเลือกผู้ดำเนินการจัดให้มีบริการ USO ที่เหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยยึดหลักความโปร่งใสเป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้

8.8.3 สำนักงาน กสทช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม USO และรายงาน กสทช. เพื่อทราบ

เอกสารอ้างอิง

- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566). (2561, 12 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 284 ง
- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580). (2562, 11 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 47 ก
- ศิริรัตน์ วงศ์ประกรณ์กุล. (2563). ยุคใหม่ของการดูแลสุขภาพด้วยระบบนิเวศทางธุรกิจและเทเลเฮลธ์. วารสาร Mahidol R2R e-Journal, ปีที่ 7 (ฉบับที่ 2), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/mur2r/article/view/242001/167669>
- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย. ร่างข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนแรงงานไทยแห่งอนาคต. (2563, 16 กรกฎาคม). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.dct.or.th/digital-academy/detail/61>
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี 2562 - 2563 (Thailand Telecommunication Indicators Yearbook : 2019 - 2020). กรุงเทพฯ. 2564
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ. 2560
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สำรองการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2563. (2564), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/เทคโนโลยีสารสนเทศ/เทคโนโลยีในครัวเรือน.aspx>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สำรองผู้ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2562. (2563), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/เทคโนโลยีสารสนเทศ/ผู้ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.aspx>
- อรัชมน พิเชฐวรกุล, พรพล เทศทอง. (2562). การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานอย่างทั่วถึงในกฎหมายโทรคมนาคมกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปีที่ 10 (ฉบับที่ 2), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.assumptionjournal.au.edu/index.php/LawJournal/issue/view/335>

Federal Communications Commission, Strategic Plan 2018-2022, (2018, 21 February). (online), Available : <https://www.fcc.gov/document/strategic-plan-2018-2022>

International Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2021, Talent 2020, Digital 2020: summaries Thailand, (2020). (online), Available : <https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/wco/pdfs/countries-landing-page/th.pdf>

International Telecommunication Union, ITU Regional Initiatives 2018 - 2021. (online), Available : <https://www.itu.int/en/ITU-D/Pages/regional-initiatives.aspx>

OECD, OECD Economic Surveys: Thailand 2020 - Economic Assessment, (2020, 5 October). (online), Available : <https://www.oecd.org/economy/surveys/Economic-assessment-thailand-overview-2020.pdf>

Ofcom, Plan of work 2021/22. (2021, 26 March). (online), Available : https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0019/216640/statement-plan-of-work-202122.pdf

United Nations. The Sustainable Development Goals (SDGs). (2018, October). (online), Available : <https://unstats.un.org/sdgs/report/2016/The%20Sustainable%20Development%20Goals%20Report%202016.pdf>

World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2020. (2020, October). (online), Available : http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ
แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3
(พ.ศ. 2565 - 2569)

ประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ
แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3
(พ.ศ. 2565 - 2569)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	2565	2566	2567	2568	2569	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 1 : บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการทางการศึกษา (รวม 9,000 ลบ.)	กลยุทธ์ที่ 1 : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	6,500	จัดหาและติดตั้ง			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - จัดให้มีบริการศูนย์อินเทอร์เน็ตสาธารณะ
	กลยุทธ์ที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคม	2,500	จัดเตรียมระบบ			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย USO
ยุทธศาสตร์ที่ 2 : บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข (รวม 7,000 ลบ.)	กลยุทธ์ที่ 1 : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	2,000	จัดหาและติดตั้ง			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กลยุทธ์ที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพบริการสาธารณสุขผ่านระบบโทรคมนาคม	5,000	จัดเตรียมระบบ			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย USO

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	2565	2566	2567	2568	2569	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 3 : บริการ USO เพื่อประโยชน์สาธารณะ (รวม 17,500 ลบ.)	กลยุทธ์ที่ 1 : สนับสนุนภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานบริการประชาชนใน กิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร	7,500	จัดเตรียมระบบ			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคม พื้นฐานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กลยุทธ์ที่ 2 : จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อ กลุ่มเป้าหมาย USO	2,500	จัดเตรียมระบบ			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคม พื้นฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย USO
	กลยุทธ์ที่ 3 : จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความ มั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน	7,500	จัดเตรียมระบบ			ให้บริการ		- จัดให้มีบริการโทรคมนาคม พื้นฐานแก่กลุ่มเป้าหมาย USO
ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากร ด้าน ICT (รวม 4,000 ลบ.)	กลยุทธ์ที่ 1 : สร้างการรู้เท่าทันด้าน ICT	1,000				ดำเนินการ		- พัฒนาทักษะด้าน ICT แก่ประชาชน
	กลยุทธ์ที่ 2 : พัฒนาองค์ความรู้และทักษะด้าน ICT	3,000	เตรียมการ					- พัฒนาทักษะด้าน ICT แก่ประชาชน
รวมประมาณการค่าใช้จ่าย			37,500 ล้านบาท					

ภาคผนวก ข
การประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมโยธาธิการและผังเมือง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

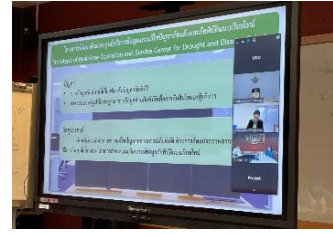
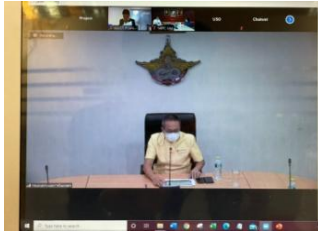

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมฝนหลวงและการบินเกษตร

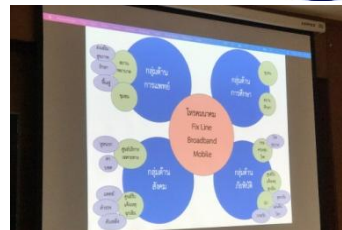
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ศูนย์ Inno Hub ธนาคารกรุงเทพ

กระทรวงสาธารณสุข

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมอุตุนิยมวิทยา

สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ

ภาคผนวก ค

ร่างประกาศ กสทช.

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง
และบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับประมาณการค่าใช้จ่ายภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑๒) และ (๒๔) และมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ บรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “แผน” ในข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“แผน” หมายความว่า แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้ เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดสรรรายได้เพื่อนำไปใช้ดำเนินการสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามแผน ในอัตราร้อยละสองจุดสองห้าต่อปีของรายได้สุทธิ โดยให้นำส่งเงินจำนวนดังกล่าวปีละหนึ่งครั้ง ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ให้แก่สำนักงาน กสทช. พร้อมทั้งนำส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้”

ประกาศ ณ วันที่

พ.ศ. ๒๕๖๔

พลเอก

(สุกิจ ชมะสุนทร)

กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
ทำหน้าที่ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ภาคผนวก ง
แบบแสดงความคิดเห็น

แบบแสดงความคิดเห็น

ต่อร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙) และ
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการ
โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

วันที่แสดงความคิดเห็น (วัน/เดือน/ปี) .....

รายละเอียดของผู้แสดงความคิดเห็น

(นาย/นาง/นางสาว) (หน่วยงาน) (บริษัท) .....

ตำแหน่ง .....

ชื่อหน่วยงาน .....

ที่อยู่เลขที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน .....

หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....

โทรสาร ..... E-mail .....

คำชี้แจง

๑. แบบแสดงความคิดเห็นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นสาระสำคัญในการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ
๒. ขอให้ดำเนินการนำส่งแบบแสดงความคิดเห็นนี้มายังสำนักงาน กสทช. ภายในวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๖.๓๐ น. ผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่ง ดังต่อไปนี้
  - ๒.๑ นำส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตามที่อยู่ ดังนี้
สำนักงาน กสทช. (สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม)
๘๗ พหลโยธินซอย ๘ (สายลม) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โดยวงเล็บมุมซองว่า “แสดงความคิดเห็นต่อร่างประกาศ USO จำนวน ๒ ประกาศ”
  - ๒.๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) : saraban_2412@nbt.go.th
ตั้งชื่อเรื่องว่า “แสดงความคิดเห็นต่อร่างประกาศ USO จำนวน ๒ ประกาศ”
  - ๒.๓ โทรสาร ๐๒ ๒๗๑ ๔๒๒๗

*** ระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ถึงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๕ ***

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม สำนักงาน กสทช.
โทรศัพท์ ๐๒ ๖๗๐ ๘๘๘๘ ต่อ ๘๑๑๑-๓ และ ๘๑๑๗
E-mail: saraban_2412@nbt.go.th

๑. ประเด็นแสดงความคิดเห็นต่อ (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

๑.๑ ความเหมาะสมของยุทธศาสตร์ภายใต้แผน USO ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙)

(๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริการ USO เพื่อสนับสนุนบริการทางการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

(๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริการ USO เพื่อการสนับสนุนบริการสาธารณสุข

.....

.....

.....

.....

.....

(๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

.....

.....

.....

.....

.....

(๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้าน ICT

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ประเด็นแสดงความคิดเห็นต่อ (ร่าง) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒)

๒.๑ นิยาม “แผน”

๒.๒ การกำหนดอัตราการจัดเก็บค่า USO เป็นร้อยละ ๒.๒๕ ต่อปี ของรายได้สุทธิ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

---

๓. ประเด็นรับฟังความคิดเห็นสาธารณะอื่นๆ

- ๓.๑ การประกาศใช้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓
- ๑) ควรจะมีความต่อเนื่องเพื่อมิให้แผนเกิดช่องว่าง หรือไม่ อย่างไร
  - ๒) ควรรอให้ กสทช. ชุดใหม่เป็นผู้พิจารณา หรือไม่ อย่างไร

๓.๒ การประเมินผลแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม เพื่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประยุกต์ปรับปรุงแผน ควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ หรือไม่ อย่างไร

๓.๓ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ของแผน USO ฉบับที่ ๓ ควรกำหนดภารกิจหรือหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนในการสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร รวมถึงการจัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคงเหตุฉุกเฉิน หรือไม่ อย่างไร

๓.๔ งบประมาณเป็นสัดส่วนกับเนื้อหาของแผน USO ฉบับที่ ๓ ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในยุคใหม่หรือไม่ อย่างไร

๓.๕ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย USO อื่น ๆ ที่สมควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อปรับตัวและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมภายใต้สถานการณ์โรคระบาด บริบทสังคม และการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และรูปแบบการให้บริการ USO ในอนาคต

๓.๖ การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการอื่น ๆ และการนำ USO ไปใช้ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น cloud, big data เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

๓.๗ ประเด็นอื่น ๆ (ถ้ามี)

“ขอขอบคุณทุกความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ”